

П. Г. Удхаус

Неподражаемият Джийвс

1

ГОЛЕМИЯТ МОЗЪК

– Добро утро, Джийвс – казах аз.

– Добро утро, сър – отвърна Джийвс и постави на масичката до леглото ми първата за деня чаша животоспасяващ чай. Отпих една глътка. Без грешка, както винаги. Нито прекалено врял, нито много сладък, нито излишно силен, нито ненужно слаб, нито една капка, разлята по чинийката. Какво явление е този Джийвс! Всичко знае, всичко му иде отръпки. Казвал съм го преди и пак ще го повторя без задръжки. Ще ви дам един елементарен пример. Всички други прислужници преди него (а такива Бог дал), с пукването на зората нахълтваха в покоите ми като ято настъпени хипопотами, та ми вкисваха деня, преди още да е започнал. Но не и Джийвс. Шесто чувство безпогрешно му нашепва кога съм се пробудил и той се плъзва беззвучно в спалнята две минути след първото ми стълкновение с новия ден.

– Как е времето, Джийвс?

– Изключително благоприятно, сър.

– Какво ново във вестниците?

– Неизменните търкания на Балканите, сър. Иначе нищо интересно.

– Знаеш ли, Джийвс, снощи в клуба един приятел ме посъветва да заложа и последната си риза на Прайвътиър в днешните надбягвания в два часа. Какво ще кажеш?

– Не бих ви препоръчал този кон, сър. Потеклото му по бащина линия ми вдъхва известни опасения относно неговата благонадеждност.

Това ми стига. Джийвс знае. Откъде – представа си нямам, но знае. Навремето след подобно негово изказване се подсмиввах снизходително и вършех каквото си бях наумил за голяма радост на посредниците по залаганията. Но вече да имат да вземат.

– Като казах риза, та се сетих – продължих аз. – Доставиха ли ми моравите ризи, които си бях поръчал?

– Да, сър. Върнах ги обратно.

– Как така ги върна?

– Върнах ги, сър. Нямах да ви отиват.

Докривя ми, защото от доста време предвкусвах ефекта, който щях да произведа с тези нежнопатладжанени копринени ризи, но се преклоних пред по-висшия разум. Мекушав ли ме нарекохте? Може. Повечето

ми приятели са склонни да ограничават дейността на прислужниците си до гладенето на панталони, без да ги допускат до високите ешелони на властта. Джийвс обаче е друга работа. Откакто е при мен, аз гледам на него като на душеприказчик, наставник и приятел.

– Преди няколко минути се обади господин Литъл, сър. Аз го уведомих, че още не сте се събудили.

– Заръча ли да ми предадеш нещо?

– Не, сър.

Не бих казал, че съобщението ме хвърли в трепетно очакване. Бинго Литъл ми е съученик от едно време и аз често се радвам на неговата компания. Пада се племенник на стария Мортимър Литъл, дето неотдавна се оттегли на заслужен отдых с една възтълста сума в банката. (Не може да не сте чували за Мазилото на Литъл – ТО СМАЗВА ВАШИТЕ СТАВИ.) Та по тази причина Бинго се пилее из Лондон с тъпкани джобове и води завидно обезпечен живот. Така че вероятността обаждането му да е било предизвикано от нещо жизненоважно беше, меко казано, нулева. Предположих, че е открил някоя нова марка цигари и няма търпение да ми се похвали. Затова не допуснах тревожна мисъл да помрачи закуската ми.

След като хапнах, запалих цигара и отидох до отворения прозорец да проверя деня. Действително се оказа един от най-сочните, които бях виждал.

– Джийвс!

– Да, сър?

Той тъкмо прибираще остатъците от закуската, но при звука на господарския глас чинопоклонно заряза заниманието си.

– Ти излезе прав. Утрото е пръстите да си оближеш.

– Да, сър.

– Както е казал поетът, Джийвс, пролет мила, животворна и тям подобни.

– Такива са и моите впечатления, сър.

– Тогава, Джийвс, пълен напред! Давай джентълменските одеяния, най-жълтите ми обувки и любимата зелена шапка. Отивам в парка да се отдам на пасторални танци.

Не знам дали и вас не са ви обземали подобни настроения в края на април и началото на май, когато небето е ясносиньо, тук-там се мяркат облачета като вакли агънца, а откъм запад появява свежина. Усещаш как пърхаш две педи над земята. Настройваш се романтично. Аз не съм от онези, на които им потичат лигите при вида на жена, но тази сутрин ми

се прииска да налетя на някое омайно създание, което да ме моли на колене да го спася от банда убийци. Затова може би се почувствах като спукан балон, когато вместо на омайно създание налетях на Бинго Литъл с вид на последна грижа, или по-точно казано, провесил на врата си най-отблъскващата цикламена връзка на големи конски подкови, която съм виждал извън очерганията на хиподрума.

– Здравсти Бърти – каза Бинго.

– Божичко! – задавих се аз. – В-в-връзката! З-з-защо? Защо, господи!

– А, връзката! – Той се изчерви. – Ами... таквоз... подарък ми е.

Видът му беше задръстен, затова тактично не задълбах в темата. Продължихме из парка и приседнахме на два стола до езерото.

– Джийвс ми каза, че си ме търсил за нещо.

– Ъ? – стресна се Бинго. – Какво рече? А да.

Изчаках да чуя изложението му, но не биде. Разговорът не потръгна. Бинго гледаше пред себе си със стъклени очи.

– Слушай, Бърти – обади се все пак след десет минути.

– Ъ?

– Харесваш ли името Анабела?

– Не.

– Как така – не?

– Ей така – не.

– Не?!

– Не!!

– Че ти глух ли си? Не чуваш ли музиката в това име, подобна на полъх, галещ нежно върховете на тополите?

– Не.

Той понечи да се огорчи, но после живна.

– Откъде да чуеш? Винаги си бил безчувствено дебелокожо магаре.

– Щом казваш. Коя е тя? Започни от началото.

Защото вече ми беше ясно, че любовта за пореден път не е простила на Бинго. Откакто го познавам, а то ще рече от първо отделение, той не пропуска и най-слабото предизвикателство, за да се влюби – най-често напролет, която му действа безотказно като английска сол. В училище никой не можеше да се мери с неговата колекция от снимки на филмови звезди, а докато следвахме в Оксфорд, беше дошъл до гуша на всички с романтичната си натура.

– Ела да обядваме заедно, ще те запозная с нея – покани ме той и си погледна часовника.

– Дадено. Къде ви е срещата? В „Риц“?

– Близо до „Риц“.

В географско отношение не излъга. На петдесетина метра източно от „Риц“ се помещава една от множеството скверни закусвалните които омърсиха Лондон. Именно в нея, ако щете вярвайте, се шмугна младият Бинго и преди да съм хлъцнал, той вече се беше разположил на неудобен стол пред маса, изплескана с трохи и кафе.

Имах чувството, че съм влязъл в киносалона по средата на прожекцията и не съм в състояние да следя сюжета. Бинго не е милионер, но никога не е страдал от недостиг на налични. Освен постъпленията от чичо му, които ежесечно му тъпчат джоба, той завърши успешно тазгодишния сезон на надбягванията с препятствия. Защо тогава ще дава обяд на любимото момиче в подобна кочина?

Точно в този момент към нас се приближи сервитьорката. Хубаво момиче.

– Няма ли да чакаме...? – започнах аз, защото много ми дойде. Не стига дето води момичето по такива неназоваеми места, ами е готов да започне и да се тъпче, преди то да се е появило. Ала зърнах топографията му и си затворих устата.

Очите му бяха оцъклени. Лицето му бе обагрено от красиво зарево. Ако Пикасо имаше Розов период, той много би се зарадвал на Бинго.

– Здравей, Анабела – рече приятелят ми, след като преглътна мъчително.

– Здрасти – каза момичето.

– Анабела, да ти представя Бърти Устър, мой стар приятел.

– Много ми е приятно. Какъв хубав ден.

– Чуден – откликнах аз.

– Виж, сложил съм си връзката – пелтечеше Бинго.

– Много ти отива – отвърна момичето.

Ако някой ми кажеше, че подобна връзка ми отива, бих го светнал с чадъра по главата, без оглед на възраст и пол. Бедният Бинго обаче само се доизчерви от доволство и запремигва по най-отблъскващ начин.

– Е, какво ще хапнете днес? – внесе момичето делова нотка в светския разговор.

Бинго предано се зачете в менюто.

– Искам чаша какао с мляко, студено телешко, баница с шунка, парче плодов кейк и целувка. Същото и за теб, нали, Бърти?

Как не повърнах. От години се нарича мой приятел, а през цялото време е допускал, че ще оскъря предания си стомах с подобна отврат.

– Или предпочиташ горещ пудинг с месо и малко лимонада? – продължи Бинго.

Страшно е да наблюдаваш пораженията, които нанася любовта. Този човек, който така лекомислено ми предлагаше целувки с лимонада, само преди една седмица обясняваше на оберкелнера в „Клариджис“ как именно майсторът-готвач да приготви неговото *sole frite augourmet aux champignons* и заплашваше да го захлупи на главата на човечеца, ако указанията му не са спазени безпрекословно. О, спи ли Бог?

Препечен хляб с масло и чаша кафе ми се сториха единствените в менюто, които не звучаха като пригответени за почерпка на предпочитани врагове, а след като си поръчах, Анабела ни остави насаме.

– Е? – попита прехласнатият Бинго.

Явно държеше да чуе мнението ми за току-що отдалечилата се издънка на Борджиите.

– Много е мила – смотолевих аз. Той не остана доволен.

– Не намираш ли, че е най-възхитителното създание, което си виждал през целия си безполезен живот?

– Да, да – побързах да го успокоя. – Къде се запозна с нея?

– На танцова забава в Камбъруел.

– Какво, по дяволите, си правил на танцова забава в Камбъруел?

– Ами твоят Джийвс ми предложи да купя два билета. Мероприятието било с благотворителна цел.

– Джийвс? Сега чувам, че ходел по танци.

– Е, и той има нужда да си отдъхне от теб. Така или иначе, Джийвс присъстваше на веселбата и доста ловко се мяташе по дансинга. Отначало няха намерение да ходя, но после си викам – я да ида да се посмея. Господи, Бърти, като си помисля какво щях да изпусна! – пребледня той внезапно.

– Какво? – не проумях аз.

– Анабела, идиот такъв! Ако не бях отишъл, нямаше да срещна Анабела.

– О!

Тук Бинго изпадна в транс и излезе от него само веднъж, колкото да отхапе от баницата с шунка.

– Бърти – чух по едно време. – Искам един съвет.

– Давай.

– Нямам предвид твоя съвет, защото той не би свършил работа никому. Не се засягай, но всички те знаем какво си магаре.

– Продължавай.

– От теб искам просто да изложиш моя казус пред Джийвс и да чуеш с какво предложение ще излезе. Често си ми казвал, че те е измъкнал от какви ли не накисваници. Ако може да се вярва на думите ти, той е мозъкът във вашата къща.

– Досега не имало случай да ме подхлъзне.

– Тогава му разкажи за мен.

– Кое за теб?

– Моята дилема!

– Каква дилема?

– Ами чичо ми бе, кретен! Какво, според теб, ще каже чичо ми? Ако го цапна с тая история, ще почне да се връзва пред камината на моряшки възли.

– От докачливите ли е?

– И още как. Трябва деликатно да го подготвим за новината. Все пак съм зависим от дъртия. Ако ми отреже наличните, пиши ме свършен. Значи така – питаш Джийвс как да постигна щастлив завършек. Кажи му, че ако ми издейства сватбения марш, може да разчита на половината ми кралство. Или с други думи на десет лири. Джийвс ще си напъне ли мозъка за десет лири?

– Не се и съмнявам.

Не мислете, че бях изненадан от готовността на Бинго да споделя с Джийвс сърдечните си трепети и то без задръжки. Това би било първото нещо, хрумнало и на мен при всяко сгромолясване от стълбата на живота. Мозъкът си е мозък, а джийвсовият няма равен на себе си.

След вечеря побързах да му изложа случая.

– Джийвс!

– Да, сър?

– Зает ли си в момента?

– Не, сър. По това време чета някоя поучителна книга, но ако имате нужда от услугите ми, мога да отложа заниманието си за по-подходящи времена.

– Трябва ми твоя съвет. Става дума за господин Литъл.

– Младият господин Литъл, сър, и старият, който живее в Паунсби Гардънс?

Както изтъкнах вече нееднократно, Джийвс знае всичко. Аз цял живот познавам Бинго, споделял съм с него и последната си масилница в училище, а да пукна, ако имах представа къде живее чичо му.

– Откъде знаеш, че живее в Паунсби Гардънс?

– Поддържам отношения от лично естество с готвачката на стария

господин Литъл, сър. Дори сме стигнали до известно споразумение.

Бре да му не види! Ако пък ми е минало през ума, че Джийвс е способен на подобни... как да ги нарека.

– Да не искаш да, кажеш, че си сгоден?

– Смисълът на споменатото споразумение би могло да се резюмира с подобни думи, сър.

– Виж ти!

– Тя е изключително надарена готвачка, сър – поясни Джийвс. – За какво искахте да говорите с мен?

Аз му изложих казуса.

– Така стоят нещата, Джийвс, и е редно да се притечем на помощ на горкия Бинго. Разкажи ми за дъртия Литъл. Що за птица е?

– Доста любопитен екземпляр, сър. Откакто се е пенсионирал, живее като отшелник, посветил се единствено на удоволствията на масата.

– Лакомо прасе, с други думи?

– Не бих си позволил подобна характеристика, сър. Лично аз бих го нарекъл гастроном. Много е взискателен относно качествата на храната и поради тези причини цени високо професионалните услуги на госпожица Уотсън.

– Готвачката?

– Да, сър.

– В такъв случай трябва да му изстреляме Бинго след вечеря, когато е благоразположен след обилната и вкусна храна.

– Затруднението, сър, произтича от факта, че понастоящем господин Литъл е на диета, необходимостта от която е продиктувана от болезнена атака на подагра.

– Сега вече я втасахме.

– А според мен, сър, би могло недомогването на стария господин Литъл да бъде обърнато в изгода на младия господин Литъл. Преди два дни разговарях с прислужника на господин Литъл и той ме уведоми, че основното му задължение е да чете на господин Литъл преди лягане. На ваше място, сър, бих посъветвал господин Литъл да чете вечер на чичо си.

– Племенническа преданост и прочее? Да трогнем дъртия с проява на чичолюбие?

– Донякъде, сър. Аз лично бих се осланял повече на литературния вкус, който господин Литъл би проявил в конкретния случай.

– Пусни светлина в тунела.

– Методът, който препоръчвам, сър, е наречен от специалистите

„пряко внушение“. Неговата същност се състои в това да се втъпни на обекта посредством постоянно повторение желанието на субекта.

– Или казано с човешки думи, ако твърдим безспир, че от даден сапун по-добър няма, рано или късно клиентът ще хукне към близкия магазин да си го купи.

– Точно така, сър. Същият този метод беше в основата на пропагандата по време на последната война. Не виждам защо да не го възприемем за мирновременни цели, като се опитаме да внушим на субекта новаторски възгледи за класовите различия. Ако младият господин Литъл чете ден подир ден на чичо си как млади особи от нисше потекло се омъжват с най-препоръчителни резултати за богати наследници, смятам, че господин Литъл ще успее да подготви мисловната почва на чичо си за брак със сервитьорка от закусвалня.

– Че има ли такива книги в наше време? Не съм срещал напоследък рецензии за подобно четиво.

– Да, сър, има, и то в несметни количества. Само че този вид литература не се радва на радушен прием от страна на критиката. Попадали ли ви е „Само за любов“ от Роузи М. Банкс?

– Не.

– А „Едно жарко, жарко лято“ от същата авторка?

– Не.

– Аз имам леля, която притежава пълните събрани съчинения на Роузи М. Банкс. Ще взема назаем от библиотеката й необходимото количество. Много увлекателно и леко четиво.

– Е, струва си да опитаме.

– Това е методът, който бих препоръчал, сър.

– Добре тогава. Беж при леля ти и да те видя тук с две от най-сочните. Време за губене няма.

– Да, сър.

2

НЯМА СВАТБЕН МАРШ ЗА БИНГО

Три дни по-късно Бинго докладва, че Роузи М. Банкс е върхът и прозата ѝ несъмнено давала желаните плодове. Дъртият Литъл отначало се напушил, като чул за набелязаната промяна в литературната му диета, тъй като никак не си падал по художествената проза и всяка вечер се придържал към обилна доза тежки политически обзори. Бинго обаче успял да му пробута една глава от „Само за любов“, преди онзи да се усети, и оттам нататък работата потръгнала. Вече били приключили с „Едно жарко, жарко лято“, „Алената роза на страстта“, „Любовта на графа“ и „Тя беше обикновено момиче“. Сега преполовявали „Ухажването на лорд Стрейтморлик“.

Всичко това Бинго сподели с мен с дрезгав шепот на чаша шери с разбито яйце. Единственият трън по посипания с рози път се оказало напрежението върху гласните му струни, които взели да се пропукват. Проверил в медицинската енциклопедия симптомите и си беше поставил диагноза – „свещеническо“ гърло. Но това, естествено, бледнееше на фона на големия успех в начинанието и на вечерите, приготвени от готвачката на стария Литъл, които, по думите на Бинго, били да си оближеш и пръстите на краката. Сълзи бликнаха от очите на нещастника, когато заговори за нейните бульони. Сигурно за млад прав мъж, поглъщал седмици наред целувки с лимонада, това ще е било като неподвижено гостуване в рая.

Старият Литъл не му бил от голяма помощ в тези пиршества, но все пак сядал на масата, каза Бинго, изяждал си безропотно кашата от препечено брашънце, душел ястията, споделял зареяно спомени за минали гастрономични излишества и чертаел със замах грандиозни бъдещи мениютата. Така че, решихме ние, и той се е забавлявал по свой си начин. Всичко се плъзгаше по мед и масло и Бинго съзираше светъл лъч в тунела. Беше намислил нещо, но отказа да го сподели с мен и само ме увери, че било „тука ли си, там стой“.

– Напредваме, Джийвс – казах аз, като се прибрах вечерта.

– Радвам се да го чуя, сър.

– Господин Литъл твърди, че чичо му преглъщал като бултериер на голямата сцена от „Тя беше обикновено момиче“.

– Нима, сър?

– Онова място, където лорд Клод я сграбчва в прегръдките си и казва...

– Запознат съм с това литературно произведение, сър. Крайно затрогващ пасаж. Любимият на леля ми.

– На прав път сме, ако питаш мен.

– По всичко личи, сър.

– Дори бих предрекъл един от поредните ти успехи. Винаги съм го твърдял и пак ще го повторя, че в мозъчно отношение, Джийвс, никой не може да ти излезе насреща. Всички големи мислители на нашето време са само лица от гълпата, която със завист ти гълта прахта.

– Благодаря ви, сър. Старая се да нося удовлетворение.

Една седмица по-късно Бинго нахлу при мен с новината, че старият Литъл вече се оправял от подаграта и на другия ден щял да се присъедини към човешкия род с нож и вилица в ръка.

– И да не забравя, Бърти – додаде Бинго. – Чичо те кани утре на обяд.

– Мен?! Защо мен? Та той дори не знае за моето съществуване!

– Знае. Аз му разправих.

– Какво си му разправил?

– Ами... какво ли не. Така или иначе, иска да се запознаете. И един съвет от мен, момко – иди! Утре обядът се очертава като „не ме бутай, аз сам ще падна“.

Не знам защо останах с впечатлението, че в държането на Бинго има нещо крайно озадачаващо, дори зловещо в своята необяснимост. Категорично имаше вид на човек, който крие заек в цилиндъра си.

– Тази работа смърди нездравословно – облякох аз в словесен израз подозренията си. – Защо му е на чичо ти да обядва с човек, когото през живота си не е виждал?

– Скъпи мой непрокопсанико, не чу ли какво ти казах преди малко – че съм му разправил всичко за теб? Казах му, че си най-добрият ми приятел, че сме съученици от деца и прочие глупости.

– Въпреки това... Пък и защо толкова държиш да се явя на този обяд?

Бинго се поколеба, преди да отговори.

– Искам от теб да му изложиш матримониалните ми възжеления. На мен не ми стиска.

– Какво?! Да пукна ако...

– И се наричаш мой приятел?

– Всичко в границите си.

– Бърти – промълви Бинго с укор, – та аз ти спасих живота!

– Кога?

– Не беше ли ти? Че кой ще е бил тогава? Така или иначе, знаем се от деца. Не можеш да ме подхлъзнеш.

– Добре де, добре. Но като твърдиш, че не ти стискало, безкрайно се подценяваш. За човек, който има наглостта да дойде тук и...

– Утре – каза Бинго. – В един и половина. Не закъснявай.

Колкото повече размишлявах над предстоящия обяд, толкова повече се разстройвах. Лесно му е на Бинго да ми обещава кулинарни радости, ама каква полза от тази перспектива за човек, комуто предстои изритване на улицата още по време на ордъврите? Но нямаше как – думата на един Устър на две не става, така че на другия ден в един и половина аз натиснах звънеца на Паунсби Гардънс 16. Секунди по-късно бях в гостната и ръката ми бе крепко раздрусана от най-дебелия човек, когото бях виждал до този момент.

Родът Литъл очевидно се ръководеше от девиза, че разнообразието му е майката. Младият Бинго е дълъг и мършав, без грам тлъстина под тъканите. Такъв си е откакто го помня, което ще рече през целия му безпътен живот. Чичото възстановяваше равновесието, и то с излишък. Ръката, която обгърна моята, бе самото тържество на плътта.

– Господин Устър, толкова съм щастлив... за мен е такава чест... нямам думи да изразя...

Явно по необясними причини Бинго се беше олял. Сякаш се канеше да ме продава.

– О! А! – успях да произнеса аз, а чичото отстъпи леко назад, без да изпуска от челичената хватка любимата ми дясна ръка.

– Тъй млад, а вече сте постигнали всичко в живота.

Тук вече вдигнах ръце и се предадох. Моето семейство, начело с леля ми Агата, никога не е пропускало сгоден и несгоден случай да изтъкне, че животът ми е безвъзвратно пропилян и че откак съм спечелил във второ отделение наградата за най-добър хербарий от диви цветя, събрани по време на лятната ваканция, не съм направил нищо като хората. Тъкмо се чудех с кого ме бърка, когато чух телефонен звън и прислужницата довтаса да ми съобщи, че било за мен. Излязох в антрето и вдигнах слушалката.

– Ало! – чух гласа на Бинго. – Значи вече си там? Браво! Знаех си, че мога да разчитам на теб. Слушай, чичо ми остана ли доволен от запознанството си с теб?

– Олигави ме целия. Аз съм в пълно недоумение.

– Всичко е наред. Нали затова се обаждам – да разсея мъглата. Знам, че няма да имаш нищо против... Казах му, че ти си авторът на книгите, от които му чета.

– Какво?!

– Да. Казах му, че Роузи М. Банкс е твоят литературен псевдоним, защото си много свенлив и необщителен. Така че той ще те слуша, та ушите му ще хлопат. Ще попива благоговейно всяка твоя дума. Страхотно хрумване, а? Самият Джийвс едва ли щеше да роди нещо по-така. Затова не се стискай, момчето ми, ами наблегни на факта, че не мога да издържам семейство със сегашната мизерна лепта. Ако искаме филмът да завърши с бавно отдалечаване на камерата от нежно прегръщаща се двойка, трябва поне да удвои дажбата. Давай, значи!

И той затвори. В същия миг икономът удари гонга за обяд, любезният домакин се търкулна по стълбите и тупна в краката ми като презряла тиква.

Винаги ще си спомням за този обяд с болка в сърцето. Защото беше обядът на всички обеда, а аз не бях в състояние да му отдам дължимото. Подсъзнателно усещах какво се поднася на масата, но живите въглени, на които ме беше насадил моят приятел, прегаряха дъното на елегантните ми гачи и превръщаха в трици всичко, което поднасях към устата си.

Старият Литъл отпочна литературната дискусия без много да се мае.

– Моят племенник сигурно е споменал, че напоследък разучавам в дълбочина вашите произведения.

– Ъ... да, каза ми... Как... ъ... как ги намирате тези... таквоз?

Той оцъкли насреща ми две влажни очи, преливащи от благоговение.

– Господин Устър, ще ви призная без свян, че не мога да ги слушам, без да плача. Аз действително не проумявам как е възможно млад човек като вас да познава тъй издълбоко човешката природа, да дърпа с такава вещина струните на трептящото читателско сърце, да създаде такива правдиви, затрогващи и човечни литературни творби.

– Ами... то си е дарба – смънках аз и попих със салфетка солената влага от слепоочието си. Не си спомням да съм попадал в по-небрано лозе.

– Да не би да намирате стаята прекалено затоплена?

– Не, не... таман ми е.

– Значи е от пипера. Ако готвачката ми има някакъв недостатък – макар да не съм склонен да го призная, той е леката склонност към

прекомерие в употребата на пипер. Между другото, какво ще кажете за гозбите й?

Аз така се възторгнах от отплесването на разговора от коловоза на творческата ми продукция, че не се поскъпих на звънки похвали.

– Радвам се да го чуя, господин Устър. Може да съм предубеден, но за мен тази жена е един обикновен гений.

– Не ще и дума!

– Седем години вече работи за мен и нито веднъж не се е отклонила от височайшите стандарти на световната кулинария. Ако забравим, разбира се, онзи случай през зимата на 1917-та, когато една от майонезите й беше със спорна пухкавост на консистенцията. Но нека отдадем дължимото на обстоятелствата. Тогава се случиха една след друга няколко въздушни тревоги и горката женица бешб основателно разстроена. За жалост, господин Устър, всяко добро е за зло и аз трябва да нося своя кръст. Седем години вече треперя от страх да не би някой злодей да ми я отмъкне. До мен нееднократно са достигали слухове за планините от злато, с които коварни люде я прилъгват да смени работодателя си. Представете си моя ужас, когато тази сутрин немислимото се случи. Тя си подаде оставката!

– Боже господи!

– Вашата реакция е достойна за сърцето на литератора, сътворил „Едно жарко, жарко лято“. За щастие, най-страшното бе предотвратено и въпросът се уреди благополучно. Джейн няма да ме напусне.

– Без майтап?

– Без майтап, както казахте, макар че не съм запознат с този израз. Не съм го срещал във вашите книги. Като споменах вашите книги, та се сетих – това, което ги кара да изпъкват над ограниченията на фабулата, е жизнената философия, която излъчват. Ако в Лондон имаше повече хора като вас, господин Устър, той би бил несравнимо по-прекрасно място за живеене.

Последното рязко се разминаваше с жизнената философия на лея ми Агата, която не пропуска повод да ми натяква без задръжки, че именно присъствието на непрокопсаници като мен правели Лондон непоносим и затова на човек му се налагало да прекарва по-голямата част от годината в провинциалното си имение. Но аз тактично премълчах.

– Нека изразя възхищението си, господин Устър, от храбрия начин, по който хвърляте ръкавицата на предизвикателството в лицето на нашите допотопни социални предразсъдъци. Да, аз всеотдайно подкрепям вашите прогресивни възгледи за тази наша сляпа социална система!

Вие, в своето величие, съзряхте, че социалният статус е една отживелица, която ни задушава в своите окови. И нека възкликна с думите на лорд Блечмор от „Тя беше едно обикновено момиче“: „Колкото и да е скромнен нейният произход, всяка добра жена е равна на най-благородната дама на тази земя!“

– Не може да бъде! Мислите ли?

– Мисля го, господин Устър! Срам ме е да си припомня, че неотдавна аз бях друг човек, в плен на малодушните условности, наречени класови различия! Откакто обаче прочетох вашите книги...

Знаех си аз. Джийвс отново беше уцелил право в окото.

– Значи според вас, господин Литъл, няма нищо лошо в това човек от... да го наречем по-добрата половина на обществото да се ожени за момиче, което бихме обрисували като произхождащо от по-нисше съсловие?

– Да, аз не намирам нищо осъдително в това.

Тук аз си поех дълбоко въздух и му хързулнах добрата вест.

– Младият Бинго – вашият племенник, така да се каже... иска да се ожени за една келнерка.

– И аз дълбоко го уважавам за това му намерение.

– Вие нямате нищо против?!

– Ни най-малко.

Повторно си поех дълбоко въздух и прехвърлих топката в по-прагматичната половина на игрището.

– Надявам се да не ме обвините, че си пъхам носа, където не ми е...

Но такова... какво ще кажете?

– Боя се, че не успявам да проследя мисълта ви.

– Ами става дума... искам да кажа... за джобните му постъпления.

Тези, които тъй любезно му отпускате всеки месец. Той храни големи надежди, че ще благоволите да закръглите сумата по-така.

Старият Литъл тъжно поклати глава.

– Боя се, че не ще съм в състояние да му бъда в услуга. Човек в моето положение, както се досещате, е принуден да стиска всяко пени. С готовност ще продължа да отпускам на своя племенник досегашната му стипендия, но не ще мога да се разпростра извън нейните настоящи граници. Няма да е почтено спрямо милата ми съпруга.

– Как така? Нали не сте женен!

– Още не. Но възнамерявам незабавно да се явя под благословения венец. Дамата, която години наред ми е угаждала чревуоудно, благоволи тази сутрин да приеме моята ръка. – В очите му проблясна искра на

злостно тържество и той изсъска предизвикателно: – Да ги питам аз сега как ще ми я отнемат!

– Младият господин Литъл прави нееднократни опити да се свърже с вас през целия следобед, сър – съобщи Джийвс, когато се завърнах у дома.

– Не се и съмнявам.

Веднага след злополучния обяд бях изпратил на Бинго по специален куриер писмен отчет за очерталения се погром.

– Стори ми се донякъде превъзбуден, сър.

– Нищо чудно, Джийвс. Ти също се стегни и стисни зъби. Боя се, че съм приносител на лоши вести. На онзи твой план – да се четат книжки и прочее – му гръмна бушонът.

– Нима те не размекнаха господин Литъл, сър?

– Направиха го на пихтия. Там е лошото. Джийвс, много ми е криво, но твоята изгора... госпожица Уотсън... готвачката... абе е две души, май е предпочела богатството пред благопристойната бедност.

– Моля, сър?

– Била ти е дузпата и се е сгодила за стария Литъл.

– Нима, сър?

– Не ми изглеждаш съкрушен.

– Всъщност, сър, бях предвидил частично подобен развой на събитията.

Аз се опулих.

– Тогава за чий дявол излезе с онова малоумно предложение?

– Искрено да ви призная, сър, един разрыв в отношенията ми с госпожица Уотсън не е изцяло в противобой на съкровения ми възделения. Дори бих казал, че много се надявах. Изпълнен съм с дълбока възхита към добродетелите на госпожица Уотсън, но за мен от известно време е недвусмислено ясно, че не сме подходящи един за друг. Докато другата особа, с която постигнах известно...

– Божичко, Джийвс, и друга ли има?

– Да, сър.

– Откога?

– От няколко седмици, сър. Бях силно привлечен към нея по време на една танцова забава в Камбъруел.

– Майчице! Да не е...?

Джийвс тържествено кимна с глава.

– Да, сър. По странно съвпадение на обстоятелствата младата госпожица е същата, която господин Литъл... Цигарите ви са на малката

масичка. Лека ноц, сър.

3

ЛЕЛЯ АГАТА СИ КАЗВА ДУМАТА

Редно си е горест и скръб да обвият тънката душевност на всеки благороден мъж, светнат с новината, че брачните му възделения кучетата ги яли. Ако моята душевност например беше от тънките, несъмнено щях да се тръшкам от яд. Но рано или късно животът си предявява претенциите.

Само седмица след злополучното събитие аз се отбих в „Сайрос“ да хапна нещо и не шеш ли, в неопитомения мустанг, който мятеше петала по дансинга, разпознах моя приятел Бинго.

Бинго винаги се е отличавал със завидна душевна издръжливост. Можеш да го халосаш, но не и да го свалиш в несвят. Докато траят любовните му преживелици, от него по-всеотдаен възлюбен няма. Но от мига, в който обектът на любовта го помоли със сълзи на очи никога вече да не ѝ се мярка пред очите, освен ако не държи тя да насъска кучетата по него, все едно че нищо не е било. Става, отупва си панталоните и продължава напред с песен на уста.

За това ни най-малко не се притеснявах за Бинго. Всъщност, като си помисля, за нищо не се притеснявах. Всичко ми беше от наред по-наред. На три пъти конете, в които бях инвестирал, спечелиха с по цяла дължина, вместо да приседнат да си отпочинат наред надбягването – каквото е неизменният обичай на всяка твар, на която залагам.

На всичкото отгоре времето продължи да се вихри по най-пролетен начин, новите ми чорапи бяха обявени единодушно от приятелите в клуба за последен писък на изискаността, а леля Агата отпраши за Франция, та се очертаваха цели шест седмици далеч от бойната ѝ секира. Ако познавахте леля Агата, и вие щяхте да пърхате от доволство.

Така че една сутрин, както си вземах сутрешната вана, аз за пореден път се сетих, че на хоризонта на моя живот няма дори намек от облачаване и отприщих сладкопойно гърло, докато шляпах с гъбата по водата. Де да можеше на този свят да има още много светове, в които да се чувствам също тъй прекрасно.

Но животът не си дава отдих. Усети ли, че всичко ти е наред, не пропуска да те срита в най-чувствителната част от анатомията. Едва бях подсушил телесата, едва ги бях издокарал в свръхелегантни джентълменски одеяния, и ударът се стовари върху ми без предупреждение.

Върху полицата над камината ме дебнеше писмо от леля Агата.

– Да пукна! – възкликнах, щом го изчетох.

– Моля, сър?

– От леля Агата е. Знаеш я – госпожа Грегсън.

– Да, сър?

– Нямаше да си толкова безгрижен, ако знаеше каквр пише – глухо и безрадостно се изсмях аз. – Проклятието ни застигна, Джийвс. Нарежда ми незабавно да се явя при нея в... как му беше името? В Ровил-сюр-мер. Тях, да му се не види!

– Да започна ли да стягам багажа, сър?

– Няма как.

Онези, които не познават леля Агата, не спират да недоумяват защо ме втриса неудържимо дори само като чуя името ѝ. В края на краищата, не завися от нея финансово или в друго отношение. Лично аз съм стигнал до извода, че ефектът се дължи само на личностното ѝ излъчване. Когато бях малък, тя съумяваше да ме обърне наопаки с един-единствен поглед и аз още не съм се отърсил тази нейна дарба. Ние в нашия род не се скъпим на ръст и леля ми с нейните метър и седемдесет и осем, овенчани с орлов нос и дваж по-орлови очи, представлява огнедишаша гледка. Затова не се чудете, че в главата ми дори не надзърна мисълта да се направя на ударен. Щом тя нарежда да търча в Ровил, значи точка по въпроса и остава само да се купят билетите.

– Как мислиш, Джийвс? За какво съм ѝ притрябвал?

– Не бих могъл да кажа, сър.

Всякакви разговори бяха излишни. Единственият лъч на утехата беше мисълта, че в Ровил ще мога най-сетне да се издокарам с индийския пояс, който бях закупил още преди половин година, но все не ми стискаше да го извадя на бял свят. Знаете за какво говоря – една такава широка копринена лента, с която се опасва кръста, вместо да си слагаш жилетка. Джийвс щеше да получи удар при вида му, тъй като се бях спрял на най-кървавата алена окраска. Обаче в курорт като Ровил, където е фрашкано с французи-бонвивани, сто на сто се ръкопляска на всякакви дързости във вечерното облекло.

Ровил, където пристигнах на другата сутрин след разбунен Ламанш и друслива нощ във влака, се оказа твърде свежо местенце, където един мъж, необременен от лели, като нищо би изкарал една седмица, потопен в наслада. Знаете ги тези френски курорти – пясък, хотели и казина. Хотелът, извадил лошия късмет да допадне на леля Агата, се казваше „Спендид“ и още щом престъпих прага ми стана ясно, че няма негов

служител, който да не проклина деня, в който леля ми се е родила. По-съчувствах им – и аз проклинам този ден, откакто съм се родил. Освен това далеч не за първи път отсядам в един хотел с нея. Разбира се, междувременно тя беше приключила с грубата работа и по целокупно изплезеното поведение на персонала проумях, че като начало е поискала незабавно да ѝ сменят стаята, тъй като не гледала на юг, следващата – заради скърцащия гардероб, след което без задръжки и с подкупваща откровеност е споделила оригиналните си виждания за кулинарните умения на готвача, услужливостта на сервитьорите, професионалните качества на камериерките и всички останали. В това отношение тя е завършен демократ – изключения никому. Така че сега всички ѝ ходеха на пръсти и не смееха да шукнат. Управителят с грижливо култивирани бакенбарди на професионален бандит пляскаше чело в пода, преди още да насочила към него стръвнишкия си поглед.

Безспорният ѝ триумф я бе предразположил кажи-речи добродушно, та ме посрещна направо майчински.

– Радвам се, че успя да дойдеш, Бърти – бяха първите ѝ думи. – Въздухът ще ти се отрази добре. Далеч по-благоотворно от въздуха в лондонските нощни клубове и кабарета.

– О! Ъ... – казах аз.

– Освен това най-сетне ще се запознаеш с малко свестни хора. Ще те представя на госпожица Хеминг. Мило, кротко момиче, тъй различно от днешните нагли лондончанки. Брат ѝ е свещеник в Чипли-в-Долчинката в графство Дорсетшър. Той ми каза, че са от Кент-ските Хеминги. Очарователно момиче.

Злокобно предчувствие склещи сърцето ми в ледени лапи. Толкова е нехарактерно за леля ми да каже добра дума за когото и да било. Лепкаво подозрение се разходи с мръсни пипала по гръбнака ми. По-неприятното беше, че то изцяло се потвърди.

– Алин Хеминг – продължи леля – е най-подходящото момиче за теб, Бърти. Крайно време е да се замислиш за женитба. Току-виж ти се отразила добре. А аз не бих могла да ти пожелаая по-добра съпруга от милата Алин. Ще има такова спасително въздействие върху живота ти.

– Ама чакай! Таквоз! – възропта смръзнатото ми същество.

– Бърти!!!

Майчинската ласка кучета я яли. Познах леля си.

– Да, ама...

– Именно младежи като теб, Бърти, карат човека, загрижен за бъдещето на нацията си, да храни зловещи опасения. Прокълнати с

прекомерно богатство, вие похабявате дните си в бездейна себична ленивост, вместо да извършите поне едно богоугодно дело. Само знаете да разхищавате безценното време в лекомислени удоволствия. Ти си едно долно антиобществено животно, безполезна земна пчела... или май беше търтей. Бърти, ти ще се ожениш!

– Ама недей така...

– Да! Трябва да наплодиш деца...

– А не! Чакай! Ако обичаш! – пламнах аз.

Леля ми членува в два-три еманципирани женски клуба и все забравя, че не се намира в някоя от пушалните им.

– Бърти – възобнови тя изказването си и тъкмо очаквах да ме метне през коляно и да ме напляска, когато уединението ни рязко бе нарушено. – А, ето ги! Алин, скъпа!

И аз видях към нас да се насочват, усмихнати по най-предразполагащ начин, едно момиче и един мъж.

– Искам да ви представя моя племенник Бърти Устър – каза леля Агата. – Той току-що пристигна. Така ме изненада! Не знаех, че и ти се каниш да дойдеш в Ровил, Бърти.

Аз огледах предпазливо двамата, като котка, притисната в ъгъла от глутница хрътки. Вътрешен глас ми нашепваше, че Бъртрам трудно ще се измъкне от кашата.

Братът беше дребен и закръглен, с лице на овца. Имаше пенсне, благо изражение и свещеническа якички, закопчана отзад на тила.

– Добре дошли в Ровил, господин Устър – приветства ме той.

– Ах, Сидни! – възкликна момичето. – Господин Устър не ти ли напомня за епископ Блекинсоп, който ни чете проповед миналия Великден?

– Скъпа! Приликата е поразителна!

Те ме оглеждаха известно време, сякаш бях попова лъжичка в аквариум, но и аз им го върнах не по-малко обещено. Момичето несъмнено се отличаваше от така определените от леля Агата нагли лондончанки. Никакви къси подстрижки, никакви цигари в дълги цигарата. Не си спомням кога за последен път бях виждал по-благопристойно явление. Роклята ѝ беше обикновена, косата ѝ беше обикновена, лицето беше кротко и свято. Не че съм Шерлок Холмс, но още щом я зърнах, си казах: „Това момиче свири на орган в селската църква!“

Та след като се посъзерцавахме взаимно и си наговорихме обичайните глупости, аз се изхлузих от компанията, но не преди от мен да бъде изтръгнато обещанието следобед да разходя с кола брата и сестрата.

Тази перспектива окончателно ме смачка и аз разбрах – изходът е един. Затова припнах право към стаята си, изрових индийския пояс и драпирях с него стария тумбак. Обърнах се, но може би с излишна внезапност, защото Джийвс подскочи назад като ужилена газела и от гърлото му се разнесе немошно клокочене.

– Простете, сър – изрече той сподавено. – Нали не възнамерявате да се явите в този вид на обществено място?

– За пояса ли става дума? – попитах със светска небрежност и магнах снизходително е ръка. – И още как!

– Не бих ви посъветвал, сър, искрено не бих ви посъветвал.

– Защо? – изумих се аз.

– Въздействието му, сър, е твърде гръмогласно.

Изгледах го в очите с феодална строгост. Никой не знае по-добре от мен, че Джийвс е фрашкан с първокачествен мозък, но така не може! Човек трябва да е властелин на себе си. Не можеш да си в крепостна зависимост от собствения си прислужник. Пък и настроението ми беше толкова под точката на замръзване, че поясът бе единственото средство, способно да ми възстанови кръвообръщението.

– Знаеш ли кое ти е лошото, Джийвс? – започнах с подобаваша ви-сокомерност. – Ти си един закоравял островитянин. Да, точно така – душата ти е затворена на Британските острови и не може да се изтръгне от Пикадили. Тук обаче от човека очакват цвят, краски, поетична извисеност. Ако щеш вярвай, но току-шо срещнах долу един тип с костюм от жълто кадифе.

– Въпреки всичко, сър...

– Джийвс – решително отсякох аз, – точка по въпроса. Чувствам се смазан и имам нужда от живинка. Пък и какво толкова не му харесваш? Виж колко е испански ефектът му. Сега съм същински идалго. Човек ще ме сбърка с Висенте и Бласко Калдеро де Навидад и прочее. Готов съм за корида.

– Щом настоявате, сър.

Не ми стигаше другото, ами и той ме разстрои. Ако има нещо, което да не понасям, това е напрежение в домашното гнездо, а вече не хранех съмнения, че оттук нататък отношенията ще са изопнати до спраскване. Първо ритника на леля, наречен Алин Хеминг, а сега и това... Никой не ме обичаше.

* * *

Разходката с кола се оказа точно каквато я очаквах бъде.

Свещеникът не спря да мели на ухото ми, момичето ахкаше по гледките, а моето главоболие тръгна от петите и бързо плъпна нагоре към висшите етажи им телосложението. Прибрах се, залитайки, в стаята, за да се преоблека за вечеря, със самочувствието на жаба, прегазена от каруца. Ако не бяха неприятностите с пояса, щях да поплача на воля на джийвсовото рамо. Но при това положение трябваше да се сдържам мъжествено.

– Таквоз, Джийвс...

– Да, сър?

– Налей ми коняк и сода.

– Да, сър.

– Наблегни на коняка, Джийвс.

– Да, сър.

След малко живнах.

– Джийвс!

– Да, сър?

– Мисля, че загазих.

– Нима, сър?

Изгледах го с присвити очи. Явно още се мусеше заради пояса.

– Да, затънал съм до шия – продължих аз, като стъпках в прахта гордостта на Устърови и се опитах да го предразположа. – Да си забелязал наоколо едно момиче с брат свещеник?

– За госпожица Хеминг ли става дума, сър?

– Леля Агата иска да се ожена за нея.

– Нима, сър?

– Ти... такова... няма ли да предложиш нещо?

– Не, сър.

Хладен и недружелюбен. Стиснах зъби и се направих, че все ми е тая.

– Ами хубаво тогава.

– Да, сър.

Туйто.

4

ПЕРЛИТЕ НОСЯТ СЪЛЗИ

Спомням си един стих ли беше, какво беше... трябва да съм го чел като ученик, защото напоследък рядко ми се случва... в който се казваше горе-долу „трам папам па-пам па-пам, сенките на мрачната тъмница смазаха подрастващия юноша“ (Уърдсуърт, „Ода за дълга“. – Б. пр.). Та през следващите две седмици аз бях този юноша. Осезателно долавях сватбените камбани и техният звън крепнеше с всеки изминат ден, а аз все не можех да измисля как да се измъкна от съдба, по-страшна от смъртта. Джийвс, несъмнено, би измъдрил поне пет-шест мозъчни изхода от положението, без дори да се напъне особено, но той продължаваше да се държи хладно и неприветливо, а на мен не ми стискаше да го моля открито за услугата. В края на краищата, виждаше се и с невъоръжено око, че младият господар бере душа, и щом като не е в състояние да извиси духа си над аления пояс, който единствен ми носеше някаква разтуха, значи старият феодален дух е мъртъв и аз нищо не можех да направя.

Начинът, по който неотразимо привличах сестрата и брата Хеминг, искрено ме слисваше. Родната ми майка не би се задържала в моята компания повече от крайно наложителното. Бих казал дори, без излишна скромност, че за повечето си познати съм едно безподобно магаре. А ето, че братът и сестрата изпитваха ненаситно жадуване по мен. Не бяха щастливи и на крачка от моя милост. Не можех да мръдна, по дяволите, без някой от двамата да се вкопчи пиявично в полите ми. Стигна се дотам, че почти спрях да излизам от стаята си. Добре че ми дадоха едно много приятно апартаментче на третия етаж с изглед към крайбрежната улица.

Една вечер се бях спотаил в стаята и за пръв път през този ден си поемах глътка волен въздух. Госпожица Хеминг ми се беше увесила на врата още от обяд, а леля Агата само това чакаше, за да ни натири навън да се разхождаме. А сега, като гледах как нагиздени люде блажено пълят по булеварда долу, на път към Казиното и други бленувани забави, мен ме обзе един такъв смътен копнеж. Просто не можех да спра да мисля колко честит щях да бъда тук, в Ровил, ако леля Агата и останалите циреи се намираха много, много далече.

Въздъгнах тежко и в този миг на вратата се почука.

– Някой чука, Джийвс.

– Да, сър.

Той отвори и вътре нахлуха Алин Хеминг и брат ѝ. Само те ми липсваха. Човек не може ли да остане сам в стаята си поне за половин час?

– Здравейте – казах.

– Ах, господин Устър! – задъхано изрече момичето. – Не знам откъде да започна.

Чак сега забелязах, че видът ѝ е доста съкрушен, дори изтерзан. А братът с лице на овца сега приличаше на овца, разяждана от тайна мъка.

Затова наострих очи и наточих уши. До този момент смятах, че са дошли на светско гости, но явно нещо ги бе раздрусало. Макар че не проумявах защо ще идват да си споделят с мен.

– Станало ли е нещо? – попитах.

– Горкият Сидни... вината е моя... не биваше да го пускам да ходи там самичък – пелтечеше момичето.

Дотук братът, който междуременно бе свалил широкото си палто, само стоеше, обгърнат в мълчание. Но ето че се прокашля като овца, нагълтала се с мъгла навръх планината.

– Работата е там, господин Устър – намеси се той, – че се случи нещо крайно нежелателно. Днес следобед, докато вие тъй любезно придружавахме сестра ми, аз установих, че времето минава мудно и се изкусих да... тъ... поиграя в Казиното.

Вдигнах към него поглед, изпълнен с далеч по-ласкави помисли, отколкото до този момент. Това свидетелство, че в жилите му тече здрава спортсменска кръв, му придаде почти човешки облик в очите ми. Ако само допусках, че си пада по този вид развлечения, досега да сме си оползотворили къде-къде по-качествено времето.

– О! – възкликнах. – Забърсахте ли нещо?

Той въздъхна тежко.

– Ако въпросът ви означава дали ми е провървяло, отговорът е отрицателен. Аз неблагоприятно упорствах на схващането, че червеният цвят, след като е излязъл седем пъти последователно, неизбежно ще отстъпи място на черния. Оказа се, че греша. Изгубих всичко, господин Устър, колкото и да беше малко.

– Кофти късмет – посъчувствах му аз.

– Напуснах Казиното – продължи нещастникът – и се прибрах в хотела. Тук обаче срещнах един от своите енориаши, полковник Мъсгрейв, също дошъл на почивка в Ровил. И аз... такава... го придумах да ми осребри чек за сто лири от моята банкова сметка в Лондон.

– Значи всичко се е оправило – заключих аз с надеждата да накарам злочестата овца да погледне по-бойко на живота. – Какъв късмет, а! Да попаднете на човек, който с готовност да ви осребри чек.

– Напротив, господин Устър, това само влоши нещата. Горя от срам, докато изричам това признание, но аз незабавно се отправих обратно в Казиното и изгубих цялата сума – този път ръководен от погрешното схващане, че на черния цвят му предстои дълга поредица... мисля, че това е изразът.

– А стига бе! Вие наистина умеете да се веселите!

– Най-скръбното в цялата история е – заключи падрето, – че аз не разполагам със средства в банката, които да покрият написания от мен чек.

Признавам, че макар през цялото време да подозирах, че ми предстои изръсване и че в ближайше време джобът ми ще отънее по недвусмислен начин, аз усетих топлота в сърцето към този непрокопсаник. Дори започнах да го лицезрея с известен интерес и възхита. За първи път в живота си се натъквах на свещеник с пиперлива душевност. Явно беше огън момче и можех само да тъгувам, задето не прояви по-рано тази страна на характера си.

– Полковник Мъсгрейв – продължи той след две-три преглъщания – не е от хората, които ще махнат с ръка и ще забравят. Той е костелив. Ще докладва незабавно на моя епископ. А епископът ми също е костелив. Накратко, господин Устър, ако полковник Мъсгрейв представи чека в банката, с мен е свършено. А той потегля за Англия още тази нощ.

Момичето, което до този момент стоеше мълчаливо и си хапеше носната кърпичка, като само чат-пат издаваше гъгрещи звуци, сега пак се намеси.

– Господин Устър! – извика то. – Моля ви, умолявам ви! Нали ще ни помогнете? Трябва да набавим тези пари, за да откупим от полковник Мъсгрейв чека преди девет часа вечерта – той потегля с влака в девет и двайсет. Бях обезумяла от мъка и вече се чудех какво да правя, когато се сетих колко мил сте бил винаги с нас. Господин Устър, бихте ли дали назаем на Сидни тези пари срещу тази гаранция? – И преди да се усетя какво става, тя бръкна в чантата си, извади калъфче и го отвори. – Това са моите перли. Не знам колко струват, тъй като са ми подарък от моя татко...

– Уви, царство му небесно – додаде баткото.

– Но знам, че струват много повече от сумата, която ще ни спаси честта и живота.

Ама че в неудобно положение ме поставиха. Накараха ме за се почувствам като управител на заложна къща.

– Ама не... таквоз... как може – запротестирах аз. – Няма нужда от гаранция, моля ви, и дума да не става. С радост ще ви услужа. Добре че теглих тази сутрин, та имам толкова в себе си.

И побързах да измъкна парите и да ги натикам в ръцете им. Братът обаче поклати глава.

– Господин Устър, ние ценим вашата благородна щедрост, вашата красива, затрогваща вяра в нас, но не можем да го допуснем.

– Сидни иска да каже – намеси се момичето, – че вие всъщност изобщо не ни познавате. Не бива без никаква гаранция да рискувате тази сума в ръцете на двама души, които по същество са ви странници в нощта. Никога не бих се осмелила да се обърна към вас за помощ, ако не бях уверена, че ще постъпите като делови мъж.

– Сам разбирате, че само мисълта да... ъ... заложим перлите в местния ломбард ни звучеше крайно отблъскващо – додаде братът.

– Ако ни дадете разписка обаче... колкото да се спазят формалностите...

– О! Да, разбира се – побързах да се съглася аз.

Съчиних разписката и я подадох на момичето, като с всяка измината минута се чувствах все по-голямо магаре.

– Заповядайте.

То пое хартиятата, пхна я в чантата си, грабна парите, мушна ги в ръцете на брат си и преди да се усетя какво става, ме нацелува и изчезна яко дим от стаята.

Да си призная, това доста ме смути. Беше внезапно и неочаквано. Все пак, момиче като нея... Винаги толкова кротко, сдържано, благопристойно... не бях я причислил към целуващия тип. През обвилата ме мъгла зърнах в дъното на стаята Джийвс, който помагаше на брата да си облече палтото. Спомням си, че недоумявах как е възможно човек да се издокара в подобно палто, което приличаше повече на конски чул. В този миг братът се приближи до мен и ми сграбчи ръката.

– Нямам думи, за да изразя признателността си, господин Устър.

– Ама моля ви се, няма защо...

– Не, вие спасихте честното ми име. А честното име – продължи той, като през цялото време масажирате пламенно десния ми горен крайник, – е същинският бисер на човешката душа. Ако някой ми открадне парите, той не краде нищо. Били са мои, станали негови, робували са всекому. Но онзи, който ме лиши от доброто име, не обогатява себе

си, ала ме прави последен бедняк. Затова ви, благодаря от дъното на душата си. Лека нощ, господин Устър.

– Лека нощ, старче.

Запремигнах срещу Джийвс, след като вратата се затвори.

– Каква тъжна история, Джийвс.

– Да, сър.

– Добре че по една случайност разполагах с тези пари.

– Ами... да, сър.

– Съдейки по тона ти, не одобряваш изцяло случилото се.

– Не е уместно да критикувам вашите постъпки, сър, но ще се осмеля да отбележа, че според мен постъпихте неблагоразумно.

– Като им заех пари ли?

– Да, сър. Тези модни френски курорти са печално известни с непочтените личности, които се стичат на тълпи към тях.

Това вече много ми дойде.

– Виж какво, Джийвс, много забележки мога да понеса от теб, но когато се опитваш да хвърлиш сянката на... какво му се вика... върху един служител на Светата църква...

– Може и да съм излишно мнителен, сър, но съм прекарал твърде много време из тези курорти. Когато служех при лорд Фредерик Ранило малко преди да постъпя при вас, милорд бе твърде хитроумно измамен от виден мошеник, известен, ако не се лъжа, с прозвището Хлъзгавия Сид. Въпросното лице се домогна до познанството на милорд посредством своя съучастничка, когато пребивавахме в Монте Карло, Никога не ще забравя печалните обстоятелства.

– Не че искам да секна мемоарите ти, Джийвс – хладно го прекъснах аз, – но дрънкаш нелепости. Как изобщо можеш да заподозреш нещо нередно? Та те ми оставиха перлите, нали така? Затова мисли, преди да кажеш нещо, ако обичаш. Сега ще те помоля да слезеш долу и да ги депозиращ в сейфа на хотела. – Взех калъфчето и го отворих. – О, господи!

Вътре нямаше нищо.

– Боже господи – продължих аз, без да вярвам на добрите стари зъркели. – Само не ми казвай, че в крайна сметка тук наистина има нещо нередно!

– Точно така, сър. Лорд Фредерик беше измамен по съвършено същия начин в случая в Монте Карло, за който бях започнал да ви говоря. Докато съучастничката прегръщаше с признателност милорд и го целуваше, Хлъзгавия Сид замени калъфчето, съдържащо перлите, с

подобно, но празно калъфче, и си тръгна с парите, перлите и разписката. По силата на въпросната разписка той впоследствие предяви към милорд иска да му бъдат възвърнати скъпоценностите и милорд, бидейки в невъзможност да ги представи, бе принуден да изплати като компенсация една твърде чувствителна сума. Изключително семпъл, но ефектен номер.

Подът рязко се е продъни под краката ми.

– Хлъзгавия Сид! Сид! Сидни! Братът Сидни! Ама Джийвс, за бога, допускаш ли, че това беше Хлъзгавия Сид?

– Да, сър.

– Не мога да повярвам. Че нали якичката му беше закопчана отзад!

Наистина ли мислиш...

– Да, сър. Познах го още щом влезе в стаята.

Аз се озверих насреща му.

– Познал си го!?

– Да, сър.

– Ама такава, по дяволите – потресох се аз. – Можете да ми кажеш.

– Прецених, че ще спестя доста неприятни сцени, сър, ако просто измъкна калъфчето от джоба на лицето, докато му помагам да си облече палтото. Заповядайте, сър.

И той положи върху масата съвсем същото калъфче като вече намиращото се там. Отворих го и очите ми погалиха добрите стари перли, които грейнаха усмихнато насреща ми. Вдигнах гузен поглед към Джийвс. Не знаех как да започна.

– Джийвс – изстисках най-сетне от себе си, – ти си просто гений.

– Да, сър.

Облекчението така ме омаломощи, че просто не съумявах да се задържа на крака. Благодарение на този голям човек аз нямаше да бъда принуден да изкашлям няколко хиляди от най-прелестните английски лири.

– Ти спаси от разруха дома на Устър. Все пак се надявам, че дори на един завършен нехранимайко като нашия хлъзгав Сид едва ли ще му стиска да ми се яви тук и да се опита да си възстанови правата върху бисерите.

– Не го допускам, сър.

– Ами тогава... Чакай! А дали не са фалшиви или нещо такова?

– Не, сър. Перлите са истински и изключително ценни.

– Е, в такъв случай ударих къоравото! Подплатих си с кадифе битието. Може да съм се минал със стотачка, но пък сега съм горд

притежател на наниз великолепни перли. Правилно ли разсъждавам?

– Не бих казал, сър. Боя се, че ще се наложи да ги възвърнете на собственика им.

– Какво! Да ги върна на Сид! Не и докато дишам.

– Имах предвид законния им собственик, сър.

– Кого визиращ?

– Госпожа Грегсън, сър.

– Моля? Откъде знаеш?

– Преди около час целият хотел бе вдигнат на крак, сър, тъй като перлите на госпожа Грегсън не се намериха на обичайното им място. Разговарях с камериерката на госпожа Грегсън малко преди да се върнете от разходката и тя ме уведоми, че управителят на хотела се намира понастоящем в апартамента на леля ви.

– Горкият, не му завиждам.

– С готовност бих споделил възгледите ви по въпроса, сър.

Същността на ситуацията започна да се разгръща пред вкочаненото ми все още съзнание.

– В такъв случай най-добре да отида да ѝ ги връча. Това ще ме постави в най-красивото положение, в което бих искал да се озова.

– Точно така, сър. И, ако позволите, не би било зле да наблегнете на факта, че са били откраднати от...

– Божичко! От същото момиче, за което тя ме торможеше да се женя!

– Именно, сър.

– Джийвс, това ще е онова натриване на носа на скъпата ми роднина, за което не съм смеел дори да бленувам в най-розовите си сънища. Сега ще ѝ затворя устата с трясък. Ще ѝ се отше да ме рита отзад... по-неизвестно време.

– Би трябвало, сър.

– Боже, боже! – мълвях аз благоговейно, докато припках към вратата.

Много преди да стигна апартамента на леля ми стана ясно, че суматохата е в пълен ход. Разнокалибрени служители в хотелски униформи и тълпи отбрани камериерки сновяха панически из коридорите, а през стените до слуха ми достигна смесена китка от гласове, сред които с тембър и качество се открояваше този на родната ми леля. Почуках на вратата, но нищо не последва, затова влязох непоканен. Сред присъстващите успях да изброя истеризирала камериерка, леля Агата с

войнствено щръкнала коса и бакенбардестия управител с бандитски вид.

– Здравейте – вежливо поздравих аз. – Здравейте, здравейте! – наложи се да повтора по-високо.

Леля Агата ми каза да си затварям устата и много да не знам. Нямаше добре дошъл за милия Бъртрам.

– Да не се е случило нещо?

– Случи се я! Няма ми перлите!

– Перлите ли каза? Не може да бъде. Крайно неприятно. Къде ги видя за последен път?

– Какво значение има къде съм ги видяла, магаре такова! Открадна ти са!

Тук Кралят на бакенбардите, който явно си беше отдъхнал между два поредни рунда, отново пристъпи в центъра на ринга и задърдори бързо. На френски. Личеше, че е дълбоко наскърбен. Камериерката хлипаше в ъгъла.

– Сигурна ли си, че си проверила навсякъде? – настоях аз самодоволно.

– Разбира се, че проверих!

– Защото, знаеш, сегиз-тогиз си губя копчетата за ръкавели и...

– Само не прави опити да ме влудиш, Бърти! Достатъчно ми е натопорчено и без твоите малоумия. Замълчете всички. Млък!

Последното го изрева с глас на фелдфебел, който сбира стадото от хълмовете на поверения му военен окръг. Властният ѝ магнетизъм накара Бакенбарда да се сниши, но камериерката не ѝ се даде и продължи да се дере.

– Знаеш ли – обадох се след малко. – На това момиче нещо му има. Защо ми се струва, че плаче? Може би не си забелязала, но аз съм много схватлив и...

– Тя е откраднала перлите! Убедена съм!

Това даде нов тласък на Косматия бандит, което принуди леля Агата да го смрази с гласа, запазен изключително за келнери в ресторанти:

– Колко пъти ще повтарям...

– Знаеш ли – намесих се аз, – не че искам да прекъсвам изпълнението ти, но не са ли това случайно търсените бисери?

И като измъкнах наниза от джоба си, аз го заклатих преди смаяния ѝ взор.

– Приличат ми на перли. Какво ще кажеш?

Нямам спомен за по-сладостно изживяване. О, миг замри! – ми

идеше да се провикна, за да го запомня непокътнат и да мога да го споделям невъздържано години наред с внуците, ако един ден ги имам, макар че не ви съветвам да залагате на тази вероятност. Откъм леля Агата се чу само едно „фъс!“ като от изпуснат балон.

– Къ-къ-къде...? – изгъркори тя.

– Получих ги от твоята прителка, госпожица Хеминг.

Погледът ѝ запази саламурената си мътилка.

– От госпожица Хеминг? Как така от... по какъв начин са попаднали у нея?

– По какъв начин ли попита? Ами по най-естествения за нея начин – тя просто ги е задигнала. Свила ги е! Защото така изкарва насъщния си, мила лельо – като се сдружава с нищо неподозиращи курортисти из хотелите по Ривиерата и им измъква скъпоценностите. Не знам как я наричат в подземния свят, но батко ѝ, дето има навика да си закопчава якичката отзад на тила, е известен като Хлъзгавия Сид.

Леля запремигва.

– Госпожица Хеминг – крадла! Аз... – Тя млъкна и ме изгледа немощно. – Но ти как успя да вземеш перлите, Бърти, миличък?

– Няма значение – срязах я аз. – Имам си своите методи. – После бръкнах дълбоко в запасите си от мъжество, изрекох кратка молитва и започнах сурово: – Наистина, лельо Агата, как може! Не очаквах от теб да проявиш такава безотговорна небрежност. Във всяка стая в този хотел е окачено писмено предупреждение, че долу на рецепцията има сейф, където е редно да се държат всички ценни вещи, но кой да чете! Кой да спазва разпоредбите! Защото по този начин току-виж си възпрепятствала първия случаен крадец да влезе необезпокояван в стаята ти и просто да си вземе за спомен перлите. И вместо да си признаеш вината, която е изцяло и само твоя, ти си се вкопчила в гърлото на този нещастен, нещастен човечец. Мисля, че се отнесе крайно несправедливо с него.

– Да, да – стенеше нещастният, нещастен човечец.

– А това злочесто момиче – какво ще кажеш за него? – продължих аз строг, но справедлив. – Обвиняваш я в позорни престъпления, без да разполагаш с никакви законни основания. Убеден съм, че всеки адвокат би я посъветвал да те даде под съд за необосновано какво се нарича там и когато ти поиска и майка си, и баща си, само ще кажа – така ти се пада!

– Ме уи, ме уи – подкрепи ме сладкопойно гангстеровидният управител, а камериерката повдигна обнадеждено лице.

– Ще я компенсирам – немошно изфъфли леля.

– На твое място бих го направил, без много да се мая, а на нейно място не бих приел по-малко от двайсет лири. Но най ме възмушава несправедливото отношение към този човечец и начина, по който щеше да лепнеш петното на позора на челото на хотела му...

– Да, дявол да го тръшне! Тях, да му се не види! – гръмогласно заедва косматият безразборен набор от недоусвоен английски. – Вие небрежна стара жена! Даваш на хотела лоши имена, да бъдеш, или да не бъдеш? Утре навън от хотела ми, чумата да го вземе!

И още в този дух – все силни като презряло козе сирене идиоматични изрази. Щом се изчерпа, забърса момичето и се изнесе. Последното стискаше като в менгеме хрускава двайсетачка. Нищо чудно откън да са я поделили. Един управител на френски хотел не би допуснал да не го включат в преразпределението на богатата.

Обърнах се към леля Агата. Тя имаше вид на човек, който както си бере маргаритки сред релсите, изведнъж вижда, че бързият влак му диша във врата.

– Не че искам да ти натяквам, лельо – не пропуснах да й натякна, – но все пак не мога да не привлеча вниманието ти към факта, че момичето, което ти отмъкна перлите, е същото, за което ми скъси живота от мига, в който стъпих тук. О, боже! Даваш ли си сметка, чо ако бе постигнала своето, аз вероятно щях да народа деца, които да ми крадат часовника, докато ги друсам на коленете си? Не съм от вечно жалващите се, но все пак ще те помоля друг път да си по-предпазлива, като ме ръчкаш да се женя наляво и надясно!

Впих в очите й триумфален поглед, обърнах се на пета и напуснах стаята.

– Нощта е ведро, часът е десет и на хоризонта всичко е безоблачно, Джийвс – заявих аз, щом се прибрах в апартамента.

– Радвам се да го чуя, сър.

– Надявам се тези двайсет лири да ти свършат работа.

– Много съм ви благодарен, сър.

Настъпи пауза. Е, нямаше как. Кръв ми капеше от душата, но се насилих да размотая аления пояс и да му го подам.

– Да го изгладя ли желаете, сър?

Аз впих последен, лепкав от копнеж поглед в жизнерадостната коприна.

– Не – въздъхнах. – Дай го на някой заслужил бедняк. Нивга вече не ще си го сложа.

– Благодаря ви, сър.

5

НАРАНЕНА Е ГОРДОСТТА НАУСТЪРОВИ

Едно нещо поставям над всичко в този живот и то е спокойствието. Не съм от онези, които се чувстват смазани от неспокойство, ако постоянно не им се случват случки. Нищо не може да е прекалено хрисимо за мен. Дайте ми редовно хранене, чат-пат някое сочно представление с хубава музика, двама-трима приятели, с които да се размотавам из града, и повече нищо не искам.

Затова ударът, когато ме настигна, беше крайно болезнен. Бях се завърнал от Ровил с убеждението, че оттук нататък нищо не ще помрачи ведрото ми ежедневие. На леля Агата, мислех си аз, ще са й нужни месеци, за да се съвземе от аферата Хеминг, а като изключим тази моя леля, никой не може да предизвика нежелани вълни върху кроткото езеро на иначе безоблачното ми съществуване. Тъй че заживях с увереността, че небесата са сини и Господ бди над моя свят.

О каква заблуда! Ритникът ме е дебнел още на гарата.

Веднъж в годината Джийвс, неблагодарникът, си дава две-три седмици отдих, като че ли много се е преуморил, и се смотава нейде из морските курорти. А на мен лошо ми се пише, докато го няма. Но трябва да се търпи, така че аз стискам зъби, още повече, че той обикновено успява да си намери що-годе сносен заместник, който да се грижи за мен по време на отсъствието му.

Е, този момент отново ме връхлетя и Джийвс сега беше в кухнята, където даваше наставления на дубльора си относно неговите задължения. Тъй като пишех писмо и ми потрябва марка, аз се запътих натам да му я искам и понеже това магаре беше оставило кухненската врата отворена, гласът му ме хласна по тъпанчето.

– Веднага ще ви стане ясно – казваше той на заместителя, – че господин Устър е много приятен и благовъзпитан джентълмен, но съвсем не е гигант на мисълта. Не, не бих го причислил към големите умове на тази нация. В умствено отношение природата се е отнесла към него с престъпна небрежност.

Ама не, таквон... как може!

Вероятно трябваше да нахълтам вътре и да му продъгна слуха с насмисливи възражения, но едва ли нещо е в състояние да извади Джийвс от равновесие. Да ви кажа правичката, не ми и стискаше. Затова си

поисках шапката, нахлувих я с подчетано засегнат вид и почти тряснах вратата след себе си. Но споменът, сами разбирате, ме гложди през целия ден. Ние Устърови не забравяме. Е, само някои неща като насрочени срещи, рождени дни, писма за пускане и всичко останало, но не и подобно непростимо оскърбление. Затова бродех из улиците навъсен и невесел.

Все тъй намусен се отбих в бара „При Бък“ за един бърз ободрител. Последният беше от ключово значение, тъй като се бях запътил към дома на леля Агата, където бях канен на обяд. Изпитание не за всяка нервна система, макар да ме крепеше мисълта, че след премеждието в Ровил тя е в омекотено и благоприятно състояние на духа. Затова излочих едно набързо и второ на по-отмерени глътки и вече се чувствах кажи-речи човешки, когато от североизточна посока ме приветства глух глас и, обръщайки се натам, лицезрях младия Бинго, разположил се на ъглова маса и нагъващ сирене с хляб.

– Здравсти – поздравих го аз. – Откога не съм те виждал. Май те нямаше напоследък.

– Така е. Живея от известно време в провинцията.

– Ъ! – гръмнах се аз. Бинговата ненавист към провинцията е пословична. – Къде по-точно?

– В Хампшир. Мястото се нарича Дитъредж.

– Сериозно? Мои познати имат там имение. Семейство Глосъп. Знаеш ли ги?

– Ами нали при тях съм отседнал. Сега съм частен учител на малкото Глосъпче.

– Че от какъв зор? – недоумявах аз. Пък и не го виждах в ролята на учител. Вярно, че има някаква диплома от Оксфорд и ако се напъне, би могъл да заблуди човека, че го бива за нещо.

– От какъв зор ли? От паричен, какъв друг? При второто надбягване в Хейдок Парк моят реши да си попасе встрани от пистата – додаде Бинго с нескрито огорчение, – та профуках целомесечната си дажба. Не ми стискаше да щипна чичо за още, та се наложи да търча при агентите да ми търсят платена работа. Вече три седмици съм там.

– Не познавам малкото Глосъпче.

– И недей! – лаконично ме посъветва Бинго.

– Всъщност най-съм близък с момичето – продължих аз, но още не бях изрекъл тези думи и лицето на Бинго претърпя изумителна метаморфоза. Очите му се озвериха, бузките му порозовяха, а адамовата му ябълка заподскача като топка на ластик.

– Ах, Бърти! – сподавено изхриптя той.

Огледах го тревожно. Колкото и да го познавам, колкото да ми е известно, че е готов да хлътне по всяко срещнато момиче, все пак дори той не би могъл да се влюби в Хонория Глосъп. За мен тя бе буркан с отрова. Едро, мозъчно, енергично, динамично момиче, с каквито е фрашкана напоследък столицата. Беше завършила колежа в Гъртън, където не стига че наддаде излишно на мозъчна обиколка, ами се впусна във всеки възможен спорт, в резултат на което физиката ѝ трудно търпеше сравнение освен с борец полутежка категория. Въздействието ѝ върху мен беше такова, че където и да се появеше, аз се спотайвах долу в мазето и само чаках да свирят отбой.

А ето че Бинго, както по всичко личеше, си падаше силно по нея. Всички признаци бяха налице. Любовта просто бликаше от очите на това глупаво магаре.

– Аз я боготворя, Бърти! Целувам земята, по която стъпват неземните ѝ крачета! – продължи болникът с гръмък глас, който изпълни и най-затътените кътчета нп „Бък“. Фред Томсън тъкмо бе нахълтал в заведението заедно с още двама-трима познати, а Макгари, дете обслужва бара, беше разпънал уши като платноходки, сакън да не изпусне нещо. Бърти обаче не е от дискретните. Дай му като на оперетен герой да се изтъпанчи наред сцената, да събере в кръг край себе си къде що живо има и да започне да се дере с пълно гърло колко много я обичал.

– Каза ли ѝ го?

– Не, не ми стиска. Но се разхождаме заедно из градината почти всяка вечер и понякога имам чувството, че чета нещо в погледа ѝ.

– Знам го този поглед на фелдфебел.

– Нищо подобно! Тя е нежна богиня.

– Чакай малко, момчето ми. Сигурен ли си, че става дума за същото момиче? Това, което аз визирам, се казва Хонория. Да няма по-малка сестра, за която да не съм чувал?

– Името ѝ е Хонория – благоговейно промълви Бинго.

– И ти прави впечатление на нежна богиня?

– Много нежна.

– Господ да ти е на помощ!

– Тя пристъпва с величава красота, като нощта в безоблачни земи и звездни небеса, и всичко що е най-прекрасно в мрак и светлина си прави среща в нейните очи и в нейната душа (Байрон, „Тя пристъпва с величава красота“. – Б.пр.). Още хляб и сирене – каза той на момъка зад бара.

– Гледам, че не си заплашен от гладна смърт – забелязах аз.

– Това ми е обявът. Имам среща с Освалд в един и петнайсет на гара Ватерло, за да вземем влака. Докарах го в града на зъболекар.

– Освалд ли се казва малкият?

– Да. Чумата да го тръшне.

– Като каза чума, та се сетих. Аз пък съм канен на обяд при леля Агата, та трябва да тръгвам.

Не бях виждал леля си от перленото премеждие в Ровил и макар да не примирах от нетърпение да пирувам в нейна компания, за едно поне бях спокоен – ако имаше тема, от която тя би странила като от проказа, това бе моето брачно бъдеще. Все пак, ако една леля се изложи генерално като в нейния случай, естествено е човек да допусне, че срамът ще й държи топло поне месец-два.

Но тази жена направо ме срази. Наглостта ѝ нямаше паралел в историята. Ако щете вярвайте, но тя ме отпочна още с поднасянето на рибата. Едва бяхме разменили няколко думи за времето, както му е редът в добрата стара Англия, и тя ми го заби, без дори да се изчерви.

– Бърти, размишлявах за теб и за крайната наложителност да се ожениш. Признавам, че сбърках сериозно с онова лицемерно момиче в Ровил, но този път поне няма опасност от грешка. За късмет аз открих най-подходящата съпруга за теб. Макар че отскоро познавам това момиче, семейството ѝ е извън всякакво подозрение. Освен това е много богатата, макар че в твоя случай е без значение. Важното е, че е умна, волева и разчита на себе си, с което ще балансира с излишък основните дупки в твоя характер. Познава те и макар да не се изказа твърде ласкаво за теб, все пак съм убедена, че ако направиш необходимите стъпки...

– Коя е тя?

Отдавна да бях задал този въпрос, но шокът бе станал причина да глътна накриво една рибя кост, та едва бях сколасал да си възвърна естествения розов цвят и да възстановя въздухообращението в трахеята.

– Коя е тя?

– Хонория, дъщерята на сър Родерик Глосъп.

– Не, не! – пребледнях аз под френския си загар.

– Без глупости, Бърти! Момичето е тъкмо за теб.

– Ама чакай, виж какво...

– Тя ще оформи твоя...

– Не ща да ме оформят!

Леля Агата ми отправи погледа, с който така ме разстройваше като дете, когато ме спиваше стъпил на стол пред шкафа с конфитюрите.

– Бърти! Надявам се, че не възнамеряваш да ми създаваш

главоболия.

– Ама недей така...

– Лейди Глосъп бе тъй любезна да те покани да им гостуваш няколко дни в Дитъредж Хол. Аз ѝ отговорих, че за теб ще е удоволствие да се явиш там още утре.

– Съжалявам, но за утре съм поел един неотложен ангажимент.

– Какъв по-точно?

– Ами... такава...

– Нямах никакъв ангажимент, Бърти. Кой би се ангажирал с теб? Пък дори и да имаше, познавайки естеството на заниманията ти, изключено да е нещо неотложно. Силно ще ме раздразниш, Бърти, ако утре не заминеш за Дитъредж Хол.

– Добре де, добре.

Две минути след като се разделих с леля, обаче, средновековният войнствен дух на Устърови предяви претенции към престола си, от който биде подло капичнат. Колкото и да ме смразяваше опасността, мержелееща в далечината, в мен зашава и едно особено чувство на възбуда. Вярно, че бях притиснат в ъгъла, но колкото по-притеснен е този ъгъл, виках си аз, толкова по-сочно ще му дам на Джийвс да се разбере, когато се измъкна оттам без грам помощ от негова страна. При нормални обстоятелства, то се знае, бих хукнал да търся напътствия от него и бих оставил изцяло във вещите му ръце. Но след чутото тази сутрин от кухнята да пукна, ако го потърся за нещо.

– Джийвс – казах, като се прибрах. – Сега вече закъсах.

– Съжалявам да го чуя, сър.

– Да, насадих се на крокодилски яйца. Направо бих казал, че съм стъпил на ръба на бездната и ме очаква съдба, по-страшна от не знам какво.

– Ако мога да ви помогна с нещо, сър...

– Не, не. Много ти благодаря, но няма нужда. Не искам да те главоболя. И сам ще се оправя.

– Много добре, сър.

И толкоз. Че да беше настоял, да беше полюбопитствал... Ама на, такъв си е Джийвс. Забулва в мантията на сдържаността всяко свое естествено човешко чувство.

Когато на другата сутрин цъфнах в Дитъредж Хол, Хонория я нямаше у дома. Майка ѝ ме уведоми, че гостувала на семейство Брейтуейт в съседно имение и щяла да се прибере на следващия ден и да доведе със

себе си дъщерята на въпросните Брейтуейт. И веднага добави, че Освалд бил някъде из градината. Какво нещо е майчината любов. Съдейки по тона ѝ, присъствието му там явно се отразяваше благотворно на цветята, а от мен несъмнено се очакваше при споменаването на името му да хукна през глава, за да му се насладя.

Иначе градината на Дитъредж си я биваше. Няколко тераси, окосена морава с кипарис в единия ѝ край, цветни храсти и малко, но чудно хубаво езеро, над което минаваше каменен мост. Едва се бях проврял през храсталака и ето насреща ми младият Бинго, облегат на моста и пафкаш цигара. А на каменното стъпало с въдица в ръка клечеше кръглоглав малолетник, за когото умозаклучих, че е Освалд-чумата-да-го-гръшне.

Бинго изрази едновременно изненада и задоволство при вида ми и веднага ме представи на невръстния Глосъп. Ако и той е бил изненадан и доволен да ме види, то много дипломатично прикри чувствата си. Погледна ме, леко повдигна вежди и продължи да риболовува. Беше от онези горделиви диванета, които ти внушават само с присъствието си, че си завършил третокачествено училище и дрехите ти не са по мярка.

– Това е Освалд – рече Бинго.

– Колко мило – изгуках аз. – Как си, Освалд?

– Ами... горе-долу – каза хлапето.

– Колко е хубаво тук.

– Ами... горе-долу.

– Върви ли риболовът?

– Ами... горе-долу.

Бинго ме откъмна встрани, за да пообщуваме насаме.

– Не те ли заболява главата от неспирното дърдорене на младия Освалд? – полюбопитствах аз.

Бинго въздъхна.

– Много ми е трудно.

– Кое ти е трудно?

– Да го обичам.

– Че ти обичаш ли го? – изумих се аз. Не виждах как го постига.

– Опитвам се – каза Бинго. – Заради Нея. Утре Тя се връща, Бърти.

– Чух вече.

– Връща се Тя, моята Любов, моята единствена...

– Добре, добре. Дай пак на темата Освалд. Длъжен ли си по цял ден да стърчиш неотлъчно до него? И как го постигаш изобщо?

– А, той никак не ме главоболи. Когато не се занимаваме, кротува

там на моста с въдица в ръка.

– А защо не го бутнеш вътре?

– Да го бутна?

– Че той направо си го проси – изгледах аз с погнуса недораслека. –

Тъкмо ще се разсъни и ще погледне с интерес на света.

Бинго поклати глава с нескрит копнеж.

– Предложението ти е изкусително – каза, – но не върши работа.

Нали разбираш – Тя никога не ще ми прости. Много е привързана към младия цирей.

– Боже господи! – ревах аз. – Еврика!

Не знам дали познавате приятния гъдел на откривателството, който плъзва от настръхналите косми на темето надолу към подметките. За Джийвс подобно изживяване е сиво ежедневие, но аз не съм свикнал да ме спохожда. Сега обаче природата ликуваше и аз се впих стръвно в ръката на младия Бинго. Сигурно е помислил, че го е захапал кон.

– Бинго! Какво би направил Джийвс?

– Че откъде да знам? – учуди се Бинго.

– Искам да кажа какъв съвет би ни дал в твоя случай? Нали искаш да постигнеш успех с Хонория Глосъп и други такива глупости. От мен да знаеш, че той би те наврял в онзи храсталак, сетне би ме накарал да подмамя Хонория да се разходи с мен до моста, би ми наредял в добре преценен момент ловко да ритна Глосъп младши и да го изстрелям във водата, за да можеш ти да се гмурнеш всеотдайно и самопожертвователно да го спасиш от сигурна смърт. Какво ще кажеш?

– Нали не си измислил всичко това съвсем сам? – попита Бинго със спаднал от страхопочитание глас.

– Да. Сам самичък. Джийвс не е единственият мозък.

– Но това е жестоко хрумване!

– Просто едно скромно предложение.

– Единствено се страхувам да не изпаднеш в идиотско положение.

Ами ако Чумата-да-го-гръшне се обърне и каже, че ти си го бутнал във водата? Това ще те направи крайно непопулярен сред Нея.

– Ще рискувам.

Приятелят ми се трогна до сълзи.

– Колко си благороден, Бърти.

– Хайде и ти.

Изведнъж той се вкопчи в ръката ми и заклокочи като отходна тръба. Оказа се, че се смеел.

– Сега пък какво има?

– Просто си представих – продължи да се киска Бинго – как Освалд ще се измокри до кости. О, щастлив Ден!

6 НАГРАДА ЗА ГЕРОЯ

Още от едно време ми прави впечатление, че нищо на този свят не е доизкусурено. В случая трънчето върху иначе благоуханната роза бе, естествено, липсата на Джийвс, който да ме наблюдава как действам. Иначе всичко беше пръстите да си оближеш. Красотата на целия замисъл беше там, че просто нямаше къде да сбъркам. По принцип знаете какво се получава, ако се опитате да замъкнете Обект А в Точка В точно когато Обект С се намира в Точка В. Призракът на провала неизменно души наоколо. Ще онагледа примера с генерал, който планира голяма военна операция. Нареща, значи, на първия полк да атакува хълма с вятърната мелница по същото време, когато вторият полк превзема моста долу в низината. Операцията се проваля и когато вечерта ѝ правят разбор, полковникът от първия полк вика: „Един момент! Каква вятърна мелница? Нали ставаше дума за стадо овце?“. В нашия случай обаче подобно недоразумение беше изключено по простичката причина, че Освалд и Бинго поначало щяха да си бъдат на моста и едничката ми грижа беше да придумам Хонория да се разходи с мен в Желаната посока. А аз дори това постигнах от раз, като ѝ казах, че трябва да говоря с нея по важен въпрос.

Беше пристигнала малко след обяд с дъщерята на Пройтуейтови. Последната се оказа височка, със сини очи и светла коса. Много ми допадна, защото никак не приличаше на Хонория. Ако разполагах със свободно време, охотно бих пообщувал по-отблизо с нея. Но ме чакаше работа и аз се бях уговорил с Бинго да се шмугне в хралалака точно в три. Затова улових Хонория и я поманеврирах през градината по посока на езерото.

– Много си мълчалив, Бърти – каза тя.

Аз подскочих – толкова напрегнато се бях съсредоточил. Пред нас тъкмо бе блеснало езерото и аз зорко оглеждах топографията, за да се уверя, че всичко е наред. Така си и беше. Невръстникът Освалд се бе сгърбил над въдицата, а от Бинго нямаше и следа, от което логично умозаключих, че е заел позиция. Часовникът ми показваше три и две минути.

– Ъ? – рекох. – О, такова... бях се замислил.

– Каза, че искаш да разговаряш с мен по важен въпрос.

– О, да!

Бях решил да поръся с розови листенца пътя на Бинго. Без да споменавам името му, сякаш да подготвя почвата в съзнанието на момичето като я уверя, че колкото и невероятно да звучи, един мъж я обожава от разстояние и други подобни глупости.

– Такива ми ти значи работи – започнах аз. – Може да не ти се вярва, но тук има един, който е луд но теб и тъй нататък... мой приятел.

– А, значи приятел?

– Ъхъ.

Тя се изхили.

– Тогава защо не дойде да ми каже?

– Ами защото си е такъв. Свенлив и малодушен. Много е вързан. Смята, че си много над него – ако щеш вярвай. Има те за богиня. Боготвори почвата под краката ти, но не може да събере кураж да ти го признае.

– Колко интересно.

– Да. Иначе не е лошо момче... по моему. Голямо е магаре, но добронамерено. Това е с две думи положението. Нали ще го имаш предвид?

– Ама че си смешен.

И като отметна назад глава, тя избухна в смях. А смехът ѝ не бе от дискретните. По-скоро като влак, минаващ през тунел с надута свирка. Музикалният ми слух се наскърби, а младият Освал щеше да нагълта въдицата. Изглежда ни с нескрито отвращение.

– Ама не може ли без тая врява? – заоплаква се той. – Стреснахте ми рибата.

Хонория промени темата.

– Не ми харесва това негово седене на моста – рече тя. – Току-виж паднал във водата.

– Ще ида да му кажа – услужливо предложих аз.

Разстоянието между мен и хлапето я имаше, я нямаше пет метра, но на мен ми се видяха като сто. Докато крачех през бездната, която ни делеше, бях връхлетян от чувството, че вече съм го правил. И тогава се сетих. Преди години бях подлъган да играя ролята на иконом в едно любителско представление с благотворителна цел, та ми се налагаше да пресека с пълна табла в ръце безлюдната сцена от горния ляв ъгъл до масата в долния десен край. По време на репетициите постоянно ми внушаваха да не прегупам като подгонен, а да крача с достолепно достойнство, в резултат на което имах чувството, че никога няма да се

добра до въпросната маса. Сцената се опна пред зора ми като неизбродна пустиня, а Природата бе стаила дъх, за да привлече целокупното внимание върху моята особа. Та и сега ме нападна същото усещане. Гърлото ми пресъхна и колкото повече приближавах хлапето, толкова повече то се отдалечаваше, докато изведнъж, без да знам как, се озовах точно зад него.

– Здравсти – рекох с болнава усмивка, но само я похабах, защото диването не си направи труда поне да се обърне и да ме погледне. Не съм срещал друг човек в живота си, за когото да съм означавал по-малко.

– Здравсти – повторих. – Рибата ли ловиш?

И поставих ръка на рамото му, както съм виждал да правят по филмите по-големите братя.

– Ей! – каза детето, разтърсено из основи.

Тези неща или трябва да се вършат скоротечно, или изобщо не се наемайте. Затворих очи и бутнах. Нещо поддаде. В просъница дочух изскубнат в зародиша си писък, последван от плясък. И дългият ден се навлачи към своя безкрай, така да се каже.

Открехнах очи. Детето тъкмо изплаваше на повърхността.

– Помощ! – ревах аз и наклоних глава към гъсталака, откъдето бе програмирана появата на младия Бинго.

Нищо не се случи.

– Казах помощ! – креснах отново.

Не че искам да ви досада със спомени за артистичното ми минало, но нека отново се върнем на онзи мой сценичен дебют като иконом. Според сценария, след като поставех таблата на масата, героинята трябваше да се появи отдясно на сцената и с няколко сочни реплики да ме отпрати да си гледам работата. Да, ама онази блейка се беше отнесла някъде, та се наложи да пуснат по дирите ѝ потеря. Докато попаднат на следите ѝ и я изритат на сцената, измина цяла минута, през която аз стърчах там, виден отвсякъде, и чаках. Незабравимо усещане. Същото беше и сега, само че къде-къде по-неописуемо. Сега чак разбрах на кое му викат, че времето било спряло.

Междувременно младият Освалд береше душа. Трябваше да се вземат скоропостижни мерки. Досегашното ни познанство не бе допринесло у мен да разцъфне красиво чувство към него, но все пак щях да се олея, ако го оставех да си иде без време. Не си спомням по-не-апетитна гледка от тази на езерната повърхност, лицезряна от връх моста, но нямаше как. Свалих сакото и рипнах с главата надолу.

Водата винаги е по-мокра, когато скочиш в нея облечен, отколкото

по бански гашета. Доказан факт. След не повече от три секунди вече се чувствах като престоял труп на удавник – лепкав и подпухнал.

Последва нова засечка в сценария, изграден върху презумпцията, че щом изскоча на повърхността, веднага ще докопам хлапето и доблестно ще го повлека със себе си към безопасния бряг. То обаче не ме изчака да го влача. Докато покажа нос над водата, докато разтъркам очи, докато се огледам кое къде е, онова вече беше на десет левги от мен и продължаваше да се отдалечава с равномерен кроул. При тази гледка съвсем увяхнах. В края на краищата, от потърпевшия се очаква да си наляга парцалите и кротко да се дави като хората. Вземеш ли да плува, при това със стил и скорост болезнено превъзхождащи твоите, какво ти остава? Ами нищо освен и ти да изпълизиш на сухо. Докато стигна брега, онова зверче вече си беше у дома. От които и ъгъл да погледнете, все провал.

Размислите ми бяха прекъснати от шума на настъпена щотландска гайда. Хонория Глосъп се смееше. Стоеше досами лакътя ми и ме съзерцаваше с един особен поглед, който никак не ми допадна.

– Ах, Бърти, колко си забавен! – каза и веднага долових зловещина-та в думите ѝ. Никога досега не ме беше намирала за забавен. – Я как се измокри!

– Няма две мнения по въпроса.

– Бързай към къщи да се преоблечеш.

– Тичам.

– Наистина си забавен – продължи тя. – Първо ми правиш предложение по този смешен заобиколен начин, а после натика горкия Освалд в езерото, за да ме впечатлиш, като го спасиш от удавяне.

Изплюх вода и няколко попови лъжички, за да се опитам да редактирам впечатлението ѝ.

– Ама не...

– Той каза, че си го бутнал, пък и аз нали те видях. Нищо, Бърти, не ти се сърдя. Толкова си сладък. Време и обаче да те взема в ръце. Нагледал си се на излишно много филми. Няма да се учудя, ако следващото ти хрумване включва подпалване на къщата, за да ме спасиш от пожара. – Тя ме огледа частнособственически. – Мисля, че ще успея да направя нещо от теб. Вярно, че животът ти до този момент е безвъзвратно прахосан, но още си млад и в теб има нещо добро.

– Няма!

– Има, има. Просто трябва да го накараме да изпъкне. Хайде, тичай да се преоблечеш, че да не вземеш да ми настинеш.

Майчинството в гласа ѝ ми подсказва повече от всякакви думи, че с

Бъртрам е свършено.

Докато слизах по стълбите, след като се преоблякох, налетях на младия Бинго.

– Бърти! – кресна той. – Теб търсех! Бърти, случи се нещо вълшебно!

– Ах ти, непрокопсанико! – избухнах аз. – Къде беше? Знаеш ли, че...

– За онези храсти ли говориш? Нямах време да ти кажа какво стана. Отказваме се от плановете.

– Как така се отказваме?

– Бърти, тъкмо да се завра в гъсталака и стана чудо! Зърнах на поляната най-вълшебното, най-прелестното създание на този свят. Като нея няма втора тъй прекрасна! Бърти, вярваш ли в любов от пръв поглед? Нали вярваш в любовта от пръв поглед, Бърти, стари приятелю? Още щом я съзрях и тя ме привлече неудържимо. Забравих всичко. Бяхме само тя и аз в един свят, изпълнен с музика, лъчи. Отидох при нея. Заприказвах я. Казва се госпожица Брейтуейт, Бърти – Дафни Брейтуейт. Чувал ли си нещо по-красиво? В мига, в които очите ни се срещнаха, осъзнах, че Хонория Глосъп е била само мимолетно увлечение. Бърти, нали вярваш в любовта от пръв поглед? Тя е тъй прекрасна, тъй сърдечна. Като нежна богиня...

Аз се отдалечих.

Два дни по-късно получих писмо от Джипве.

„Времето“, завършваше то, „продължава да е благоприятно. Къпя се в морето и се надявам и вие да си почивате добре.“

Изсмях се кухо, невесело и слязох долу при Хонория. Имахме среща във всекидневната. Щеше да ми чете Кант.

7

КЛОД И ЮСТИС

Ударът се стовари в един часа и четирийсет и пет минути лятно време. Икономът на леля Агата тъкмо ми подаваше блюдото с пържените картофи, а аз така се шашнах, че изтървах пет-шест на покривката. Бях разлюлян из основи.

Не бива да се забравя, че и без това мъжеството ми бе подкопано. Вече две седмици бях сгоден за Хонория Глосъп и ден не беше минал, без тя да ме оформя, по думите на леля Агата, не щадейки сили и време. Четох сериозна литература, докато останах без очи, избродих километри картинни галерии, бях подложен всяка вечер на концерти класическа музика, та чак намразих ушите си. Така че никак не бях във форма за каквито и да било удари, най-малко под кръста. Хонория ме бе завлякла на обяд при леля Агата и докато аз си рецитирах наум Шекспир (който също не ми беше спестен през тези две седмици), и по-конкретно „О сладка смърт, къде е твоёто добро старо жилище?“ или нещо такова, когато тя ми хързулна бомбата.

– Бърти – рече годеницата ми, сякаш току-що се е сетила за нещо, – как му беше името на онзи твой прислужник?

– А? О, Джийвс.

– Той ти влияе много зле. Като се оженим, ще го уволниш.

Ето в този момент лъжицата се отплесна и изпрати върху покривката шест от най-сочните картофчета, а Спенсър се метна подире им като попарена хрътка.

– Да уволня Джийвс? – ахнах аз.

– Да. Не ми харесва.

– И на мен не ми харесва – каза леля Агата.

– Но това е немислимо! Все пак... такова... Аз и един ден не мога без Джийвс.

– Ще можеш – успокои ме Хонория. – Той дори никак не ми харесва.

– И на мен дори никак не ми харесва.

Това беше Леля Агата, разбира се.

А не, това вече много ми дойде. Винаги съм подозирал, че женитбата е по-страшна от смъртта, но все пак не знаех, че включва и човешки жертвоприношения. Остатъка от обяда прекарах в коматозно състояние.

По план след това трябваше да придружа Хонория на пазар по Риджънт Стрийт, за да ѝ мъкна пакетите, но когато тя се надигна и взе да си прибира чантата, мен и шапката, леля Агата я спря:

– Ти върви, скъпа – рече ѝ тя, – пък аз ще разменя няколко думи с Бърти.

Така че Хонория си тръгна минус един хамалин, а леля придърпа стола си и ме отпочна.

– Бърти, милата Хонория още не знае, но възникна един проблем във връзка с женитбата ти.

– А стига бе! Вярно? – живнах аз.

– Успокой се, нищо сериозно. Само е досадно. Работата е там, че сър Родерик ми създава главоболия със своята придиричливост.

– Смята, че не ставам за работа? Е, щом като така е преценил...

– Стига глупости, Бърти. Не се е стигнало чак дотам. Но естеството на неговата професия за жалост го кара да се... презастрахова.

Аз премигнах.

– Да се презастрахова?

– Да. Вероятно е неизбежно. Специалист с неговата многобройна клиентела неминуемо придобива превратна представа за душевното равновесие на човешкия род.

Постепенно включих накъде бие. Сър Родерик Глосъп, бащата на Хонория, нарича себе си специалист по нервите, защото звучи по-благопристойно от последна инстанция към кукувичето гнездо. С други думи, когато на вуйчо ти, херцог Побърканширски, му дойде в повече напрежението да ходи всяка седмица на лов, сър Родерик е първият, за когото ще се сетиш. Той тутакси довтасва, хвърля едно око на пациента, казва ти какво бreme е днешният живот за нервната система и препоръчва пълен отдих и никакво претоварване. Няма ти-гулован или просто много опаричен род в Англия, който да не е прибягвал до услугите му, затова е обяснимо за човек като него, принуден час по час да седи върху главата на някой пациент, докато му надява усмирителната риза, да гледа през криво стъкло на рода чело-вечески.

– Искаш да кажеш, че ме подозира в умствена увреденост?

Моята проникателност неизвестно защо раздразни леля ми, която иначе все се оплаква, че и с връзки не можела да вкара нещо в главата ми.

– Как можеш да говориш така! Нищо подобно не си мисли. Казах ти вече, че е просто предпазлив. Иска да се увери професионално, че си напълно... в нормата. – Тя мъкна, защото Спенсър се появи с кафето.

Щом той излезе, продължи: – До него е стигнал слухът за някаква нелепа история, че уж си бил блъснал сина му Освалд в езерото в Дитъредж Хол. Пълни дивотии, естествено. Дори ти не си способен на подобен кретенизъм.

– Е, в интерес на истината аз едва-едва го докоснах, нали разбираш, а той право във водата.

– Освалд обаче недвусмислено те обвинява в покушение срещу живота му. Това силно е разтревожило сър Родерик. За жалост взел, че поразпитал тук-таме и научил за горкия ти чичо Хенри.

Тя ме изгледа многозначително, а аз дълбокомислено отпих от кафето, тъй като ставаше дума за надзъртане в семейния долап с добрия стар скелет. Защото покойният чичо Хенри е незаличимото леке върху иначе безупречното Устърово име. Всъщност беше голям сладур и аз много си падах по него, докато бях в училище, защото редовно забравяше, че току-що ми е дал пет лири. Но не могат да му се отрекат и някои екстравагантности в поведението, като например отглеждането на авторски зайци в спалнята. Един пурист може би наистина би го взел за смахнат. Всъщност, ако трябва да съм откровен докрай, той приключи земния си път блажено затънал в зайци в един санаториум за... такива като него.

– Това са врели-некипели, разбира се – заключи леля Агата. – Ако някой от семейството е наследил ексцентричността на горкия Хенри, това са Клод и Юстис, а ти ще се съ согласиш с мен, че и двете момчета са рядко будни.

Клод и Юстис са близнаци, които постъпиха в моето училище, когато аз го завършвах. Че бяха будни, не ще и дума. Дори нощем нямаше мира от тях.

– Я виж колко добре се учат сега в Оксфорд. Леля ти Емили получила онзи ден писмо от Клод, в което пише, че двамата се надяват скоро да ги приемат в някакъв много важен клуб. Наричал се „Търсачите“.

– „Търсачите“? – учудих се аз. Напънах се, но не можах да се сетя за подобен клуб в Оксфорд. – Че какво търсят?

– Истина или знания, какво друго може да се търси в Оксфорд? Доколкото разбрах, всеки се домогвал до членство в него. Лорд Рейнзби, синът на граф Дачет, също бил сред кандидатите. Но да не се отплесваме. Значи сър Родерик иска да си поговорите спокойно, насаме. Разчитам на теб, Бърти, да се държиш... е не чак интелигентно, но поне благопристойно. Недей да се кикотиш нервно, постарай се да не го гледаш оцъклено, не се върти на стола и никакво прозяване! Помни, че сър

Родерик е президент на Западнолондонския клон на Антисоциалистическия лига, затова моля те, умолявам те – нито дума за конни надбягвания! Утре в един и половина ще дойде при теб на обяд. Запомни, че не пие никакъв алкохол и ненавижда тютюнопушенето. Храната му трябва да е семпла и здравословна, тъй като е с увредено храносмилане. И за бога, не му предлагай кафе, защото според него то е в дъното на всички нервни недомогвания.

– Значи кучешка бисквита и чаша вода ще свъртат работа.

– Бърти!

– Добре де, пошегувах се.

– Ето, подобна идиотска шега със сигурност ще събуди най-страшните подозрения на сър Родерик. Озапти samozаблудата, че си находчив и духовит – поне докато си в негово присъствие. Тръгваш ли вече? Помни какво ти казах. Разчитам на теб и ако нещо тръгне накриво, цял живот ще те държа отговорен.

– Всичко ще е наред – обещах аз и закуцуках към родната стряха, смазан под перспективата за отрецния Ден.

Закусих късно на другия ден и веднага излязох да се поразтъпча из парка. Редно беше да проветря върното старо яйце, което се поолюляваше върху раменете ми. Свежият въздух обикновено разсейва лепкавата мъгла, в която човек тъне преди обяд. Бях стигнал Хайд Парк Корнър, когато някой подло ме тресна между лопатките. Обърнах се и кого да видя – братовчед ми Юстис в компанията на още двама. След като фокусирах зрението установих, че единият е брат му Клод, а другият е русоляв и розоволик техен връстник с овчедушно изражение на лицето.

– Бърти, старче! – радостно ме приветства Юстис.

– Здравсти – поздравих без особен възторг.

– Представи си само – да налетим именно на теб, единствения в този град, който може да ни осигури жизнения стандарт, на който сме свикнали. Между другото, познаваш ли Овчо? Овчо, това е братовчедни Бърти. Лорд Рейнзби – господин Устър. Тъкмо от вас идваме, Бърти. Много останахме разочаровани от липсата ти, но Джийвс се отнесе с нас крайно гостоприемно. Този човек е страхотен, Бърти, гледай да не го изпуснеш.

– Какво правите в Лондон?

– Ами бръмчим нагоре-надолу. Неофициално мимолетно посещение. Връщаме се с влака в три и десет. А сега във връзка с обяда, който така любезно предложи да ни черпиш, къде ще бъде? В „Риц“? „Савой“?

„Карлтън“? Ако си член на „Сайрос“ или „Ембаси“, и те ще свършат работа.

– Не мога да ви дам обяд. Поел съм ангажимент. О, боже! – рекох, като хвърлих едно око на часовника. – Вече закъснявам. – Махнах на едно такси. – Извинете ме.

– Дай тогава пет лири – каза Юстис.

Нямах време за спорове, простих се с петарата и скокнах в таксито. Пристигнах у дома чак в два без дваисет. Метнах се в салона, но вътре нямаше никой.

Отнякъде изникна Джийвс.

– Сър Родерик още не е дошъл, сър.

– Уф! – изпъшках с облекчение, – Аз пък мислех, че от нерви вече е изпотрошил мебелите.

От личен опит знам, че колкото по-малко е желан даден гост, толкова по-точен е той в появата си.

– Всичко наред ли е?

– Приключих с подготовката за посрещането на госта, сър.

– С какво ще ни храниш?

– Студено консоме, агнешки котлети и плодове сладолед.

– Е, не би трябвало да му навреди. Само не се увличай и внимавай да не поднесеш кафе.

– Да, сър.

На вратата се позвъни.

– Джийвс, не ме оставяй! – пребледнях аз.

8

СЪР РОДЕРИК ИДВА НА ОБЯД

Познавах сър Родерик Глосъп отпреди, разбира се, но го бях виждал само в компанията на Хонория, а в нейна компания всеки друг в радиус от две стаи изглежда маломерен, малотраен и несъществен. До тази наша среща не бях и подозирал колко е внушителен, дори монументален. А чифт буйни рошави вежди придаваха на погледа му крещяща пронизителност, която ме дообезсили, както си бях на празен стомах. Природата не се беше стискала ни на височина, ни на ширина, а главата колкото кофа, без нито едно косъмче, ме заслепи като кубето на „Свети Павел“. За сетен път се убедих, че големият мозък само загрозява човека.

– Здравейте, здравейте, здравейте – започнах аз речовито в желанието си да демонстрирам благоразположение, но още докато отворях уста се сетих, че бях предупреден да се въздържах именно от това. Колко е трудно едно начало. Жителят на квартира в Лондон е с вързани ръце. Ако бях млад земевладелец, приветстващ гост в имението си, щях да започна с „Добре дошли в Медоусуйт Хол“ или нещо не по-малко сочно. А аз можех да кажа единствено „Добре дошли в Крайтън Маншънс, апартамент шест «А» на Бъркли Стрийт, W1“.

– Извинете за закъснението – каза той, докато сядохме на масата. – Бях задържан в моя клуб от лорд Алистър Хънгърфорд, синът на херцог Рамфърлайн. Той ме обезпокои с новината, че херцогът отново проявява симптомите, които причиняват такива тревога на цялото семейство. Нямахме как да го изоставя, затова мога само да се надявам, че моето закъснение не ви е нарушило плановете.

– Ами, ни най-малко. Значи на херцога му се е раздрънкала етажерката?

– Изразът, употребен от вас, не е буквално същият, който аз бих използвал по отношение на главата на едно от най-благородните семейства в Англия, но за жалост известна мозъчна превъзбудимост действително измъчва Негова светлост. – Той въздъхна, доколкото това е възможно с уста, пълна с агнешки котлет. – Професия като моята носи огромно, огромно напрежение. Понякога се ужасявам от това, което наблюдавам край себе си. – Той изведнъж млъкна и се скова. – Имате ли котка, господин Устър?

- Ъ? Какво? Котка ли? Не, нямам котка.
- Определено чух котешко мяукане и то съвсем наблизко.
- Трябва да е такси откъм улицата.
- Боя се, че не ви разбирам.
- И такситата издават мечещи звуци.
- Не бях забелязал приликата – заяви той доста хладно.
- Да ви наля ли лимонада?

– Благодаря. Половин чаша, ако обичате. – Питието изглежда му вля сили, защото продължи с по-човечен тон: – Изпитвам особена неприязън към котките. Та за какво говорех? Ах, да... Понякога направо се ужасявам от това, което наблюдавам около себе си. Не говоря само за случаите, които професионално привличат вниманието ми. Вече имам чувството, че цял Лондон е умствено неуравновесен. Тази сутрин например, докато пътувах с колата си към моя клуб, ми се случи нещо рядко обезпокоително. Тъй като времето беше предразполагащо, помолих шофьора да свали гюрука и, облегнат назад, се препичах с наслада на пролетното слънце, когато попаднахме в едно от неизбежните задръствания в центъра на Лондон.

Изглежда се бях заблел, защото когато той млъкна, за да отпие от лимонадата, аз не знам защо реших, че слушам лекция и от мен се очаква реплика.

- Напълно съм съгласен – побързах да кажа.
- Моля?
- Не, нищо. И какво стана?

– Моторните средства, идващи насреща, също бяха временно възпрепятствани да продължат, но в един момент ги пуснаха. Аз бях потънал в дълбок размисъл, когато най-внезапно шапката ми бе грабната право от главата ми! Обърнах се и какво да видя – някой я размахваше триумфално от вътрешността на едно такси, което изчезна зад завоя.

Не се извихих, но напрежението ми излезе скъпо, защото няколко плаващи ребра се откотвиха и сега вече наистина заплаваха.

– Просто шега – чух гласа си. Предположението не допадна на събеседника ми.

– Не съм лишен от чувство за хумор – нагло излъга той, – но в случая не успях да видя нищо забавно. Това бе действие на умствено дебалансиран индивид. Душевните заболявания се проявяват по най-разнообразни начини. Херцог Рамфърлайн, за когото вече стана дума, страда например от самозаблудата, че е канарче. Тазсутрешният му пристъп, както загрижено сподели с мен лорд Алистър, се дължал на факта, че

безотговорен прислужник забравил да му даде сутрешната дажба просо. Има също така многобройни случаи, когато мъже причакват от засада жени и им отрязват кичури от косата. Твърде е допустимо моят тазсутришен нападател да страда от разновидност на тази маниакална лудост. Мога само да се надявам, че ще получи професионална помощ, преди да... Господин Устър, тук някъде действително има котка. Мяукането се чува от съседната стая.

Този път бях принуден да се съглася с него. От съседната стая не-съмнено звучеше котешко мяукане. Натиснах звънеца и Джийвс се появи с изражение на почтително преклонение.

– Да, сър?

– Джийвс, има ли котки в апартамента?

– Само трите екземпляра във вашата спалня, сър.

– Какво!

– Котки в спалнята! – прошепна шашардисаният сър Родерик и очите му ме простреляха смъртоносно.

– Какви... три котки в спалнята? – опитах се да изясня аз.

– Черната, сиамската и малкото рижо коте, сър.

– Какво по дяволите...

Аз се юрнах по посока на мяукането. За жалост, в същия миг сър Родерик също реши да се насочи натам, в резултат на което се треснахме на прага и едновременно залитнахме в коридора. Той се окопоти побързо от мен и сграбчи един чадър от поставката.

– Отдръпнете се! – размаха го ловко над главата си. – Въръжен съм! Отстъпете назад!

– Извинете за стълкновението. Просто исках да проверя какво става.

Той като че ли се поуспокои и свали леко чадъра. В този миг зад вратата на спалнята, съдейки по звуковото оформление, настъпи нещо страшно. Явно всички котки на Лондон бяха решили веднъж завинаги да решат спорните териториални проблеми без мирни средства.

– Но това е непоносимо – изкряка сър Родерик. – Не мога да си чуя гласа!

– Предполагам, сър – обади се почтително Джийвс, – че животните са се превъзбудили, след като са открили рибата под леглото на господин Устър.

Старият се олюля.

– Рибата! Правилно ли ви чух?

– Моля, сър?

– Казахте ли, че под леглото на господин Устър има риба?

– Да, сър.

Сър Родерих простена вяло и се пресегна към шапката си.

– Нима си тръгвате? – разтревожих се аз.

– Да, господин Устър, тръгам си! Предпочитам да си прекарвам времето в не дотам ексцентрична компания.

– Ама такава! Ще дойда да ви изпратя. Убеден съм, че ще мога да ви обясня всичко. Джийвс, шапката ми!

Джийвс услужливо ми подаде цилиндъра. Аз го поех и си го надянах на главата.

– Боже господи!

Случи се нещо свръхестествено. Цилиндърът ме всмука. Още докато го слагах, ми се стори проветрив и възпросторничък, но в мига, в който го пуснах, той мазно се хлъзна, обгърна ми любовно ушите и се насади върху ми като квачка върху любимо яйце.

– Но това не е моята шапка! – чух гласа си като в тунел.

– Но това е моята шапка! – чух гласа на сър Родерик в същия тунел, но миг по-късно слухът ми се оправя, тъй като той рязко освободи ушите ми от всеобхватния цилиндър. – Същата, която тази сутрин ми беше задигната от главата.

– Ама...

Наполеон или друг от неговия ранг сигурно биха излезли находчиво от стъписването, но на мен ми дойде много. Затова просто стоях и кокорех очи, докато старият си изхлузваше кофата на главата. После се обърна към Джийвс:

– Ако обичаш да ме придружиш до ъгъла. Искам да ти задам няколко въпроса.

– Много добре, сър.

– Ама такава, чакайте... – пробляях аз, но вече бях сам. А връвата в спалнята се възобнови по-гласовито и отпреди.

Това вече преля чашата. Така де – котки в спалнята! Не знаех как са се наплодили там, пък и вече не ме интересуваше, но нямаше да им позволя да си продължат пикника на воля. Ритнах вратата и пред очите ми се изви космата фъртуна, която профуча покрай мен и право през отворената външна врата, а от груповото мероприятие наред килима остана само една оръфана огромна риба, която ме изгледа строго и аха да ми поиска писмено обяснение.

Изражението ѝ ме вкисна окончателно. Напуснах на пръсти

спалнята и затворих вратата. И заднешком налетях връз някого.

– Ах, извинете – чух зад себе си.

Извъртях се рязко. Беше лорд Незнамсикой – същият, който сутринта се компрометира в очите ми в компанията на Клод и Юстис.

– Такова – продължи той извинително. – Не бих желал да ви безпокоя и прочее, но това не бяха ли моите котки? Мярнах ги само за миг, но ми заприличаха на моите котки.

– Бяха в спалнята.

– Значи са моите – тъжно умозаклучи той. – Тях да му се не види.

– Вие ли сложихте котки в спалнята ми?

– Вашият човек, как му беше името, ги сложи. Много вежливо ми каза, че мога да ги оставя там, докато стане време за влака. И аз дойдох да си ги прибера. А ето, че вече ги няма. Е, какво да се прави – философски обобщи той. – В такъв случай ще взема шапката и рибата.

Започнах да изпитвам неприязън към лорда.

– И проклетата риба ли е ваше дело?

– А не – дистанцира се той от съомгата. – Рибата е на Юстис. А шапката е на Клод.

Приседнах за всеки случай. И без това не ме държаха краката, а стане ли дума за ексцентричните братовчеди, знам, че колкото съм поседнал, толкова по-безболезнено ще понеса неминуемия удар.

– Защо не ми обясните всичко? – рискувах аз. Онзи ме изгледа с кротко недоумение, после се изчерви обилно. Много му отиваше.

– Ама вие не знаете ли? Ох, в такъв случай нищо чудно, че... Те бяха за „Търсачите“.

– Какви търсачи?

– Това е един клуб, нали се сещате? В Оксфорд. Ние тримата с братовчедите ви много искаме да ни приемат в него. Ама приемат само ако задигнеш нещо. Някакъв сувенир и прочее. Например полицейски шлем или чукало от врата. На годишната вечеря цялата зала се украсява с краденото и се произнасят речи. Голяма веселба пада. Та ние решихме да вложим особено старание и да го направим със замах, затова дойдохме чак в Лондон. И ни провървя още с пристигането! Такъв невероятен късмет! Клод забърса един доста приличен цилиндър от минаваща кола, Юстис мушна в пазвата си една охранена съомга от „Харъдс“, а аз задигнах три котки – и всичко това още през първия час от пребиваването ни тук! Пърхахме от щастие, както се досещате, но възникна проблемът къде да ги паркираме, докато стане време за влака. Човек бие на очи, като се разхожда из Лондон с котки и риба в ръка. И тогава Юстис се сети

за вас и ние взехме такси дотук. Бяхте излезли, но прислужникът ви каза, че няма проблеми. Като ви срещнахме, вие така бързахте, че не успяхме да ви обясним. Е, в такъв случай ще взема шапката, ако не възразявате.

– Няма я.

– Няма я?

– Случайно обядвах с човека, от когото сте я свили. Той се оказа много привързан към нея.

– Горкият Клод ужасно ще се разстрои. А как стои въпросът с охранената съомга?

– Желаете ли да огледате тленните останки?

Той беше съсипан след огледа на трупа.

– Комисията едва ли ще я приеме – подсмъркна жално. – Не е останало много.

– Котките я харесаха.

Лордът въздъхна съкрушено.

– Ни котки, ни риба, ни шапка. Целият къртовски труд за нищо. На всичкото отгоре... Много ми е неприятно, но не бихте ли ми заели десет лири?

– Десет лири? Защо?

– Ами иска ми се да отскоча до участъка и да платя гаранцията за Клод и Юстис. Арестувани са.

– Божичко!

– Да. Отидохме да отпразнуваме успешно проведената операция и те, горкичките, се поляха и на излизане от ресторанта решиха да откраднат и един камион. Аз бях против, защото как ще го натоварим във влака за Окфорд, но те не приеха доводите ми. Шофьорът обаче излече много opak, та Клод и Юстис сега гният в участъка на Вайн Стрийт. Затова, ако ми заемете десетачка... Благодаря ви, много сте щедър. Все пак не е редно да ги зарежа там, не смятате ли? В нашия колеж всички много си падат по тях. Страшно са популярни.

– Има си хас – казах аз.

* * *

Когато Джийвс се върна след половин час, аз го чаках на черджето в антрето. Търпение нямах да поговоря със змията, която толкова време бях топлил в пазвата си.

– Е? – казах.

– Сър Родерик ми зададе множество въпроси, сър, отнасящи се до

вашите навици и начин на живот, на които аз отговорих с предпазлива изчерпателност.

– Не те питам за това, а защо веднага не му обясни каква е работата? Две думи от теб щяха да реабилитират честното ми име.

– Да, сър.

– Сега ще вземе да си помисли, че не съм с всичкия си.

– Не бих се изненадал, сър, след разговора, който водих с него.

Отворих уста, но телефонът ме изпревари. Джийвс побърза да вдигне.

– Не, госпожо, господин Устър не си е у дома. Не, госпожо, не знам кога ще се прибере. Не, госпожо, нищо не каза, преди да излезе. Да, госпожо, ще му предам. – Той върна слушалката на мястото ѝ. – Госпожа Грегсън, сър.

Лея Агата! Знаех си аз. Сянката ѝ тегнеше над мен от мига, в който обяда тръгна на зле.

– Ама тя знае ли? Вече?

– Доколкото разбрах, сър Родерик е разговарял с нея по телефона и...

– Сватбеният марш се отлага за неопределено време.

Джийвс се прокашля.

– Госпожа Грегсън не сподели с мен, сър, но и аз останах със същото впечатление. Тя ми се стори несъмнено превъзбудена.

Странна работа, но аз бях толкова вкиснат от стария, котките, рибата, шапката и розоволикия лорд, че още не бях вникнал в доброто, произтичащо от злото. Господи, канара ми се свлече от плещите! От облекчение неволно изквях.

– Джийвс! Да пукна, ако всичко това не е уредено от теб!

– Моля, сър?

– Ти си държал положението в ръце от самото начало!

– Спенсър, икономът на госпожа Грегсън, по една случайност дочул част от разговора, който се е водил на масата по време на обяда ви, сър, и сподели с мен някои подробности. Признавам, ако ми позволите тази волност, че хранех надежди нещо да предотврати набелязания брак с госпожица Глосъп. Съмнявам се, че младата дама е изцяло подходяща за ваша съпруга, сър.

– Да не говорим, че щеше да те изрита три минути след церемонията.

– Спенсър действително спомена, че тя е изразила подобно намерение, сър. Госпожа Грегсън заръча незабавно да се свържете с нея.

– Заръча, казваш? Какво да правя, Джийвс?

– Едно задгранично пътуване би ви се отразило благотворно, сър.
Аз поклатих глава.

– Ще ме последва навсякъде с проклятие в ръка.

– Не и ако се отдалечите на достатъчни голямо разстояние, сър.

Всяка сряда и събота има много удобни параходи за Ню Йорк.

– Джийвс, тичай за билетите.

9

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНО ПИСМО

Знаете ли, колкото по-дълго съм на този свят, толкова повече се убеждавам, че половината главоболия са по вина на безотговорни и лекомислени люде, които пишат препоръчителни писма и ги връчват на други люде, за да ги предадат на трети люде. В такива случаи на човек му се приисква да живее в каменната ера. Защото в хубавите каменни дни, ако някого го засърбят ръцете да пише препоръчително писмо, ще му отиде поне месец да го дялка на някоя скала, а що се отнася до приносителя, то винаги съществува вероятността да му писне да тътри канарата на гръб в пек и дъжд и току-виж я запокития по нанадолнището още на втория километър. Докато в днешно време е толкова лесно да напишеш препоръчително писмо, че всеки го прави без да замисли и в резултат безобидни момчета като мен перат пешкири, та пушек се вдига.

Гореизложените дълбокомислия са в резултат на личния ми печален опит. На всичкото отгоре в първия момент, когато Джийвс ме извести три седмици след пристигането ми в Америка, че у дома е цъфнал някой си Басингтън-Басингтън с препоръчително писмо от леля Агата, аз, магарето, дори се зарадвах. Поради естеството на болезнените събития, довели до чевръстото ми бягство от Англия, и през ум не би ми минало, че ще получа от нея писмо, чийто език би се промъкнал безболезнено покрай цензурата, така да се каже. Затова ми стана едно хубаво, когато отворих плика и установих, че посланието е формулирано почти човешки. Хладно, на места едва сдържано, но все пак в рамките на благоприличието. Сърцето ми ликуваше, изтълкувало жеста като маслинова клонка... или май беше портокалов цвят? Както и да е – важното е, че леля не ме наричаше с ненаписуеми и непроизносими епитети, което беше крачка към мира.

А аз съм за мир и то веднага. Не че имам нещо против Ню Йорк. Дори си прекарвах един път. Но за млад мъж, израстнал в Лондон, е непоносима мисълта за изгнаничество в чужбина и вече тъгувах по уютната си квартира на Бъркли Стрийт. Не ми казвайте, че Лондон е голям град – ако леля Агата ви е погнала със сатър в ръка, никой град не е достатъчно голям. Затова може би гледах на въпросния Басингтън-Басингтън като на гълба на мира, донесъл в клюна си портокаловия цвят... или маслиновата клонка.

Според сведенията, с които сега разполагам, Басингтън-Басингтън бил изстрелян на суша към седем и четиридесет и пет местно време, защото това е нечестивият час, в който хвърлят котва презокеанските лайнери. Джийвс учтиво го отпратил с указанията да наmine след около три часа, когато има шанс да откrexна око и да посрещна новия ден без пристъпи на гадене. Оцених високо постъпката му, защото точно тогава в отношенията ни бе настъпил ледников период по повод нежно-моравите чорапи, които отказвах да сваля въпреки настоятелните му молби. Един по-дребнав човек би се възползвал от предоставената възможност да ми го върне тъпкано, като пусне Сирил Басингтън-Басингтън да се вихри из покоите ми преди зора да е зазорила. Защото аз не ставам за безгрижно светско общуване, преди да съм всмукал първата чаша чай. Ако е въпросът, за нищо не ставам и човек убивам.

Така че Джийвс отпратил Сирил Басингтън-Басингтън навън в росното утро и с нищо не ми намекна за неговото съществуване, преди да ми внесе подноса с чая и визитната му картичка.

– Какво се явява това тук, Джийвс? – попитах с надебелен език, след като се зверих известно време в неразгадаемото картонче.

– Джентълменът е пристигнал от Англия, сър. Намина да ви навести по-рано тази сутрин.

– Господи, Джийвс! Че има ли по-рано от това? – ахнах аз.

– Джентълменът ме помоли да ви уведомя, че ще ви посети още веднъж, сър.

– За пръв път чувам това име. Ти да си го чувал, Джийвс?

– Да, сър, запознат съм с фамилията Басингтън-Басингтън. Родът има три разклонения – Шропширските Басингтън-Басингтъни, Хампширските Басингтън-Басингтъни и Кентските Басингтън-Басингтъни.

– Англия ми се вижда презапасена с Басингтън-Басингтъни.

– Така изглежда, сър.

– Никаква опасност от внезапен дефицит.

– Да, сър.

– Що за явление е даденият?

– Не бих могъл да ви осведомя, сър, след подобно мимолетно познанство.

– Би ли заложил две срещу едно, базирайки се на първоначалните впечатления, че не е отрова за рода човечески?

– Не бих рискувал такъв висок залог, сър.

– Знаех си аз. Е, тогава ни остава да установим конкретната

разновидност.

– Времето ще покаже, сър. Джентълменът донесе писмо за вас.

– Така ли? – зарадвах се аз и грабнах плика, но в следващия миг разпознах почерка. – Ама Джийвс! То е от леля Агата!

– Нима, сър?

– Искате от мен да се грижа за него, докато е в Ню Йорк. Господи, Джийвс, ако го поухажвам и той изпрати благоприятен доклад в шабквартиратата, току-виж ми позволили да се върна у дома за надбягванията в Гудуд. Сега е моментът всички свестни хора да ми се притекат на помощ. Или поне ти, Джийвс. Трябва да се скупчим край него и да го глезим, без да пестим усилия.

– Подобна политика би могла да даде своевременни резултати, сър.

– Няма да остане дълго в Ню Йорк – продължих аз да чета посланието. – Оттук продължава за Вашингтон. Щял да го огледа дали му харесва, преди да постъпи на дипломатическа служба. Дали не бихме спечелили обичта му с един-два обяда и няколко обилни вечери?

– Да, сър.

– Това е най-хубавото нещо, което ми се случи, откакто се простих с добрата стара Англия. Слънцето най-сетне проби през плътната покривка намусени облаци.

– Да, сър.

И той започна да ми приготвя нещата, при което настъпи неловко мълчание.

– Не тези чорапи, Джийвс – обадох се небрежно, макар че гласът ми притреперваше. – Дай цикламените.

– Не ви чух, сър?

– Цикламените, казах.

– Много добре, сър.

И той ги измъкна от чекмеджето като вегетарианец, вадещ гъсеница от салатата. И с невъоръжено око се виждаше колко страда. Да страда! Човек не може цял живот да е в угода на собствения си прислужник. Така де!

Зачаках Сирил да се яви повторно след закуска, но от него ни звук, ни стон, така че към един часа се понесох към Ламз Клуб, където имах уговорка да нахраня Устър в компанията на новопридобито другарче на име Кафин. Джордж Кафин пише пиеси и такива. По време на престоя си в Ню Йорк бях успял да се сприятеля с много народ, защото градът се оказа фрашкан с момчета с вкус към живота, които сякаш само мен

бяха чакали.

Кафин позакъсня, но все пак се яви с оправданието, че го задържала репетицията на последната му музикална комедия „Питай татко“. Вече бяхме на кафето с цигарите, когато един келнер ме уведоми, че Джийвс иска да ме види.

Джийвс ме чакаше в преддверието. Изглежда с болка чорапите ми и извърна очи.

– Току-що телефонира господин Басингтън-Басингтън, сър.

– Така ли?

– Да, сър.

– Къде е той?

– В затвора, сър.

Аз се олюлях. Сега вече я оплескахме с любимеца на леля Агата и то кажи-речи в мига, в който тя го повери в ръцете ми.

– В затвора!

– Да, сър. Съобщи ми по телефона, че бил арестуван и много ще му стане драго, ако се отбиете да платите гаранцията.

– Но защо, господи!

– Не ме удостои с откровения по въпроса, сър.

– Стана тя каквато стана, Джийвс.

– Именно, сър.

Аз забърсах Джордж, който много мило си предложи компанията, и двамата се метнахме в едно такси. Поседяхме на дървена скамейка в полицейския участък, докато един униформен не ни доведе Сирил.

– Здрасти, здрасти, здрасти – казах аз.

От личен опит знам, че човек не е в най-препоръчителната си форма след престой в килията. В Оксфорд бях почти на щат към един приятел, когото вадах от участъка след всяка гребна гонка между Оксфорд и Кеймбридж, та той неизменно се явяваше пред зора ми като нещо, заровено от кучето в градината. Сирил не правеше изключение. Демонстрира ми насинено око и скъсана яка и ако питате мен, не ставаше за препоръчване в писмо. На вид се оказа висок, мършав, с русолява коса и облещените воднисти очи на рядка екзотична риба.

– Получих посланието – поясних аз.

– О, ти ли си Бърти Устър?

– И още как. А това е моят приятел Джордж Кафин. Джордж пише пиеси и други глупости.

Тримата се ръкувахме, а униформеният отлепи от крака на стола една дъвка, скътана там за черни дни, и се усамоти в ъгъла да съзерцава

безкрая.

– Отвратителна страна – взе да се възмушава Сирил.

– Ами не знам, нали знаеш, знае ли човек – рекох аз.

– Правим каквото можем – заоправдава се Джордж.

– Джордж е американец – поясних аз. – Пише пиеси и тям подобни.

– Америка обаче не е моя – продължи Джордж. – Цялата отговорност е на Колумб. Но с готовност ще приема всякакви предложения за подобрения и ще ги изложи пред съответните органи.

– Защо полицаите не се обличат като хората?

Джордж хвърли едно око на преживящия в отсрещния ъгъл.

– Че какво му липсва?

– Питам защо не носят шлемове, ще знаеш? Защо приличат на пощальони, ще знаеш? Само объркват човека, ще знаеш. Стоя си аз на тротоара и си зяпам ей-така, а до мен се приближава някакъв пощенски служител, ще знаеш, и ме ръга в ребрата с някаква сопа. Откъде накъде пощаджии ще ме ръгат в ребрата? Затова ли съм пропътувал три хиляди мили – за да ме ръгат пощаджии, ще знаеш?

– Дотук ясно – каза Джордж. – А ти какво направи?

– Че какво мога да направя? – учуди се Сирил. – Малко съм барутлия. Ние, Басингтън-Басингтъните, не си поплюваме. А той ме млатна през окото и ме довлече в тая дупка, ще знаеш.

– Ще оправя нещата – обещах аз, извадих пачка банкноти и отидох да преговарям, като оставих Сирил на топлите грижи на Джордж.

Бях силно угрижен. Бръчки браздыха ясното ми чело, мъчителни предчувствия гризкаха сърцето ми. Докато това недоразумение пребиваваше в Ню Йорк, той бе моя отговорност, а като го гледах, никак, ама никак не ми се отговаряше за него, най-малко пред леля Агата.

Продължих да задръствам мисловния си процес със Сирил до късно вечерта, когато Джийвс ми донесе прощалното уиски преди лягане. Не ме оставяше натрапчивата мисъл, че неговото първо посещение в Америка ще се окаже моят последен шанс да се реабилитирам. Пак изчетох внимателно писмото на леля и отново недвусмислено долових нейната дълбока привързаност към Сирил Басингтън-Басингтън и непоколебимата ѝ вяра, че аз съм пръкнат на този свят, за да го браня с гърди от всячески попълзновения. Отправих благодарност към Всевишния за очевидното взаимно привличане между Сирил Напаст-Напаст и Джордж, защото Джордж е много свястно момче. След като измъкнах оня от тъмницата, двамата с Джордж си тръгнаха заедно, като си гукаха като две гургулички. Щяха да гледат заедно следобедната репетиция на

„Питай татко“. Дори дочух нещо за съвместна вечеря. Така че засега можех да избърша пот от челото.

Точно тук разсъжденията ми бяха прекъснати от Джийвс, който влезе при мен с телеграма в ръка. Беше от леля Агата и гласеше: „Обади ли се вече Сирил Басингтън-Басингтън? За нищо на света не го представяй в театралните среди. Жизнено важно. Следва писмо.“

За да се презастраховам, я изчетох два пъти.

– Недоумявам, Джийвс.

– Да, сър?

– Крайно съм озадачен.

– Ще желаете ли още нещо, сър?

Намерението ми беше да му покажа телеграмата и да му искам мнението. Но щом като ще прави сцени заради някакви си виолетови чорапи...

– Свободен си.

– Лека нощ, сър.

Той се изнесе, а аз седнах за поредното мислене. Само че то бе прекъснато от позвъняване на вратата. На прага цъфтеше Сирил Басингтън-Басингтън в празнично настроение.

– Отбих се малко, ако не възразяваш – бяха първите му думи. – Трябва да ти съобщя нещо страховтно.

Изниза се покрай мен в салона и докато затвори вратата, той вече четеше телеграмата от леля и се кискаше щастливо.

– Не беше редно да чета чужда кореспонденция, ще знаеш, но зърнах името си и просто не се сдържах – каза той. – Слушай, Устър, стари приятелю, веселбата започва. Нали не възразяваш, ако си наляя нещо? Много благодаря и прочие глупости. Да, веселбата е голяма, ще знаеш, като имам предвид новината, която ще ти съобщя. Добрият стар Кафин ми повери роля в „Питай татко“, ще знаеш. Епизодична, което си е вярно, но зряла като миналогодишно сирене. Иде ми запея с пълно гърло!

Той отпи от уискито и продължи. Изглежда не му правеше впечатление, че не рипам от радост.

– Винаги съм мечтал за сценична кариера, ще знаеш. Но дъртият и дума не дава да се изрече. Става морав като чорапите ти, колчем зачекна темата, ще знаеш. Затова реших да се прехвърля отвъд океана. В Лондон нямаше начин да стъпя в театъра без някой да ми докладва, та затова ми хрумна да го преметна, че отивам във Вашингтон да обогатя общата си култура. Тук няма кой да ми слага пръти в колелата, ще знаеш, и мога да се вихря както ми душа иска!

Опитах се да му влея малко ум и разум.

– Старият така или иначе ще научи.

– Нека. Дотогава ще съм... такава... звезда, ще знаеш, и той ще е с вързани ръце и крака.

– Преди да си върже краката, ще успее да ме рита на воля.

– Ти пък къде се слагаш? Какво общо имаш с моята артистична кариера?

– Ами нали аз те запознах с Джордж Кафин.

– Вярно бе, мой човек, бях забравил. Трябваше да ти благодаря. Е, всичко хубаво. Утре заран имаме ранна репетиция, трябва да съм отморен, ще знаеш. Смешно ми е, че пиесата се казва „Питай татко“, защото тъкмо това нямам намерение да правя.

– Лека нощ – тъжно изрекох аз и право на телефона да звъня на Джордж Кафин.

– Слушай, Джордж, каква е тази история със Сирил Басингтън-Басингтън?

– Каква история?

– Ами той твърди, че си му дал роля в пиесата.

– А да. Само няколко реплики.

– Ама аз току-шо получих купища телеграми от дома и семейството с изрични наставления да го държа далеч от сцената.

– Съжалявам, старче, но Сирил ми е пратен от бога, защото ще играе себе си.

– Това ме накисва в непоносима смрад, Джордж. Леля Агата ми го изпрати с препоръчително писмо и ще ме държи лично отговорен.

– Ще те задраска от завещанието ли?

– Не става дума за пари, а... Впрочем, ти не я познаваш, затова ми е трудно да ти обясня. Тя е кръвожаден вампир и всички пътища към родината ще ми бъдат отрязани.

– Ами тогава не се връщай в Англия. Стой си тук, ще те изберем за президент.

– Ама Джордж, старче...

– Лека нощ!

– Чакай бе, Джордж...

– Слушай, вие богатите лентяи може и да нямате нужда от сън, но аз трябва да съм росна пъпка в ранни зори. Хайде, до утре.

Усетих се без пукнат приятел на този свят. Бях тъй разстроен, че заблъсках по вратата на Джийвс. Като правило подобни волности не са в природата ми, но сега бе моментът един зрял ум да ми се притече на

помощ. Младият господар имаше нужда от утеха, пък ако ще това да наруши нужния за красотата му осемчасов сън.

Джийвс се появи по кафяв халат.

– Да, сър?

– Кофти ми е да те будя, Джийвс, ама ме връхлетяха неприятности.

– Не спях, сър. Преди лягане чета поучителни книги.

– Тогава тъкмо ще си във форма за моя проблем. Господин Басингтън-Басингтън ще гастролира на сцената!

– Нима, сър?

– Изглежда не проумяваш. Не, ти изобщо не загря какво ти казах! Виж сега. Цялото му семейство се е закучило и не го дава на артистичния свят. Ще се вдигне врява до тавана, ако не го отклоним от този път. На всичкото отгоре леля Агата ще стовари цялата вина върху мен.

– Разбирам, сър.

– Е, ще измислиш ли как да му попречим?

– В момента не съм в състояние да изляза с предложение, сър.

– Ами напъни се тогава.

– Ще посветя на проблема значителна част от усилията си, сър. Ще има ли нещо друго, сър?

– Дано да няма. И без това вече не издържам.

– Много добре, сър.

И той затвори вратата.

10

СТРЯСКАЩАТА ИЗДОКАРАНОСТ НА
АСАНСЪОРАДЖИЯТА

Ролята, която старият Джордж бе съчинил за Сирил, нямаше повече от две печатни страници, но Хамлет да беше, бедният заблуден прасеглавец нямаше да се трепа повече над нея. Аз, дете не съм гигант на мисълта, поне според Джийвс, я наизустих и отзад напред далеч преди него. Той живееше с убеждението, че съм в захлас пред дивната перспектива за сценичната му изява и че може да се осланя изцяло на братската ми подкрепа и съчувствие. Дните ми минаваха във въображаеми диалози с леля Агата, по време на които ѝ обяснявах колко съм невинен и как нищо не е станало по моя вина, а нощем водех безкрайна борба да склопя за малко очи, понеже Сирил ме будеше по всяко време, за да си споделя и да търси жадно мнението ми. Много скоро не приличах дори на собствената си сянка, а Джийвс на всичкото отгоре продължаваше да се муси заради лилавите чорапи. От цялото това напрежение коленете ми притреперваха, а от младежката ми свежест не остана и помен.

Насред всичко това довтаса и писмото на леля Агата. На около шест страници ми разясняваше пространно чувствата на Сириловия баща по отношение на артистичното бъдеще на сина му, а на още толкова ми рисуваше бегла картина какво ме чака, ако не го опазя от пагубни влияния по време на американския му период. Писмото пристигна със следобедната поща и ме остави с непоколебимото убеждение, че не бива да го крия от света. Нямах време дори да натискам звънеца, ами направо хукнах към кухнята с изплезен език и Джийвс на уста. При което се натресох на импровизирано пиршество. На масата седяха някакъв тип със смазващо потиснат вид, който, съдейки по униформата, беше нечий прислужник, и невръстно момче с елегантен спортен костюм. Мъжът се наливаше с уиски и сода, а момчето се тъпчеше с кейк и конфитюр.

– Джийвс! – пробляех аз. – Извинявай, че прекъсвам гуляя, но...

Тук момчето ме простреля с поглед и аз забравих за какво бях дошъл. Не бях виждал такива ледени, лепкави, осъдителни, дори ругателни очи, които ме накараха директно да вдигна ръка и да си оправя вратовръзката. За него аз, извън всякакво съмнение, бях нежелан продукт, довлечен от котарака Кътберт от изследователска експедиция сред

кварталните боклукджийски кофи. Беше охранено дете, щедро посипано с лунички и още по-щедро омазано с конфитюр.

– Здравсти, здрасти, здрасти – казах аз. – Таквоз!

С което се изчерпах.

Подрастващият ме изгледа мръснишки през конфитюра. Може и да ме е обикнал от пръв поглед, но с нищо не се издаде. Общо взето успя да ми внуши, че не съм никак популярен сред него, а и след по-задълбочено познанство популяриността ми няма шансове да нарастне.

– Как се казваш? – попита.

– Как се... Кой, аз? Ами... такава... Устър. Да, Устър.

– Татко ми е по-богат от теб.

С това изказване ме изчерпа. Каза си думата и отново заби лъжица в буркана с конфитюра. Аз се обърнах към Джийвс:

– Слушай, Джийвс, имаш ли една минута? Искам да ти покажа нещо.

– Много добре, сър.

Ние се изнизяхме във всекидневната.

– Кой е този слънчев лъч, Джийвс?

– Младия джентълмен ли имате предвид, сър?

– Не бих го обрискувал с тези думи, но да, за него питам.

– Случайно срещнах младия джентълмен, докато се разхождаше с прислужника на баща си, сър, когото познавам от Лондон, та ги поканих да ми погостуват.

– Е, щом това е представата ти за приятен следобед... Чети тук!

– Много обезпокоително, сър – обяви той, след като се запозна със съдържанието на писмото.

– Какво ще правим?

– Времето ще ни подсказе решение на проблема, сър.

– Ами ако не?

– Съществува и такава вероятност, сър.

В този миг на вратата се позвъни. Джийвс отиде да отвори и в апартамента нахлу Сирил, ръсещ благоразположение и висок дух.

– Устър, приятелю! Дай един съвет. Нали я знаеш тази моя роля? Какво да облека според теб? Действието в първа сцена е в хотел в три часа следобед. Как да се издокарам?

Само ми беше до мода.

– По-добре питай Джийвс.

– Колко си умен!

Той натисна звънеца и Джийвс се материализира на прага.

– Слушай, Джийвс – започна Сирил. – Две думи само. Работата значи... Олеле, какво е това?

Чак сега забелязах, че хлапето е последвало Джийвс, та сега стоеше до прозореца и съзерцаваше Сирил така, сякаш са се сбъднали най-страшните му предчувствия. Настъпи напрегната пауза. Цяла минута шишкавото дете изучава Сирил, след което произнесе присъдата:

– Рибешка мутра.

– Ъ? Какво? – смая се Сирил.

Малкият, явно научен от майка си да говори само истината, разясни смисъла на казаното:

– В лицето мязаш на риба.

Личеше, че според него Сирил заслужава повече състрадание, отколкото порицание, което го издигна в очите ми. Защото, нека си призна, колчем погледнех Сирил в лицето, толкоз пъти неволно си казвах, че не е възможно да се докара на такъв хал без никаква лична вина. Изпитах възхита от това дете. То си е дарба да общуваш с хората.

На Сирил му трябваше време, за да осмисли казаното, след което осезателно чух как кръвта на Басингтън-Басингтъните взе да ври и кипи.

– Ама такова! Да пукна! – прошепна той. – Да пукна и туй то, ще знаеш!

– Не бих се съгласил на такова лице – продължи малкият с угрижен вид. – И милион да ми дават, пак няма да се съглася. – Замисли се за миг, след което се поправи: – Два милиона.

Точно какво се случи след това не мога да кажа, нищо че през цялото време бях там. Едно е сигурно – следващите две минути бяха крайно интересни. По всяка вероятност Сирил се бе метнал ловко и бе докопал малкия, защото имам размазан спомен за множество проблясващи разнокалибрани крайници и други телеса. Нещо обаче ръгна Устър в слънчевото сплитане и, останал без въздух, аз рухнах заднешком на дивана и за известно време изгубих интерес към заобикалящата ме военна операция. Когато се свестих, от Джийвс и детето нямаше и следа, а Сирил стоеше наред килима и люто пръхтеше.

– Чие беше това нагло отроче, Устър?

– Не знам, за пръв път го виждам.

– Успях да му лепна един сочен пердах, преди да го удари на бягство. Знаеш ли, Устър, хлапето изрече нещо, дето умът ми не го побира. Джийвс му бил обещал един долар, ако ме нарече... ти знаеш какво.

Не хванах вяра на думите му.

– Че защо му е на Джийвс?

– И аз това си казах.

– Какъв е смисълът?

– И аз това се питам.

– В края на краищата, какво му влиза на Джийвс в работата на какво мязаш в лицето?

– Да – хладно произнесе Сирил, и аз не знам защо. – Е, време е да тръгвам.

След около една седмица Джордж Кафин се обади да ме пита дали не бих присъствал на една от последните репетиции, тъй като премиерата на „Питай татко“ щеше да се състои следващия понеделник. Репетицията, обясни Джордж, била почти генерална, само че много по-интересна, защото нямало да се засича времето и всеки можел да прекъсва сценичните действия и да дава израз на мнения и страсти, та падал голям смях до малките часове на нощта.

Събитието беше насрочено за осем часа, така че аз се явих в театъра към десет и петнайсет, за да не изпусна началото. Джордж се мотаеше по сцената в компанията на един идеално кръгъл и още по-идеално плешив чичка с огромни очила на носа. Бях ги виждал двамата заедно в клуба и знаех, че това е Блуменфийлд, продуцентът на пиесата. Махнах на Джордж и се настаних удобно в задните редици, за да съм по-далеч от белята. След малко Джордж дойде да ми прави коампания и завесата се спусна. Пианистът удари един-два добронамерени акорда и завесата отново се вдигна. Да ме убие сега не мога да се сетя за какво ставаше дума в „Питай татко“, но със сигурност знам, че действието се плъзгаше мазно и без съдействие от страна на Сирил. Първоначално това ме озадачи, защото, докато го слушах да споделя с мен възгледите си кое как трябва да бъде, бях останал с убеждението, че той е гръбнакът на шоуто, а всички други запълват сцената, докато него го няма. Мина половин час, преди внезапно да осъзная, че Сирил си е бил там през цялото време. Той се оказа чудноватият образ, който подпираше засадената в гърне палма и се опитваше да гледа умно, докато героинята пееше, че Любовта била не си спомням вече какво. След втория куплет той неочаквано се впусна в танц заедно с десетина не по-малко чудновати екземпляри. Рядко болезнена гледка за силен мъж с видения как леля му си точи брадвата, а Басингтън-Басингтън старши си надява най-подкованите обуца, за да скача по гроба му.

Танцът тъкмо бе приключил и Сирил се бе оттеглил зад кулисите заедно с танцовата си трупа, когато досами лакътя си чух глас:

– Тате!

Старият Блуменфийлд плясна с ръце и главният герой, който си бе поел въздух да каже нещо, затвори уста. Аз се възрях в мрака и кого да видя! Младото луничаво другарче на Джийвс! Стоеше насред пътеката, напъхал частнособственически ръце в джобовете. Над театъра се спусна страхопочтително мълчание.

– Тате, тоя номер не струва.

Старият Блуменфийлд засия щастливо.

– Не ти ли хареса, миличък?

– Коремът ме присви от него.

– Колко си прав, детето ми.

– Трябва ти нещо сочно, нещо по-джазово!

– Така е, момчето ми. Ще си отбележа. Продължавайте!

Обърнах се към Джордж, който мърмореше през стиснати зъби.

– Джордж, кое, по дяволите, е това явление?

Джордж простена.

– Кога успя да допълзи! Това е синчето на Блуменфийлд. Сега вече стана тя каквато стана.

– Това ли е същината на изказванията му?

– Ти присъства на типична негова изява.

– А Блуменфийлд защо го слуша?

– Може да от бащина любов, а може и да го има за талисман. Според мен обаче детето олицетворява за него интелигентността на средния зрител и според Блуменфийлд това, което му допада, ще мине и пред публиката и обратното. Смятам да удуша хлапето, за да дам и аз нещо на света.

Репетицията продължи. Героят успя да пробута репликата си въпреки джийвсовия приятел. Някъде под покрива избухна пререкание между режисьора и глас на име Бил, от когото режисьорът настойчиво се опитваше да получи сведения къде са му на Бил кехлибарените светлини. После всичко си тръгна по реда до голямата сцена на Сирил.

Аз продължавах да не съм много наясно със сюжета, но все пак до съзнанието ми достигна фактът, че Сирил е английски благородник, пристигнал в Америка дай боже с добри намерения. До този момент Джордж му бе предписал две реплики. Първата гласеше „О!“, а втората „Но моля ви!“, ала, познавайки от първа ръка литературния материал, предвкусвах с нетърпение по-речовитата му изява. Затова се облегнах удобно в стола и зачаках появата му.

За появяване се появи. Междувременно Гласът и Режисьорът отново се счепкаха емоционално по повод „сините“, които никакви ги

нямало. Непосредствено след тяхната любовна сцена настъпи размирица заради саксията, която тупна от един перваз и за малко да остави спектакъла без главен герой. Така че атмосферата бе доста нажежена, когато Сирил, спотайвал се междувременно зад кулисите, изскочи палаво в центъра на сцената. Закака героинята да му подхвърли реплика, след което той и десетина като него се скупчиха тревожно, както става винаги преди някой гвоздей в програмата.

Първото, което Сирил изрече, гласеше:

– Ама не, ще знаете, не бива да го казвате, такова, наистина!

Много ми допадна и дикцията му, и начинът, по който гласът му изпълни и най-тъмните ъгълчета на залата. Ала преди партньорката му да си каже думата, луничавото скочи и гръмогласно запротестира.

– Тате!

– Да, скъпи?

– Тоз хич го няма.

– Кой по-точно, миличък?

– Оня с рибешката мутра.

– Че те всички имат рибешки мутри, скъпи.

Детето оцени основателността на този довод и побърза да се конкретизира.

– Грозникът.

– Кой грозник? Оня ли? – посочи с пръст Блуменфийлд моя Сирил.

– Ъхъ! Пълен боклук!

– А бе и аз така мисля.

– Кракът му да не е стъпил повече в театъра.

– Добре, момчето ми. Щом казваш.

Докато течеше диалогът, Сирил стоеше със зейнала уста и преглъщаше на сухо. Сега обаче пристъпи рязко напред към светлините на рампата. Дори от мястото, където седях, се виждаше, че гордостта на Басингтън-Басингтъните е с насинено око. Руменината плъзна от ушите му, мина през връхчето на носа, покри плътно бузите и миг по-късно Сирил приличаше на експлозия в консервна фабрика за домати по залез слънце.

– Какви, по дяволите, ги дрънкате? – пожела да уточни той.

– Кой си ти да ми говориш през рампата? – кресна старият Блуменфийлд. – Я да не ми говориш през рампата!

Явно говоренето през рампата беше възмутително.

– Ей сега ще дойда да напердаша това младо говедо!

– Какво?!

– Ще го смея от бой, та за цял живот да се отучи да си развява мнението!

Старият Блуменфийлд се изду като пренапомпана гума.

– Вижте какво, господине... не ви знам името...

– Името ми е Басингтън-Басингтън, а ние Басинг-тън-Басингтъните... искам да кажа, че Басингтън-Басингтъните не са свикнали да им...

Старият го прекъсна, за да сподели с него вижданията си за целокупния род на Басингтън-Басингтъните и как им препоръчва да постъпят с онова, на което не били свикнали. Цялата трупа, заедно с помощния персонал, дърводелците и гардеробьерката, се стече да се наслаждава.

Малолетният Блуменфийлд отказа да остане на заден план.

– Трябва много да се стараете за моя татко – укорително поклати той глава.

– Я да мълчиш, диване с диване!

– Какво? – не повярва на ушите си старият. – Не разбрахте ли, че това е моят син?

– Разбрах – отвърна Сирил. – Моите съболезнования и на двама ви!

– Уволнен си! – ревна таткото, като се изду допълнително. – Вън от моя театър!

На другата сутрин към десет и половина Джийвс ме уведоми, че във всекидневната се намира Сирил, който желае да разговаря с мен.

– Как изглежда, Джийвс?

– Моля, сър?

– Как изглежда господин Басингтън-Басингтън?

– Едва ли е уместно да изказвам критичното си мнение относно външните характеристики на вашите приятели, сър.

– Питам те бесен ли е или в рамките на нормалното!

– Бих казал, че държането му е спокойно, сър.

– Хм!

– Сър?

– Нищо. Дай го тук.

Признавам, че очаквах Сирил да носи кървавите белези от снощната схватка. Той обаче нахълта при мен свеж и розов и крайно жизнен.

– Здравсти, Устър, стари приятелю!

– Привет.

– Наминах да се сбогувам, ще знаеш.

– Как така да се сбогуваш?

– Ами ей така. След един час отпрашвам за Вашингтон. – Той приседна на крайчеца на леглото. – Знаеш ли, Устър, приятелю, много размишлявах и стигнах до извода, че не е почтено спрямо стария да се развявам по световните сцени. Ти какво ще кажеш?

– Много мъдро си го решил.

– Все пак, човекът ме изпрати тук с образователна цел, ще знаеш, и някак си не е гот да му духна под опашката и да го ударя на песни и танци. Не знам дали ще ме разбереш, ще знаеш, но това е, как да го кажа, въпрос на съвест.

– Ще бъде ли справедливо спрямо останалите да зарежеш спектакъла точно преди премиерата?

– Всичко съм уредил. Обясних на стария Блуменфийлд как стоят нещата и той ми влезе в положението. Яд го е, разбира се, защото къде ще намери друг като мен, но аз съм непреклонен. Ти какво ще кажеш?

– Не се отклонявай от поривите на съвестта си!

– Знаех си, че пак ще срещна твоята подкрепа. Е, хайде да се изнасям. Беше ми много приятно да общувам с теб.

И той ме напусна, след като изрече толкова много лъжи с ясни, сини, макар и оцъкдени очи на дете. Звъннах на Джийвс. Все пак и аз не съм вчерашен и някои неща горе-долу ми се бяха прояснили.

– Джийвс!

– Да, сър?

– Ти ли насъска онова угоено дете да злослови по адрес на господин Басингтън-Басингтън?

– Моля, сър?

– Много добре ме разбираш. Ти ли го купи, за да допринесе за изритването на господин Басингтън-Басингтън от „Питай татко“?

– Не бих си позволил подобна волност, сър. – Той се зае междувременно да ми приготвя дрехите. – Не е изключено, разбира се, младият господин Блуменфийлд да си е извадил някои умозаклучения от случайни реплики, че сцената не е най-подходящото поле, на което господин Басингтън-Басингтън трябва да изявява талантите си.

– Знаеш ли, Джийвс, ти си голяма работа.

– Старая се да ви нося удовлетворение, сър.

– За което съм ти крайно задължен. Ти ме спаси от саморазправата на леля Агата.

– Не беше изключено да си имате неприятности, сър, ако господин Басингтън-Басингтън се бе задържал на сцената. Приготвих ви синия костюм на тънското червено райе, сър. Времето е много подходящо за

него.

* * *

Бях вече при асансьора, когато се сетих, че не съм възнаградил Джийвс за усилието да ме спаси от участ, но-страшна от смъртта. Сърцето ми се обливаше в кръв, но аз стиснах зъби и мислено се сбогувах с онези чудно красиви лилави чорапи. Ала в живота на един мъж настъпват времена, които изискват саможертва. Затова понечих да се върна, за да му съобщя радостната вест, но в този миг асансьорът дойде и аз реших да отложам раздялата с чорапите за привечер.

Чернокожият здравеняк, който управляваше асансьора, ме изгледа с кротко благоговение.

– Искам да ви благодаря, сър – каза, – задет сте толкоз щедър.

– Ъ? Какво?

– Гусин Джийвс ми подари люляковите чорапи, както сте му нареждали, сър.

Сведох поглед. Долу в ниското този проклетник беше една плътна морава красота. Не си спомням да съм виждал нещо по-гиздаво.

– О! А! Моля, моля. Радвам се, че ти харесват.

Ама не, как може! Такова! Може ли така!

ДРУГАРЯТ БИНГО

Всичко започна в Хайд Парк и по-конкретно в онзи негов край откъм Марбъл Арч, където странни птици от неопикуемо естество се катерят върху сандъци и произнасят речи. Не че често ходя да ги слушам, но първата събота след завръщането ми в добрата стара столица неволно се озовах там. Всъщност се бях запътил към площад Манчестър и за по-кратко минах през Спийкърс Корнър. (Спийкърс Корнър или Ъгъла на ораторите – място в Хайд парк, където в събота и неделя от импровизирани трибуни на най-различни теми се изказват оратори. В днешни дни Спийкърс Корнър е по-скоро туристическа атракция, отколкото средище за сериозни дискусии. – Б.пр.)

Сега, когато империята не е каквото беше, Паркът е единственото място, където завърналият се изгнаник идва да се убеди, че всичко си е горе-долу постарому. Така че след принудителния си престой в Ню Йорк, аз стоях там, провесил уши, и попивах благоговейно всяка дивотия, доволен, че краят е щастлив и Бъртрам отново си е у дома.

В десния край банда мъже с цилиндри отпочваха мисионерска служба на чист въздух. Досами левия ми лакът пламенен атеист сипеше огън и жупел, донякъде възпрепятстван от факта, че му беше сцепено небцето. Пред мен се бе изтъпанила малобройна тумба мисли-тели с плакат, който ги определяше като „Предвестници на червената зора“. Приближих се до тях, тъкмо когато един предвестник, величав със своята рунтава брада и ниско нахлупен каскет, взе да оплюва Богатите Ленгтя така речовито и колоритно, че неволно поспрях, да му се порадвам. В този миг някой проговори в ухото ми.

– Господин Устър, ако не се лъжа?

Дебел чичка. Отначало не се сетих кой е, но после изведнъж разпознах в него чичото на Бинго, с когото обядвах, докато траеше бинговият романс с келнерката от закусвалнята. Стана ми ясно защо ме затрудни идентификацията му. При последната ни и единствена паметна среща той ми се яви по чехли и с кадифено домашно сако, докато сега бе сияйно елегантен и направо греше на слънцето с коприния си цилиндър, официален черен костюм, лавандулови гетри, меки ръкавици, бастунче и всичко, което се полага на изрядния джентълмен.

– О, здравейте! – казах. – Всичко наред ли е?

– Аз съм в отлично здраве, благодаря. А вие?
– Няма накъде повече. Тъкмо се връщам от Америка.
– А! Събирате местен колорит за поредния си великолепен роман?
– Ъ? – Трябваше да се напъна, за да съобразя. – А, не. Просто имах нужда от смяна на климата. Да сте виждали Бинго напоследък? – побързах да отклоня разговора от литературните аспекти на моя живот.

– Какъв Бинго?

– Племенника ви.

– А, Ричард? Не, отдавна не се е мяркал. Всъщност, откак се ожених, усещам известно охлаждане в отношенията ни.

– Колко жалко. Значи междуременно сте се оженили? Как е госпожа Литъл?

– Съпругата ми се чувства великолепно. Само че... ъ... не е госпожа Литъл. От последната ни среща насам нашият крал, бог да го пази, ме удостои с честта да ме дари с благородническа титла. След излизането на последните списъци с новопроизведените благородници аз съм лорд Битълшам.

– Стига бе! Наистина? Моите сърдечни поздравления. Лорд Битълшам, значи. В такъв случай вие сте собственикът на Океански Полък! Какъв великолепен жребец!

– Да, откакто се ожених, хоризонтите на моите интереси многопосочно се разшириха. Съпругата ми се интересува от конни надбягвания, затова сега имам малка конюшня с отбрани чистокръвни. Разбрах, че Океански Полък е фаворит, както се казва, за надбягванията в Гудуд, имението на херцог Ричмънд в Есекс.

– Да, аз ще си заложа и последната риза на него.

– Тогава се надявам животното да опрадае доверието ви. Аз самият нищо не разбирам, но съпругата ми твърди, че бил, както тя каза, в кърпа вързан.

Точно тук загреях, че се радваме на жив интерес от страна на публиката, а брадато-косматият върху сандъка ни сочи с пръст.

– Да, вижте ги! Добре ги огледайте! – надвика той мисионера в другия ъгъл, който обаче не му се даваше. – Пред вас са двама типични представители на класата, която ни тъпче в прахта векове наред. Безделници! Непроодуктивни лентяи! Вижте онзи дългия с лице на прегазен охлюв! Работил ли е един ден в живота си? Не! Типичен кръвопиец. Няма да се учудя, ако още не се е издължил на шивача си за елегантните гащи, в които се е издокарал!

Нападките му според мен ставаха излишно персонални и това не ми

допадна. Старият Битълшам, от друга страна, остана много доволен.

– Тези момчета определено имат ораторска дарба – изкикоти се той. – Много са находчиви.

– Ами шишкото? – продължи косматият. – Не го пропускайте. Знаете ли кой е? Това е лорд Битълшам, един от най-долните експлоататори! Какво е направил в живота си, освен да се тъпче по четири пъти на ден? Търбухът му е богът, на който се моли, комуто принася ежедневни жертви, напоени с вашата кръв. Ако го разпорите в този момент, ще откриете храна за цяло работническо семейство за една седмица!

– Прав сте, умее да се изразява – развеселих се аз, но старият не оцени красноречието на косматия. Пурпурна руменина го покри поголовно и той взе да пуска мехури като чайник преди завиране.

– Да се махаме, господин Устър. Аз съм последният човек, който ще се противопостави на свободата на словото, но все пак не съм длъжен да стоя тук и да слушам вулгарни сверности.

И ние се оттеглихме с достойнство, а онзи продължи да ръси подире ни мръсни подмятания. Крайно неловко.

На другия ден наминах покрай „Търтеите“ и заварих в пушалнята младия Бинго.

– Привет, Бинго – присъединих се аз към него, изпъден с доброжелателство, защото ми беше драго да видя магарето. – Как си, момчето ми?

– Справям се.

– Видях чичо ти вчера.

Бинго така се ухили, че щеше да си сцепи лицето.

– Знам, безделнико. Хайде, седни и пийни нещо. Как мина разходката в парка?

– Ти да не си ме видял вчера?

– Видях те, я!

– Аз пък не те забелязах.

– Забеляза ме и още как. Друг въпрос е, че не ме позна зад хрсталака.

– Хрсталака?

– Наречи го брада, ако щеш. Струва си всяко пени, което изръсих за нея. Предпазва от всякакво разпознаване. Е, не е приятно разни нехранимайковци да подвикват подире ти, но човек свиква.

Аз се иззверих.

– Нищо не разбриам.

– Тя е дълга и широка. Вземи си едно картини и ела да ти разпразвам. Но преди да започна, искам да чуя честното ти мнение. Не е ли това най-красивото момиче, което си виждал на този скапан свят?

И с ловкостта на фокусник, който вади заек от цилиндър, той измъкна отнякъде една снимка и я завря в лицето ми. Индивид от женски пол, целият очи и зъби.

– Божичко! – простенах аз. – Само не ми казвай, че пак си влюбен!

Той се разстрои.

– Откъде накъде пак?

– Ами откакто пукна пролетта, ти не пропусна да хлътнеш поне по пет момичета, а сме още юли! Първо келнерката, после Хонория Глоъсп, след това...

– Стига и ти! Онези ли? Мимолетни увлечения. Това тук е истинското!

– Къде се запознахте?

– На втория етаж на един автобус. Името ѝ е Шарлот Корде Роуботъм. (Шарлот Корде (1768–1793) – френска жирондистка. След като жирондистите са изместени през май 1793 от по-екстремните якобинци, ужасена от крайностите на Терора, тя намушква с нож якобинския водач Марат, докато той се къпе във ваната. Гилотинирана след няколко дни. – Б.пр.)

– О, господи!

– Горкото дете не носи вина. Баща ѝ я кръстил така, защото развява знамето на Революцията, а оригиналната Шарлот Корде имала навика да кълца потисниците в баните им, за което ѝ се полага уважение и почит. Трябва да те запозная с Роуботъм, Бърти. Велик мъж! Възнамерява да изтрепе цялата буржоазия, да плячкоса Парк Лейн (Улица в западна част на Лондон, на която се намират много от прочутите лондонски хотели и къщи на богаташи. – Б.пр.) и да изкорми наследствената аристокрация. Какви по-справедливи претенции? Но да се върнем на темата Шарлот. Возим си се, значи, горе на автобуса, и изведнъж започва да вали. Предложих ѝ моя чадър и се заприказвахме за туй-онуй. Влюбих се и тя ми даде адреса си, така че още на другия ден си купих брадата и отидох да се запозная с татко и мама.

– Къде е мястото на брадата?

– Ами тя успя да ми разпрази за баща си още в автобуса и веднага ми стана ясно, че трябва да се присъединя към Червената зора. Разбрах също, че ако ми се прииска неудържимо да държа речи в Хайд Парк, където всеки момент може да налетя на десетина познати от клуба,

маскировката е от първостепенно значение. Затова я закупих и да ти призная, приятелю, страшно се привързах към нея. Като я сваля, за да дойда тук, се чувствам гол. Свърши ми страхотна работа. Старият Руботъм е убеден, че съм болшевик, принуден да се крие дегизиран от полицията. Трябва да те запозная с него, Бърти. Слушай, какво ще правиш утре следобед?

– Нищо, естествено. Защо?

– Чудесно. Значи ще го доведе у вас на чай. Обещах след митинга в Ламбет да заведе тайфата на чай в Народното кафене на Лайънс, но по този начин ще икономисам съществена сума. Станал съм много пестелив. Чичо каза ли ти, че се ожени?

– Да. Спомена и за разхлаждането в отношенията ви.

– Разхлаждане? Наречи го замразяване. Откакто се ожени, и той взе да пести, като основните икономии ги прави на мой гръб. Явно са го обръснали нула номер за тая титла. Цената и на най-простия баронет (Най-ниската наследствена титла. – Б.пр.) е скочила до тавана, поне така разправят. На всичкото отгоре е седнал да развъжда и расови коне. Между другото, заложи и последното си копче на Океански Полъх за надбягванията в Гудуд.

– Това и смятам да направя.

– Изключено е да сбъркаш. Възнамерявам да спечеля достатъчно, за да се ожени за Шарлот. Нали идваш в Гудуд?

– Иска ли питане!

– Ние също. Свихаме митинг на зелената площ пред алеята в деня на връчването на купата.

– Не рискуваш ли излишно? Чичо ти сто на сто ще сияе там в цялото си новооблагородено великолепие. Ами ако те разпознае? Ще ти изскубне брадата за онова, което изрече по негов адрес вчера в парка.

– Че как ще ме познае? Каква е разликата между вчера и Гудуд? Е, много мило, че ни покани за утре, старо копито. С удоволствие приемаме. Почерпи ни като хората, момчето ми, и бог да те благослови. Впрочем, може би те заблудих, като казах „чай“. Никакви топли води и сандвичи. Ние, революционерите, сме яшнички. Бъркани яйца, баници, конфитюри, кейкове, колбаси и сардини. Не забравяй сардините. Чакай ни точно в пет.

– Ама чакай, не съм съвсем сигурен...

– Сигурен си, сигурен си. Магаре глупаво, не виждаш ли какъв актив ще си пишеш, след като се разрази Революцията? Когато старият Руботъм запрепуска по Пикадили с окървавен нож във всяка ръка, ще

ми благодариш за възможността да му напомниш, че някога ти е изплюскал коктейлите с раци. Значи така – ще бъдем четирима. Шарлот, моя милост, старият и другарят Бът. Сигурно ще настоява и той да дойде.

– Кой, по дяволите, е другарят Бът?

– Не забеляза ли вчера застаналия вляво от мен? Дребен и съсухрен като туберкулозна херинга. Те това е Бът. Моят съперник, мътните да го вземат. Понастоящем е нещо като сгоден за Шарлот. До моята поява се котираше като големия фаворит. Има глас на параходна сирена и старият Роуботъм прах не дава да падне отгоре му. Но да пукна, ако не сполуча да поставя Бът на мястото му, което е на боклука! Може да е гласовит, но не владее моите изразни средства. Благодаря на бога, че на времето в колежа ме избрахте да командвам гребния отбор. Е, време е да да опъвам платната. Слушай, имаш ли представа откъде мога да набавя петдесетина стерлинги?

– Защо не се хванеш на работа?

– Работа? – изненада се Бинго. – Е, не, чак пък... Ще трябва да измисля нещо. Хайде, до утре. Не забравяй баниците.

Не мога да си обясня защо се чувствам отговорен за Бинго още от първия ден в училище, когато ни сложиха на един чин. Да ми е син, не е (слава Богу!), дори не ми е брат. Изобщо няма право на претенции върху мен, но това не ми пречи да прекарвам голяма част от съществуването си в шетня и суетня около него и час по час да го вадя за ушите от калта. Трябва да е някаква неподозирана красота в моята природа. Така или иначе, последната му афера за пореден път ме хвърли в тревога. Явно се връзваше на фльонга, за да се задоми в очебийно изкукуригала рода, а на дневен ред стоеше и въпросът с какво ще издържа дори умствено увредено съпруга при липсата на всякакви доходи. Старият Битълшам щеше да анулира кредиторските си взаимоотношения с него заради революционното му минало, а в случая с Бинго вместо да му отнема стипендията, по-добре направо да си го хлопне с брадвата по главата, поне работата ще е по-чиста.

– Джийвс – рекох още щом престъпих прага на дома, – много съм тревожен.

– Нима, сър?

– Относно гбсподин Литъл. Няма да те занимавам сега, защото утре следобед той ще доведе свои приятели тук на чай и ти сам ще можеш да си вадиш колкото си искаш заключения. Затова го наблюдавай плътно,

Джийвс.

– Много добре, сър.

– Във връзка с този чай... набави баници.

– Да, сър.

– Също и конфитюри, шунки, кейкове, бъркани яйца и къде-що сардина видиш.

– Сардини, сър? – попита Джийвс, разтърсен от мощна тръпка.

– Сардини.

Настъпи неловка пауза.

– Не ме гледай така, Джийвс. Вината не е моя.

– Да, сър.

– Е, това е.

– Да, сър.

Но видях, че челото му се набразди от мисловни бръчки.

Забелязал съм, че когато очакваш най-лошото, то всъщност се оказва напълно поносимо. За съжаление не мога да кажа същото за бингово-то чаепитие. От мига, в който се самопокани, си знаех, че ме чака тежко изпитание и никак не сбърках. Най-тъжното беше, че иа пръв път, от както го познавам, видях Джийвс разтреперан. В бронята на всеки мъж има уязвимо място и Бинго улучи джийвсовото от раз, когато му се яви на прага с лакът брада, провесена от ушите. Съвсем бях забравил да предупредя Джиивс, заваляята, за бинговата флора, та тя му се стовари от ясно небе. Видях само как ченето му увисна и започва да се смъква, но овреме се улови за масата. Не го виня. Малко хора са изглеждали померзко от младия Бинго с растителност по фасадата. Джийвс пребледня, но съумя да се стегне и след малко беше като нов, но лъжичките потракаха в таблата му.

Бинго беше прекалено зает да ми представя тълпата, за да забележи какво е сторил. А те бяха рядка колекция от третокачествени екземпляри. Другарят Бът приличаше на нещо, изпълзяло от гнил дънер след обилен дъжд. Прояден от молци е определението, което спонтанно се натрапва в съзнанието при вида на стария Роуботъм, а що се отнася до Шарлот, тя ме отведе в друг, и то ужасяващ свят на неназоваеми кошмари. Не че беше чак грозна. Ако се откажеше от въглехидратите и се посветеше в идните години на шведска гимнастика, би била направо поносима. Но сега ми дойде в множко. Нека нарека формите ѝ щедри. Сърцето ѝ може и да беше златно, но това, което се набиваше в очи от пръв поглед, бе златото в устата ѝ. Хем знам, че младият Бинго, когато е във

форма, е в състояние да се влюби практически във всичко, стига да е от женски пол, но тук вече не намирах оправдание.

– Моят приятел господин Устър – завърши той церемониала.

Старият Роуботъм ми хвърли едно око, после огледа стаята и не скри разочарованието си. Макар да не тъна в ориенталски разкош, аз все пак съм съумял да придам на апартамента уюта, който тъй ценя, та нищо чудно да съм наранил чувствата му.

– Господин Устър? – обади се старият. – А мога ли да ви наричам другарю Устър?

– Пардон?

– Вие от движението ли сте?

– Ами... ъ...

– Копнеете ли за Революцията?

– Не бих казал, че чак копнея. Все пак, доколкото разбирам, идеята е да бъдат изклани всички като мен, затова не крия, че не съм превъзбуден.

– Аз обаче водя сред него разяснителна работа – намеси се моят приятел Бинго. – Боря се, за да спечеля съзнанието му. Още няколко сесанса и ще ми тупне в скута като зряла круша.

Старият Роуботъм нямаше вид на убеден.

– Другарят Литъл е изключително сладкодумен – принуден бе все пак да признае.

– А според мен е забележителен оратор – намеси се момичето и младият Бинго вкопчи в нея такъв всеотдаен поглед, че аз политнах назад. Другарят Бът също се депримира. Взе да се зъби на килима и промърмори нещо за танци върху бълващи вулкани, което не проумях.

– Чаят е сервиран, сър – обяви Джийвс. Шарлот подскочи с неочаквана за фигурата ѝ чевръстина – досущ като стар боен кон, чул зова на тръбата.

Като си помисли човек как се променят вкусовете. Като ученик бих си продал душата на първия срещнат, без дори да го питам дали той е дяволът, за бъркани яйца и сардини в пет часа следобед. Но постепенно се бях отървал от този навик и затова признавам, че ме потресе начинът, по който синовете и дъщерите на Революцията заровиха носове в копанята. Дори другарят Бът се отърси за кратко от хроничната си омърлушеност и потопа цялото си същество в бърканите яйца, като изплуваше на повърхността само за поредната чаша ароматен чай. Чаят обаче привърши и аз се обърнах към Джийвс.

– Още чай, Джийвс.

– Много добре, сър.

– Ей! Какво беше това! – изгледа ни строго старият Роуботъм. После стана и потупа Джийвс по рамото. – Никакво угодничене, момчето ми!

– Простете, сър?

– Не ми викай „сър“! Наричай ме „другарю“. Ти знаеш ли какво си, момчето ми? Забравена отломка на отмиращата феодална система.

– Много добре, сър.

– Ако нещо ми вкисва кръвта във вените...

– Вземи си още една сардинка – прекъсна го Бинго и това бе първо-то свястно нещо, което чух този ден от него. Старият си взе три, забрави си думата и Джийвс тихомълком се изниза. А аз по стойката му в гръб се досетих колко страда.

Тъкмо когато си мислех, че този гуляй ще продължи до края на нещастния ми живот, всичко рязко приключи. Дойдох на себе си от кома-та и видях, че гостите ми се готвят да си ходят.

Сардините и няколкото кани чай бяха размекнали стария Роуботъм. Докато се ръкуваше с мен, прочетох в очите му почти човешчина.

– Трябва да ви благодаря за гостоприемството, другарю Устър – каза той.

– Моля ви, няма защо, пак...

– Гостоприемство? – изпръхтя другарят Бът. Той се зъбеше зловещо на Бинго и момичето, които се кикотеха весело в ъгъла. – Как не ви приседна! Яйца! Баници! Сардини! До една изтръгнати от устата на гладувания пролетарият!

– Ама как може – разстроих се аз. – И през ум не би ми...

– Ще ти изпратя литература за нашето Дело – обеща старият. – И много скоро се надявам да те видя в първите редици на нашите митинги.

Джийвс дойде да прибере и ме намери омаломощен сред руините. Лесно му беше на другаря Бът да злослови по адрес на сардините, след като оглозга цял бут шунка. И гладуваният пролетариат едва ли би разбрал от останките в буркана от какво е бил конфитюрът.

– Е, Джийвс? Какво ще кажеш?

– Бих предпочел да се въздържа от изказване на мнение, сър.

– Джийвс, господин Литъл е влюбен в женския Роуботъм.

– Досетих се, сър. Тя го плясна в коридора.

Аз се улових за главата.

– Плясна ли го, каза?

– Да, сър. Закачливо.

– Божичко! Нима заразата е плъзнала дотам! Как прие това другарят Бът? Или той не видя?

– Нищо не убегна от погледа му, сър. Останах с впечатлението, че не одобрява, сър.

– Не го виня. Какво ще правим, Джийвс?

– Не бих могъл да кажа, сър.

– Този път затънахме.

– Боя се, че сте прав, сър.

Това бе единствената утеха, която получих от него.

12

БИНГО СЕ ПРОВАЛЯ В ГУДУД

Бях обещал да се срещна на другия ден с Бинго, за да му кажа какво мисля за неговата оядена Шарлот, та вървах угрижен по Сейнт Джейм-сис Стрийт и се чудех как да не му кажа какво мисля за нея, когато от Деводгарския Клуб изскочиха самият Бинго и старият Битълшам. Избързах напред и ги настигнах.

– Здравейте! – рекох учтиво.

Резултатът от този простицък поздрав надмина и най-смелите ми очаквания. Старият се разтресе като желирана моруна, очите му се подбелиха, а лицето му определено позеленя.

– Господин Устър! – успя да изрече след малко. Изглежда все пак не бях най-страшното, което можеше да му се случи, защото видимо се окопоти. – Така ме стреснахте!

– О! Извинете.

– Чичо ми – поясни Бинго с приглушения глас на лекар при постелята на умирающ – не е на себе си тази заран. Получил е заплашително писмо.

– Боя се за живота си – поясни старият.

– Заплашително писмо?

– Съчинено – уточни Битълшам – от необразована ръка, но угрозите са формулирани недвусмислено. Господин Устър, спомняте ли си зловещия брадат мъж, който ме нападна със злонамерен език миналата неделя в Хайд Парк?

– Ами... ъ... да. Брадат беше.

– Бихте ли го разпознали, ако се наложи?

– Аз... такова... как така?

– Ние, Бърти, сме убедени – намеси се Бинго, – че този с брадата е в дъното на заканите. Случайно минавах късно снощи по Паунсбй Гардънс, където живее чичо Мортимър, и близо до къщата някой се изшмугли потайно от градината. Явно току-що е бил пхнал писмото под прага. Забелязах, че носи брада. Забравих за случката, докато тази сутрин чичо не ми показва писмото и не сподели с мен за онзи в парка. Ще извърша разследване.

– Полицията трябва да знае – изхриптя лорд Битълшам.

– Не – отсече Бинго. – На този етап не е необходимо да я

намесваме. Само ще ми се мотаят из краката. Остави всичко на мен. Сега ще те метна в едно такси, а ние с Бърти ще обсъдим следващите стъпки.

– Ти си свястно момче, Робърт – прошепна Битълшам, докато го настанявахме в таксито.

Щом се изгуби зад ъгъла, аз погледнах Бинго право в очите.

– Ти ли изпрати писмото?

– Искан ли питане! Да беше го прочел, Бърти! Най-красивото заплашително писмо, което бях виждал!

– Каква е причината?

– Бърти, старо другарче – улови ме Бинго за ръкава, – причината е крайно основателна. Потомците може да злословят по мой адрес на воля, но в едно не ще могат да ме обвинят – че не съм добър бизнесмен. Виж това – навря той в лицето ми лист хартия.

– Боже! – ахнах аз. Оказа се чек – истински чистокръвен чек за петдесет най-стерлингови, подписан от Битълшам в полза на Р. Литъл.

– За какво?

– За разноски – поясни Бинго и любовно го скъта в джоба си. – Да не мислиш, че подобно разследване излиза без пари? Отивам в банката да им изкарам акъла, а оттам право при агента. Ще заложи и последното пени на Океански Полъх. В случаи като този, Бърти, е нужен такт. Ако се бях явил при чичо с претенции за петдесет пари, щях ли да ги получа? Друг път! Но с малко такт... Забравих да те питам какво ти е мнението за Шарлот.

– Ами... ъ...

Бинго замасажира обичливо ръкава ми.

– Знам, старче. Знам. Не се опитвай да намериш думи. И теб те събори, а? Остави те бездиханен? Такова е поголовното й въздействие. Е, ще те зарежа тук, момчето ми. Ах да! Щях да забравя. А Бът? Какво ще кажеш за Бът? Природно недоразумение, нали?

– Виждал съм ги и по-ведри.

– Мисля, че вода с една дължина, Бърти. Днес следобед ще ходим с Шарлот в зоологическата градина. Само двамата. А после на кино. Началото на края на Бът, а? Е, много ти здраве, приятелю на моите младини. Ако утре се чудиш какво да правиш, пообиколи Бонд Стрийт да се огледаш за сватбен подарък.

След тази случка за известно време го изгубих от погледа си. На няколко пъти му оставях бележки в „Търтеите“, но безрезултатно. Синовете на Червената зора също напуснаха живота ми, макар Джийвс да

спомена една вечер, че случайно налетял на другаря Бът и си побърбил с него. Осведоми ме, че Бът бил по-намусен от всякога. Явно изоставаше в състезанието с награден фонд охранената Шарлот.

– Господин Литъл напълно го бил затъмнил, сър – завърши Джийвс.

– Лоши новини, Джийвс, много лоши.

– Да, сър.

– Всичко това доказва, Джийвс, че когато младият Бинго запретне ръкави и се залови за работа, няма сила, която да му попречи да се изложи пред цял свят.

– Така изглежда, сър.

Междувременно настана време за Гудуд. Надянах най-изискания си костюм и право там.

Ако бях от хората на Шекспир, тук е мястото да изградя атмосфера, да опиша сините небеса, хълмистите простори, веселите тълпи джебчии и жизнерадостната навалица, която безгрижно им предоставяше съдържанието на джобовете си. Но не съм такъв човек. Пък и спомените са прекалено свежи, раните още смъдят и не ми е до никакви сини небеса. Океански Полъх, дано шапът го тръшне, финишира на опашката.

Ах как боли, когато Съдбата те сръфа и фаворитът ти удари къча. Още повече, че в случая с това животно ние гледахме на присъствието си на надбягванията като на досадна формалност, нещо като чудновата старовремска церемония, която трябва да съблюдаваш, преди да изприпкаш при агента да си прибереш печалбата. Излязох на затревената площ пред конюшните, за да попуша и забравя, и на кого мислите налетях? На стария Битълшам. Аленееше във висококървно червено и имаше толкова кривоглед вид, че аз само го сграбчих безмълвно за ръката и мъжествено я стиснах.

– Аз също – побързах да го утеша. – Вие колко угробихте?

– Колко какво?

– Колко заложихте на Океански Полъх?

– Не съм залагал.

– Как! Да сте собственик на фаворита за Купата и да не го подкрепите!

– Никога не залагам на коне. Противоречи на моите принципи. Чух, че животното не спечелило състезанието.

– Не спечелило! Той за малко да финишира първи в следващото надбягване!

– Ц-Ц.

– Именно. – После включих, че всъщност няма за какво да страда. – Щом не сте стигнали до просешка тояга, тогава защо имате раздрусан вид?

– Ами онзи е тук!

– Кой онзи?

– С брадата.

Ще проумеете машабите на мъката ми, като ви кажа, че чак сега се сетих за младия Бинго. Чак сега се сетих, че и той щеше да идва в Гудуд.

– В този момент държи пламенна реч с конкретна насоченост срещу мен. Елате! Там, където е тълпата. – И ме задържа подире си, а като наближихме, използва с научнообоснована вещина внушителното си тегло, за да ни изведе на първия ред. – Гледайте! Слушайте!

Младият Бинго го даваше силно. Вдъхновен от болката, че е заложил всичко на кранта, не успяла да се класира в челната шесторка, той дълбаеше сега на тема черните сърца на плутократите-собственици, които подлъгват доверчивия народ да вярва, че даден кон е голяма работа, докато той всъщност не може да пробяга и една дължина, без да се оплете в собствените си крака и да поседне да си почине. След това нарисува една затрогваща картина какво представлява домът на един труженник по вина на този плутократ. Ето го значи труженика, целият в оптимизъм и простовата доверчивост, как вярва на всяка дума за неподобната форма на Океански Полъх, прочетена във вестника, как изтръгва от жената и децата последния залък, за да заложил на този добитък, как се лишава от насъщната си бира, за да спести още един шилинг със същата цел, как ограбва с помощта на фуркет касичката на невръстната рожба в навечерието на надбягването, и всичко това, за да бъде подведен с гръм и трясък. Много се впечатлих. Старият Роуботъм кимаше одобрително, а другарят Бът кривеше лице от зле прикрита завист. Публиката попиваше с отворена уста.

– Ала какво му пука на лорд Битълшам? – крещеше Бинго. – Какво му пука, че отруденият пролетарий е хвърлил на вятъра и последното си спечелено с кръв и пот пени? Казвам ви, приятели и другари, стига е тези митинги и резолюции! Време е да пристъпим към действия! За честните труженици няма място на този свят, докато кръвта на лорд Битълшам и нему подобните не шурне из канавките на Парк Лейн!

Одобрителен рев откъм трудещите се, повечето от които несъмнено

се бяха простили с последната си кожа по вина на Океански Полъх, та сега им се ревеше. Старият Битълшам се стрелна чевърсто към едрия тъжен полицай, който наблюдаваше безучастно политическата изява, и явно го занасъсква да се намеси. Полицаят си подръпна мустака, усмихна се меланхолично, но това бяха единствените действия, които бе склонен да предприеме. Старият се върна при мен, пуфтящ от възмута.

– Това е чудовищно! Този човек заплашва личната ми безопасност, а блюстителят на реда отказва да ми се притече на помощ! Били празни приказки! Приказки! На нищо не прилича!

– Така е – съгласих се аз, но това не го развесели. Сега на трибуната се изкачи другарят Бът. Той се оказа горд притежател на Йерихонска тръба. Но макар че до слуха ми достигаше всяка негова дума, аз някак си останах безучастен. Също и трудовият народ. След Бинговата реч публиката я сърбяха ръцете да одере някого жив и не й се слушаха общи приказки за Правото дело. Тъкмо взеха да освиркват другаря и да дюдюкат, когато той млъкна наред изречението и впери поглед в стария Битълшам.

Тълпата реши, че му е пресъхнало гърлото.

– Посмучи ментово бонбонче – посъветва го някой. Бът се стегна и дори от отдалеченото място, където бях застанал, не ми убягна мръсно-то пламъче в очите му.

– Можете да крещите, другари, да се подигравате и да се гаврите, но нека ви кажа, че нашето Движение се разраства и крепне с всеки изминат ден, всеки изминат час! Да, то пуска корени дори сред така нареченото висше съсловие. Ето днес тук, на това място рамо до рамо с нас се труди един от най-преданите на Делото другари – племенникът на същия този лорд Битълшам, чието име освирквахте допреди малко.

И преди Бинго да предугади какво става, той протегна костелива ръка и го докопа за брадата. Тя се отлепи от раз. Колкото и възпламеняваща да бе речта на Бинго, тя не можеше да се мери по ефект с това публично разголване. Чух как старият Битълшам хлъцна сподавено, но думите му бяха удавени в гръмотевични овации.

Длъжен съм да призная, че младият Бинго се държа достойно. Без да се мае, той се пресегна, сграбчи другаря Бът за врата и сръчно се опита да му го извие. Но преди да постигне задоволителни резултати, тъжният полицай живна като по чудо и взе инициативата в свои ръце. Проби си път през навалищата и излезе победоносно от нея с Бинго в дясната ръка и другаря Бът в лявата.

– Може ли да мина, сър? – учтиво се обърна той към лорд

Битълшам, който не си даваше сметка, че препречва пътя.

– Ъ? – рече замаяният лорд.

При този познат звук Бинго вдигна очи изпод мишницата на униформения и увехна като попарено лале. Полицията го пусна и той затътри крака към изхода, без да се обърне назад.

Обикновено когато Джийвс ми внася сутрешния чай и го оставя на масичката, той незабавно се изнася от спалнята, добре запознат с ранния Устър. В деня след Гудуд обаче, както си лежах по гръб и гледах вторачено тавана, изведнъж осъзнах, че той още е сред мен.

– О! – казах. – Да?

– Господин Литъл се обади тази сутрин, сър.

– Божичко, наистина? Каза ли ти какво се случи?

– Да, сър. Именно в тази връзка ви търсеше. Възнамерява да се оттегли в провинцията и да поостане там известно време.

– Много благоразумно решение.

– И аз така смятам, сър. Налага се обаче да преодолее лекото си финансово затруднение. Позволих си да го кредитирам от ваше име с десет лири за насъщни разходи. Надявам се, че нямате нищо против, сър.

– Нямам, разбира се. Вземи десетачка от нощното шкафче.

– Много добре, сър.

– Все пак не разбирам, Джийвс, как стана тая работа. Как го е разконспирирал другарят Ът?

Джийвс се изкашля.

– Боя се, сър, че вината до голяма степен е моя.

– Твоя?

– По непредпазливост разкрих самоличността на господин Литъл преди господин Ът при случайната ни среща, за която ви споменах.

Аз се изправих в леглото.

– Какво?!

– Като си припомням сега случката, сър, определено се сещам как споменах на господин Ът, че приносят на господин Литъл за Каузата би трябвало да получи обществено признание. Много съжалявам, че съм станал повод за временното, надявам се, охлаждане на отношенията между господин Литъл и лорд Битълшам. За жалост допринесох и за разрыв в отношенията между господин Литъл и младата дама, която беше тук на чай.

Аз пак се изправих.

– Да не искаш да кажеш, че...

– Да, сър. От думите на господин Литъл стигнах до извода, че неговите надежди в тази насока са определено попарени. Башата на младата дама гледа понастоящем на него като на агент-провокактор.

– Виж ти!

– С непредпазливостта си станах причина за големи неприятности, сър.

– Джийвс, колко пари има върху нощното шкафче?

– Освен десетте лири, които ме инструктирахте да взема, сър, наброявам две банкноти от по пет лири, три по една лира, десет шилинга, две половин крони, един флорин, четири монети по един шилинг, шест пенса и половин пени, сър.

– Твои са – казах. – Честно си ги изкара.

13

ГОЛЯМОТО ПРОПОВЕДНО СЪСТЕЗАНИЕ

След Гудуд винаги се чудя какво да правя. Не си падам по птички, цветенца и големите открити простори, но все пак съм принуден да призная, че Лондон не е в най-добрата си спортна форма през август и неволно навежда човека на мисли за сенчести прохлади и бистри ручейчета. Две седмици след зрелищния край на младия Бинго, столицата зееше безлюдна и лъхаше на разтопен асфалт. Всичките ми познати се бяха изнесли сред провинциалната природа, театрите спуснаха кепенците, а на Пикадили дойдоха хиляди младежи с кирки и лопати и целия го разораха.

За жегата да не говорим. Седя си, значи, една нощ в апартамента и се опитвам да събера сили да си легна. Вече не издържах и когато Джийвс се появи с чашата за преди лягане, аз му го заявих право в очите:

- Джийвс – казах, – много е горещо.
- Времето действително е задушно, сър.
- Мисля, че временно се наживяхме в столицата.
- Както кажете, сър. Има писмо за вас върху подноса, сър.
- Аз го поех морно и го отворих.
- Просто да не повярва човек.
- Сър?
- Запознат си с Туинг Хол, нали?
- Да, сър.
- Е, господин Литъл е там.
- Нима, сър?

– В плът и кръв. Пак се е заел с преподаване. След премеждието в Гудуд съсипаният Бинго ме глоби десет лири и тихомълком мина в нелегалност. Къде ли не разпитвах за него, ала сякаш бе потънал в земята. А той през цялото време си кротувал в имението Туинг Хол. А Туинг Хол е собственост на стария лорд Уикхамърсли, който беше голяма дружка на покойния ми татко – докато беше жив, разбира се. Затова съм винаги добре дошъл там и преди да получа писмото, сериозно се замислях дали не се предприема стъпки в Туингова насока.

– Нещо повече, Джийвс. Братовчедите ми Клод и Юстис... помниш ли ги?

– Човек трудно може да ги забрави, сър.

– Е, и те са там. Учат за някакъв изпит с викария (Енорийски свещеник в англиканската църква. – Б. пр.) в селото. На времето и мен ме пращаха да уча с викария, който се слави с умението си да налива ум и разум в главите на интелектуално недостатъчните. Като ти кажа, че благодарение на него дори аз избих първите изпити в Оксфорд, ще ти стане ясно колко го бива.

Препрочетох писмото. Беше от Юстис.

Викарията¹
Туинг, Глостършир

Драги Бърти,

Какво ще кажеш да изкараш малко парици? Чух, че Гудуд е бил голям провал, така че сигурно добре ще ти дойдат. Хайде, идвай и се включвай в най-голямото спортно събитие на сезона. Подробностите като дойдеш.

Ние с Клод учим при стария Хепънстол. Общо сме девет души, без да броим горкия Бинго Литъл, който обучава хлапето в Туинг Хол.

Не пропускай златната възможност да се облажиш, втора може и да няма. Хайде, чакаме те.

Твой Юстис

Подадох писмото на Джийвс, който също го изчете.

– Как ти се струва, Джийвс? Аз лично, не проумявам.

– Младите джентълмени са с много висок дух, сър. Според мен става дума за някаква игра.

– Да, но каква?

– Невъзможно е да се разбере от посланието, сър. Направи ли ви впечатление, че обратната страна също е изписана?

Чак сега обърнах внимание. На втората страница пишеше следното:

ПРОПОВЕДНО СЪСТЕЗАНИЕ
УЧАСТНИЦИ И ЗАЛАГАНИЯ
ВЕРОЯТНИ СЪСТЕЗАТЕЛИ

---

1. Жилището на енорийския свещеник. – Б. пр.

- Преп. Джоузеф Тъкър (Баджуик) без
Преп. Ленард Старки (Стейпълтън) без
Преп. Александър Джоунс (Горно Бингли) три минути
Преп. У. Дикс (Малък Криктън-в-Долината-зад-Хълма) пет минути
Преп. Франсис Хепънстол (Туинг) осем минути
Преп. Кутбърт Дибъл (Бустед Парва) девет минути
Преп. Орло Хоф (Бустед Магна) девет минути
Преп. Д. Д. Робъртс (Фейл-край-Реката) десет минути
Преп. Г. Хейуърд (Долно Бингли) дванайсет минути
Преп. Джеймс Бейтс (Гандъл-край-Баира-зад-Реката) петнайсет минути

Ценоразпис: Тъкър, Старки 5 към 2; Джоунс 3 към 1; Дикс 9 към 2; Хепънстол, Дибъл, Хоф 6 към 1; всички останали 100 към 8.

Сега вече съвсем се задръстих.

- Какво разбра, Джийвс?
- Нищо, сър.
- В такъв случай трябва да проверим на място за какво става дума.
- Несъмнено, сър.
- Стягай оскъдните ни принадлежности, не забравяй четката за зъби, извести с телеграма лорд Уикхамърсли, че ще го ощастливя, и купи два билета за влака в пет и десет.

Влакът закъсня, както винаги, та когато се появих в Туинг Хол, всички се обличаха за вечеря. Премених се за рекордно време и, прескачайки през три стъпала, съумях да се класирам за супата. Плъзнах се в отреденото ми място и като се огледах, открих, че то е до Синтия, най-малката шерка на стария Уикхамърсли.

– Здравсти, дърто – поздравих я любящо. Винаги сме били големи дружки със Синтия. Дори по едно време си мислех, че съм влюбен в нея. Слава богу, всичко се размина. Не й отричам, че е рядко хубава, но за жалост е червива с възвишени идеали и други добродетели. Може да съм несправедлив към момичето, но винаги съм я подозирал, че копнее за собствена кариера. Чувал съм я да възхвалява Наполеон. По тези и други причини огънят на страстта бързо бе потушен и сега сме само добри приятели. Аз я имам за голяма работа, тя ме има за пълна

откачалка, така че отношенията ни са крайно приятни и дружелюбни.

– А, Бърти, значи се яви най-сетне?

– Току-що. Кои са насядалите край масата?

– Ами разни местни жители. Познаваш повечето от тях. Полковник Уилис, семейство Спенсър...

– И стария Хепънстол. Аз те питам за втория свещеник до госпожа Уилис.

– Господин Хейуърд от Долно Бингли.

– Ама чакай, тук е пренаселено с духовници. Ей-там още един до госпожа Уилис.

– Това е посподин Бейтс, племенникът на Хепънстол. Той е заместник-директор на Итън (Едно от деветте най-стари и престижни средни училища в Англия. Сред учителите в английските училища има много свещеници, които преподават различни предмети. – Б. пр.). Дошъл е за лятната ваканция и замества временно господин Спетиг, викария на Гандъл-край-Баира-зад-Реката.

– Сега се сетих къде съм го виждал. Беше четвърта година в Оксфорд, когато аз бях първа. Страхотен е. Изведе гребния отбор на първо място. – Огледах отново присъстващите и открих младия Бинго. – А, ето го и него. Ето го и моят човек.

– Кой?

– Младият Бинго Литъл. Любимо мое другарче. Опитва се да налее малко знания в главата на брат ти, ако не ти е известно.

– Божичко! Приятел ли ти е?

– И още как! Откак се помня.

– Каж ми тогава, Бърти, винаги ли е бил слабават в главата?

– Какви ги плещиш?

– Не питам само защото е твой приятел. Но поведението му е, меко казано, ексцентрично.

– Какво прави?

– Ами постоянно се звери насреща ми по един крайно зловещ начин.

– Зловещ? Я покажи как!

– Не мога пред толкова хора.

– Скрый се зад салфетката.

– Ама бързо. Гледай!

Признавам, че въпреки краткото време, с което разполагаше, Синтия се справи достойно. Зейна с уста, опули очи, ченето ѝ увисна странично и приликата със страдащо от колики теле бе тъй сполучлива, че

аз моментално разпознах симптомите.

– А, това ли било? – казах. – Няма повод за тревога. Просто се е влюбил в теб.

– Как така ще се влюбва?

– Не познаваш младия Бинго, момичето ми. Той изобщо не подбира в кого се влюбва. Много е непридирчив...

– Много ти благодаря.

– Няма какво да се засягаш. Пък е не ми е трудно да го разбера. Аз самият бях влюбен в теб преди години.

– Преди години казваш? Колко – двайсет, трийсет? Тази вечер си връх на тактичността, Бърти.

– Мило момиче, като си спомня, че след като ти направих предложението, теб една седмица те боля далакът от смях и щеше да си отидеш без време от хълцавица...

– Не го казах с упрек. Той е хубавичък, нали?

– Хубавичък? Бинго? Ти чуваш ли се?

– В сравнение с някои – побърза да се поправи Синтия.

Малко след тези нейни думи лейди Уикхамърсли даде знак на женския персонал да разчисти терена (Според английския етикет след вечеря дамите напускат трапезарията, а мъжете остават на масата да пият портвайн. – Б. пр.) и те добросъвестно се изнесоха. Аз обаче не успях да се докопам до младия Бинго, а по-късно той не се яви в салона за кафе. Открих го в стаята му върху леглото, вирнал крака на таблата, замислено пускащ кълба цигарен дим. На перваза до него лежеше тетрадка.

– Здравсти, несретнико – поздравих учтиво.

– Привет, Бърти – отвърна той разсеяно.

– Стигнах самостоятелно да извода, че чичо ти е клъцнал стипендията след премеждието в Гудуд и си бил принуден да ее цаниш тук за учител, за да се спасиш от гладна и бяла смърт.

– Позна.

– Можеше да известиш поне приятелите си къде се спотайваш.

Той се навъси тъжовно.

– Не исках никой да знае къде съм. Копнеех да се смотая в някое тъмно и прашно кюшенце и да си поплача на рамото. Тези последни седмици бяха ад, Бърти. Слънцето спря да грее...

– В Лондон пък имахме страхотно време.

– Птичките замлъкнаха...

– Какви птички?

– Има ли значение породата им! – ядоса се Бинго. – Тези, дето

цвърчат наоколо. Ударът беше опустошителен, Бърти.

– Какъв удар? – смаях се аз.

– Целенасочената жестокост на Шарлот, естествено.

– О! А!

Бях забравил вече поредния любовен провал на Бинго. Шарлот Корде Роуботъм му духна под опашката и си тръгна от Гудуд с другаря Бът под ръка.

– Какво преживях, Бърти! През какви мъки преминах. Но напоследък... такова... живнах малко. Я кажи сега ти защо си тук? Познаваш ли хазияте?

– От бебе.

Бинго така рязко спусна крака на пода, да чак се удари в перваза на леглото.

– Ти си познавал лейди Синтия през цялото време?!

– Откакто се помня.

– Господи!

За първи път този ден ме погледна, сякаш си заслужавах погледа, преглътна мъчително и си вкара пушек в кривото гърло.

– Обичам това момиче, Бърти – призна си дрезгаво, след като спря да кашля.

– Ами хубаво. Общо взето я бива.

Той не скри погнусата си.

– Забранявам си да говориш за нея по този нехаен начин. Тя е ангел. Не, тя е архангел! Каза ли нещо за мен по време на вечерята?

– Каза.

– Какво?

– Спомням си, че те нарече хубавичък.

Бинго притвори очи в екстаз. После взе тетрадката и ме отпрати.

– Върви си сега, Бърти – каза шепнешком. – Трябва да пиша.

– Какво пишеш?

– Поезия, какво друго! Умирам от яд обаче – заяви с неочаквано раздражение – задето са я кръстили Синтия. Просто няма с какво да я римувам. Господи, как можех да се разпростра, ако беше една обикновена Джейн!

Рано на другата сутрин лежах и примижвах срещу слънчевите лъчи. Чудех се къде е Джийвс с полагаемия ми се чай, когато краката ми бяха премазани от тежка сянка и гласът на младия Бинго замърси околната среда. Тоя човек явно се изживяваше като чучулига.

– Махни се – простенах немощно. – Не искам да те виждам, преди да съм си изпил чая.

– Усмихне ли се Синтия – неумолимо обяви Бинго, – небето засиява, светът помъдрява, птиците запяват, радостта се възцарява, светлина ни озарява, усмихне ли се Синтия. – Той се изкашля и смени скоростта. – Намръщи ли се Синтия...

– Какви ги плещиш, идиот такъв?

– Чета ти стихотворението, което написах снощи в чест на Синтия. Чуй нататък.

– Няма.

– Няма?

– Няма. Не съм си пил чая.

В този миг Джийвс най-сетне довтаса с жителната влага и аз рипнах с радостен възглас. След няколко отсърбвания дори гледката Бинго спря да ми смъди в очите, а по време на втората чаша не само го насърчих, клетия, да ми изчете дивотиите си докрай, ами дори се впуснах в литературна дискусия по повод четвъртата строфа на петия стих. Още спорехме, когато вратата се отвори с ритник и в спалнята нахълтаха Клод и Юстис. Едно от нещата, които ме отчайват в селския живот, е тягостно ранната доба, в която де що има живо надига глава и започва да шава. Веднъж в едно подобно имение ме изритаха от леглото в седем сутринта, за да съм ходел да се къпя в езерото. В Туинг, слава богу, добре ме познават и поне ме оставят да закуся в постелята.

Близнаците запримираха от радост, като ме видяха.

– Добрият стар Бърти! – възторгва се Клод.

– Браво, момчето ми – потупа ме по рамото Юстис. – Преподобният ни извести за появата ти. Знаех си, че това писмо ще те докара с изплезен език.

– Винаги може да се разчита на Бърти – поясни брат му. – Спортсмен до корените на космите си. Е, Бинго разправи ли ти вече?

– Нито дума. Той от ранни зори...

– Говорихме на други теми – побърза да ме прекъсне Бинго.

Клод налага последната ми филия препечен хляб с масло, а Юстис си сипа чаша чай.

– Ето каква е работата, Бърти – започна последният, след като се настани уютно върху леглото ми. – Както ти изложих в посланието, тук на този пустинен остров сме заточени деветима корабкрушенци да учим със стария Хепънстол. Не че има нещо лошо в това да четеш Омир и Хораций при трийсет и осем градуса на сянка, но дори нашите

академични умове изпитват спорадична нужда от разнообразие. В тези затънтени краища обаче никой не е мислил в тази насока. Идеята озари Стегълс. Той е един от деветимата и, между нас да си остане, е червей в ябълката на нашето доволство. Но въпреки това не можем да му отречем заслугата.

– За кое?

– За хрумването. Знаеш, че наоколо бъка от свещеници. В радиус от десет километра има дванайсет села. Всяко село с църква, всяка църква с преподобен и всеки преподобен чете проповед в неделя. Следващата неделя, двайсет и трето число от месеца, ще проведем голямото проповедно състезание. Стегълс приема залозите. Всеки свещеник ще бъде засечен с хронометър от доверен секундант. Печели онзи, чиято проповед е най-дълга. Прочу ли таблицата за надбягването, която ти изпратих?

– Да, ама не разбрах за какво се отнася.

– Защо бе, магаре глупаво? Тя ти дава хандикапите (Хандикап – ограничение, което се налага на състезател с по-големи възможности, или аванс в разстояние, време или др., което се отпуска на по-слаб състезател, за да се изравнят шансовете им да спечелят. – Б. пр.) и курса на залозите. Веднага я прочуи я внимателно. Джийвс, няма ли да си опиташ късмета?

– Благодаря, сър, ще се въздържа.

– Ти обаче си с нас, нали, Бърти? – попита Клод, докато ме лишаваше от кифла и парче бекон. – Каж ми сега, след като огледа таблицата, нещо да ти прави впечатление?

Направи ми и още как. Направо ме халоса през очите.

– Ами старият Хепънстол е без конкуренция. Победата му е неизбежна. Осем минути, как не! На твоя Стегълс му е размекнат мозъка, щом го котира шест към едно. На времето, като учех тук с него, нямаше случай да е проповядвал под трийсет и пет минути, а прочутата му проповед за Братската любов продължи четирийсет и шест по часовник. Да не би да е изгубил формата си?

– Не е – успокой ме Юстис. – Каж ми какво стана, Клод.

– Първата неделя от престоя ни тук – започна Клод, – всички се явихме в църквата на Туинг и старият чете само осемнайсет минути. А работата беше следната. Ние с Юстис забелязахме, че на път за амвона той изтърва шест страници от ръкописа, без да се усети и без Стегълс да разбере. Като стигна до липсата, попремигна, пък си продължи нататък, а Стегълс си тръгна с убеждението, че обичайната му форма е двайсет минути и по-малко. На другата неделя отидохме да слушаме Тъкър и

Старки и двамата се вихриха над половин час, поради което Стегълс оформи таблицата във вида, в който ти я изпратихме. Трябва да ни подкрепиш в това начинание, Бърти. Работата е там, че аз нямам пукнат срош, Юстис няма пукнат грош, Бинго няма пукнат грош, така че ти ще финансираш синдиката. Действай! Това е все едно да се наведем и да приберем парите. Е, време е да си ходим, а ти помисли и ми се обади по телефона по-късно. И не ни подвеждай, Бърти, за да не стоварим върху ти братовчедско проклетие. Хайде, Клод, момчето ми.

Колкото повече размишлявах над кроежа, толкова повече ми допадаше.

– Какво ще кажеш, Джийвс?

Джийвс се усмихна и излезе от стаята.

– Този Джийвс няма капка спортна кръв – каза Бинго.

– Аз пък имам. Включвам се. Клод е прав. Все едно да намериш пари на улицата.

– Bravo! – похвали ме моят приятел. Най-сетне облаците се разчистиха. Значи така. Залагам десетачка на Хепънстол. Печалбата ми дава възможност да подкрепя Розов Хап в надбягването в два часа в Гетуик по-другата седмица. Прибирам оттам парите и ги слагам на Мускатов Плъх в един и половина в Люс, което ми дава една кръгла сума, с която да оперирам в Александра Парк на десети септември. Разполагам със сведения направо от конюшнията. И оттам – размечта се Бинго – право при чичо. Какъвто е сноб, направо ще умре на мъка, като разбере, че ще се женя за щерката на граф.

– Чакай малко – не се стърпях аз. – Не тичаш ли прекалено бързо?

– А не, всичко е наред. Вярно, че още не сме уредили формалностите, но тя фактически ми кажа онзи ден, че ме обича.

– Какво!

– Ами да. Каза, че ще се ожени за някой властен, амбициозен, инициативен, мъжествен мъж, от когото лъха сила, красота и твърдост на характера.

– Остави ме, момко – примолих му се аз. – Остави ме насаме с пърженото ми яйце.

Щом станах, право на телефона. Откъснах Юстис от сутрешния му Хораций и му дадох указания да заложи по десет лири за всеки член от синдиката на състезателя от Туинг. Следобед Юстис пък се обади да каже, че е изпълнил нареждането ми при курс седем към едно. Курсът се бил качил благодарение на слуха, плъзнал от добре осведомени

източници, че преподобният страдал от сenna хрема и поемал големи рискове със ежесутрешните си разходки из градината на викарията. И голям късмет извадохме, мислех си аз на другия ден, неделя, че заложихме овреме, защото Хепънстол захапа юздата и ни даде двайсет и шест минути на тема Някои Ширещи се Суеверия. Бях седнал до Стегълс в църквата ѝ го видях как пребледня. Стегълс се оказа ситен и мърщав плъх, който гледаше на всичко с открито подозрение. Първото нещо, което обяви официално, щом излязохме на чист въздух, бе, че отсега нататък всеки, който си пада по преподобния, ще получи курс петнайсет към осем и додаде мерзко, че подобни долни машинации би трябвало да се докладват на вниманието на Жокейския клуб (Организация, ръководеща конните състезания в Англия и контролираща провеждането им. – Б. пр.). Съсипителната цена моментално се отрази на залаганията и никой не видях да се бърка в джоба.

Това бе положението до вторник следобед, когато се разхождах пред къщата с цигара в уста, а Клод и Юстис се зададоха на велосипеди, ръсещи в движение топли-топли новини.

– Бърти – развика се отдалече Клод, – ако не предприемем незабавни мерки, с нас е свършено!

– Какво става?

– Г. Хейуърд става, ето какво! – мрачно поясни Юстис. – Състезателят от Долно Бингли.

– Ние за нищо го нямахме – заразправя Клод – и го изтървахме от поглед. Винаги така се получва. И Стегълс не му обърна внимание, и ние мухи ловяхме. Обаче минавахме тази сутрин с Юстис през Долно Бингли и се отбихме за всеки случай в църквата. Тъкмо течеше сватба и ние решихме профилактично да проверим формата на Г. Хейуърд, да не би да се окаже непредвидим.

– И слава богу, че го направихме – продължи Юстис, – защото той дръпна двайсет и шестминутно слово по хронометъра на Клод. На селска венчавка, можеш ли да повярваш! Представи си на какво е способен, ако реши да се изфука!

– Има само един изход от положението, Бърти – обобщи Клод. – Трябва да се бръкнеш за още средства, за да блокираме Г. Хейуърд и да се предпазим от катастрофа.

– Ама...

– Няма друг изход.

– Не ми е приятно да отписваме всички тези пари, които заложихме на Хепънстол.

– Да имаш друго предложение? Нали не очакваш от преподобния да се справи с подобна говорилня?

– Сетих се! – креснах.

– Какво?

– Има начин да осигурим победата на нашия състезател. Отивам право при него да го моля като лична услуга да прочете в неделя проповедта си за Братската любов.

Клод и Юстис се спогледаха.

– Страхотно! – каза Клод.

– Мозъчно! – съгласи се Юстис. – Изненада ме с това сочно предложение, Бърти.

– Въпреки това – усъмни се Клод – колкото и да е гореща тази проповед, бива ли я при четириминутен хандикап?

– И още как! Като ви казах, че трае четирийсет и пет минути, аз бях съдържано консервативен.

– Тогаво действай – каза Клод.

И аз наминах привечер покрай викарията да уредя въпроса. Старият Хепънстол беше трогнат и очарован, че след толкова години храня спомен за неговата проповед и призна, че веднъж или два пъти се бил изкушавал пак да я изнесе, но все му се струвало, че е прекалено дължка за селската му публика.

– В тези неспокойни времена, драги Устър – каза той, – се боя, че лаконичността се цени все повече дори от най-правоверния енориаш, който би трябвало да е изпълнен с повече търпение от столичния си сърат. Имал съм нееднократни спорове на тази тема с Бейтс, моя племенник, който пое задълженията на стария ми приятел Спетиг в Гандълкрай-Баира-зад-Реката. Той е поддръжник на твърдението, че проповедта трябва да е немногословна, енергична, конкретизирана и в никой случай да не отнема повече от дванайсет минути.

Аз искрено се възмутих.

– Как изобщо може да се твърди, че великолепната ви проповед за Братската любов е прекалено дълга!

– Ами все пак петдесет минути...

– Не може да бъде!

– Твоето неверие, драги ми Устър, безкрайно ме ласкае. Много повече, отколкото заслужавам. И все пак фактите са налице. Сигурен ли си, че не бива да внасям никакви поправки и съкращения? Едно подкастриране би й се отразило благотворно. Бих могъл, например, да не задълбавам излишно в семейния живот на ранните асирийци.

– Да не сте пипнали нито дума, защото само ще я повредите – предупредих го аз.

– Радвам се да го чуя и още тази неделя ще изпълня молбата ти.

Винаги съм твърдял, че това залагане на зелено е клопка за глупаци. Едва бях закусил в събота сутринта и Джийвс се яви да докладва, че Юстис ме иска на телефона.

– Божичко, Джийвс, какво ли се е случило?

Признавам, че напрежението си казваше думата и най-малкото нещо ме вадеше от равновесие.

– Господин Юстис не сподели с мен, сър.

– Тревожен ли звучеше?

– Силно превъзбуден, съдейки по гласа му, сър.

– Знаеш ли какво си мисля, Джийвс? Явно си имаме неприятности с фаворита.

– Кой е фаворитът, сър?

– Господин Хепънстол. Утре трябва да четете проповедта за Братската любов, която ще го изведе начело поне с две дължини. Какво ли му се е случило?

– Бихте могли да установите това, сър, като поговорите с господин Юстис. Той чака на телефона.

– Вярно бе!

Надянах халат и се юрнах надолу по стълбите. Разбрах, че с нас е свършено, още щом чух гласа на братовчед си. Беше агонизиращо дрезгав и хриплив.

– Бърти!

– На телефона.

– Къде се мотаеш, бе! Бърти, край! Фаворитът излезе от строя.

– Да. Цяла нощ кашля в конюшната.

– Какво!

– Сенна хрема.

– О, майчице!

– В момента при него е лекарят. Официалното му изключване от състезанието е въпрос на минути. Това ще рече, че утре на старта вместо него ще се яви куратът, а той за нищо не става. Стегълс го предлага при курс сто към шест, но никой не го ще. Какво ще правим?

Помълчах малко, обгърнат в траур.

– Юстис!

– Ало!

– Какво можеш да получиш срещу Г. Хейуърд?

– Вече падна на четири към едно. Отнякъде са се просмукали сведения и Стегълс е дочул нещо. Курсът се скъси снощи по доста красноречив начин.

– При четири към едно може и да се оправим. Заложил по петак на глава върху Г. Хейуърд от името на синдиката. Това ще ни изведе на зелено в счетоводната книга.

– Ако спечели.

– Как така „ако“? Нали беше сигурна работа при липсата на Хепънстол?

– Вече не вярвам – мрачно изкръка Юстис, – че на този свят има нещо сигурно. Докладваха ми, че преподобният Джоузеф Тъкър е направил вчера на събрание на майките в Баджуик впечатляващо пробно бягане. Но така или иначе, това е единственият ни шанс. Приятен ден.

Тъй като не бях официален секундант, можех да си избирам в коя църква да се явя на другата сутрин. Аз, естествено, не се колебах. Единствената неприятност беше, че Долно Бингли отстоеше на шестнайсет километра от имението. Това предполагаше ранно потегляне, но успях да измоля велосипед от единия коняр и завъртях енергично педалите. Имах само думата на Юстис за състезателните качества на Г. Хейуърд, а току-виж се оказало, че на венчавката, където са го хронометрирали близнаците, просто се е увлякъл от тържествеността на случая. Ала всичките ми страхове се разсеяха в мига, в който той се изправи на амвона. Юстис излезе прав. Този човек се отнасяше изключително съзнателно към работата си. На вид се оказа дългност и ошмуглен беловлавец, но стартира с лекота, а в края на всяко изречение правеше ценна пауза и добросъвестно си прочистваше гърлото. След първите пет минути вече знаех, че пред мен е финалистът. Неговият навик да млъква неочаквано, за да огледа един по един всеки присъстващ, ни спечели безценни минути, а след последния завой на пистата авантажът ни бе осигурен благодарение на изтърваното пенсне, което дълго издирва сред краката си. На двайсетата минута тъкмо беше загреял, на трийсет и петата гласът му укрепна, а след спринта преди финаша часовникът показваше трийсет и шест минути и четиринайсет секунди. При хандикапа, който му бе отпуснат, няхаме грижа на този свят и аз яхнах велосипеда за обратния път с ведро сърце, преизпълнено с обич към човешкия род. Заварих Бинго да говори по телефона.

– Браво! Чудесно! Страхотно! Ъ? А, той не ни е проблем. Дадено, ще уведомя Бърти. – Остави слушалката и ме забеляза. – Здравсти, Бърти. Тъкмо говорих с Юстис. Всичко е наред, момчето ми. Току-що са се

получили официалните резултати от Долно Бингли. Г. Хейуърд води убедително.

– Знаех си аз! Оттам идвам.

– Така ли? Аз пък бях в Баджуик. Тъкър се състезава добросъвестно, но хендикапът му дойде много. Старки го болеше гърлото и финишира на опашката. Робъртс от Фейл-край-Реката е трети. Сладкият Г. Хейуърд! – изгука Бинго и ние излязохме на терасата.

– Всички резултати ли са налице? – попитах.

– С изключение на Гандъл-край-Баира-зад-Река-та. Но за Бейтс няма да се кахърим. Той изобщо не влиза в сметките. Горкият Джийвс само си изгуби десетачката. Глупаво магаре!

– Джийвс? Какво говориш?

– Дойде при мен тази сутрин малко след като ти отпраши и ме помоли за залога от негово име на Бейтс. Казах му, че е гламав и го молих коленопреклонно да не хвърля толкова пари на вятъра, но той не, та не.

– Извинете, сър. Това писмо се получи за вас малко след като напуснахте къщата тази сутрин.

Джийвс се беше материализирал до мен от нищото.

– Ъ? Какво? Писмо ли?

– Икономът на преподобния господин Хепънстол го донесе от викарията, сър. Беше прекалено късно обаче, за да ви го предам.

Младият Бинго разговаряше бащински с Джийвс на тема залагане без съобразяване с официалните таблици. Писъкът, който нададох, му причини прехапване на езика.

– Какви, по дяволите, те прихващат? – ядоса ми се той.

– С нас е свършено! Чуй това! И аз му изчетох писмото:

Викария Туинг, Гростършир

Драги господин Устър,

Както вероятно сте чули вече, обстоятелства извън моя контрол ме възпрепятстват да прочета тази сутрин проповедта за Братската любов, за която вие отправихте тъй ласкателна молба. Аз не желая обаче да останете разочарован, сър, затова, ако се явите на служба в Гандъл-край-Баира-зад-Реката, ще чуете проповедта от устата на моя племенник, младия Бейтс. Услужих му с ръкописа по негово изрично настояване, защото племенникът ми е кандидат за овакантиеното място на заместник-директор в едно

престижно частно училище и изборът е сведен до него и още един съперник.

Късно снощи Джеймс бе уведомен, че управителят на Борда на директорите на училището ще се яви лично днес да чуе неделната му проповед, за да съди за достойнствата на проповедническото му умение, което е от голямо значение за окончателния избор. Аз удовлетворих неговата молба и му заех моята проповед за Братската любов, за която той, също като вас, пазел жив спомен от дете. За него беше твърде късно да съчинява проповед с подходяща дължина на мястото на лаконичното обръщение, което (съвсем погрешно по мое мнение) бе набелязал да произнесе пред селското си паство.

Като се надявам неговото произнасяне на проповедта да остави у вас също тъй приятни впечатления, каквито сте запазили от моето, оставам

Сърдечно ваш Ф. Хепънстол

П.П. Тъй като сennата хрема доста омаломощи и зрителните ми способности, диктувам това писмо на моя иконом Брукфийлд, който ще ви го предаде.

Не съм бил свидетел на по-масирана тишина от тази след изчитането на безотговорното свещеническо послание. Младият Бинго преглътна два пъти, а лицето му бе етюд по силни, мъжествени чувства. Джийвс се изкашля – бавно, ниско, тактично, като овца със заседнал на гърлото стрък трева. Пръв наруши мълчанието Бинго.

– Божичко! – дрезгаво прошепна той. – Ти, Джийвс, си разполагал с вътрешни сведения.

– О да, сър – охотно си призна Джийвс. – Брукфилд случайно спомена за какво става дума в бележката, когато ми я връчваше. Ние сме стари приятели.

Бинго изобрази на лицето си покруса, горест, ярост, отчаяние и гнус.

– Е това вече на нищо прилича! – изквича той. – Да четеш чужда проповед! Това честно ли е, питам аз? Почтено ли е, питам аз? Спортменско ли е?

– В интерес на истината, старче – обадих се аз, – то си влиза в правилата. Свещениците често го практикуват. Редовно си разменят проповеди. Авторските права не са задължителни.

Джийвс повторно се изкашля и впи в мен безизразен поглед.

– В настоящия случай, сър, ако ми позволите да отбележа, би трябвало да проявим снизхождение. Не бива да забравяме, че осигуряването на поста заместник-директор означава много за младата двойка.

– Каква млада двойка?

– Преподобният Джеймс Бейтс, сър, и лейди Синтия. Бях осведомен от личната прислужница на милейди, че двамата са сгодени от няколко седмици, но милорд е поставил като условие за сватбата господин Бейтс да си осигури важен и добре заплатен пост.

Младият Бинго стана резедав.

– Сгодени!

– Да, сър.

Мълчание.

– Ще ида да се поразходя – немощно прошепна приятелят ми след малко.

– Ама чакай – възпрях го аз. – Време е за обяд. Гонгът ей-сега ще удари.

– Не ща да обядвам! – отсече Бинго.

14 ОЛИМПИЙСКИ ВИСОТИ

След гореизложеното животът в имението продължи, общо взето, миролюбиво. Характерното за Туинг е, че там не можеш да развиеш бурна дейност, нито можеш да очакваш кой знае какво да се случи. Всъщност, единственото събитие на хоризонта, пораждащо възбуда, бе годишното тържество на селското училище. Запълвахме времето, като се шляехме из парка и градините, изигравахме по някой ленив сет тенис и избягахме компанията на Бинго в рамките на възможното.

Последното бе насъщна необходимост за човек, който държи да води безметежен и що-годе щастлив живот. Аферата „Синтия“ така го бе сгазила, че клетникът само причакваше зад тъгля някой да му падне в ръцете, за да му разголи без задръжки изранената си душевност. Така че, когато една сутрин нахлу вихрено в стаята ми, докато си дояждах закуската, аз реших да тропна с крак от самото начало. Можех да се примира със стенанията му след вечеря, можех да понеса да реве отгоре ми подир обилен обяд, но на закуска – не! Ние, Устърови, сме самата приветливост, но всичко с мярка.

– Виж какво – започнах строго. – Знам за разбитото ти сърце и в обозримото бъдеще ще ти отделия време...

– Не съм дошъл за това.

– Така ли? – учудих се аз.

– Миналото е мъртво. Да не говорим повече за него!

– Дадено!

– Бях наранен до дън душа, но не е задължително час по час да ми го навираш в очите.

– Няма, няма!

– Позволи ми най-сетне да забравя!

– Дадено. Нито дума повече.

За пръв път няколко дни говореше смислено.

– Дойдох тази сутрин, Бърти – продължи Бинго, докато вадеше от джоба си лист хартия, – за да се обърна към теб с настоятелната молба да се включиш в още едно спортно мероприятие.

Ако от нас, Устърови, постоянно капе нещо, то е спортна кръв. На лапах последното парче наденица, седнах в леглото, ококорих уши и наострих очи.

Бинго остави листа върху постелката.

– Следващият понеделник – заобяснява той, – както може би ти е известно, ще се състои селското училищно празненство. Лорд Уикхамърсли предоставя за тази цел територията на замъка. Ще има организирани игри, фокусник, чай със сладкиши в специален павилион. И спортни мероприятия.

– Знам. Синтия вече ми каза.

Бинго изкриви лице.

– Не може ли без да споменаваш името ѝ? Все пак не съм от мрамор.

– Прощавай!

– Та значи другият понеделник. Въпросът е – ще се включим ли?

– В какъв смисъл? – изнедоумявах аз.

– Говоря ти за спортните състезания. Стегълс така се нагуши от Проповедното надбягване, че е решил пак да приема залози. Смятам, че е редно да си опитаме късмета – обобщи Бинго.

Аз се пресегнах и натиснах звънеца.

– Първо ще се съветвам с Джийвс. Вече не се докосвам до спортно начинание, без да се допитам. Джийвс – обърнах се към него, щом влезе, – прииждай на помощ.

– Да, сър?

– Изложи случая, Бинго.

Бинго изложи случая.

– Какво ще кажеш, Джийвс?

Той се замисли.

– Бих се произнесъл благоприятно, сър. Това ми стигаше.

– В такъв случай ще сформираме синдикат, чиято цел е да разори агента по залагането. От мен парите, от Джийвс акъла, а от теб, Бинго?

– Разполагам със сведения, които ще ни подплатят за надбягването на майки в чували.

– Добре. Значи ще те пишем Вътрешна информация. А сега, какви са дисциплините?

Бинго направи справка в листа хартия, за да си освежи паметта.

– Започваме с петдесет метра гладко бягане за момичета под четиринайсет години.

– Джийвс?

– Нямам сведения, сър.

– После?

– Смесено животинско състезание с картофи за момчета и

момичета.

Тази дисциплина ме свари неподготвен.

– Това пък какво е?

– Състезателите – охотно заобяснява Бинго – се включват на двойки, като на всяка се отрежда по един картоф и един животински крясък. Да предположим, че вие с Джийвс участвате. Джийвс стои без да мърда на определено място и държи картофа. Твоите очи са завързани и ти се опитваш пипнешком да го откриеш, като издаваш котешки звуци. Джийвс също мяучи. Останалите състезатели грухтят, цвилят или кукуригат, според случая, и също търсят своя картоф... Направих му знак да млъкне.

– Джийвс?

– Не бих участвал, сър.

– И на мен ми се струва твърде непридвидимо.

– Именно, сър. Трудно може да се прецени спортната форма на състезателя.

– Продължавай, Бинго. Кое е следващото?

– Състезание на майки в чували.

– Това вече е друго.

– Фасулска работа за госпожа Пенуърти, жената на собственика на магазина за цигари – уверено заяви Бинго. – Вчера си пазарувах от нея и тя сподели, че три последователни години е печелила подобно състезание на панаири в Уърстършир. Отскоро са се преместили в този край и никой не е запознат с таланта ѝ. Тя обеща да си държи устата затворена и по този начин бихме могли да получим добър курс.

– Да рискуваме по десет на глава, а Джийвс?

– И аз така мисля, сър.

– Надбягване с лъжица и яйце за момичета – прочете Бинго от листа.

– Джийвс?

– Съмнявам се в изгодата да инвестираме в тази дисциплина, сър. Научих, че миналогодишната победителка Сара Милс стартира като единствена фаворитка.

– Бива я, значи?

– Чух в селото, сър, че си заслужава да я види човек как разнася яйцето.

– Следва бягането с препятствия – каза Бинго. – Рисково начинание, според мен. Все едно да залагаш на Гранд Нашънъл (Най-голямото конно състезание с препятствия, което се организира всяка година на

хиподрума в Бйнтри, недалеч от Ливърпул. Разстоянието е 7.2 км. – Б.пр.). Съревнование на бащи по украсяване на шапки – друго рисковано мероприятие. И това е всичко, като изключим сто метра гладко бягане за момчетата от църковния хор с награден фонд оловно канче, което ще се връчи от викария. Състезанието е отворено за онези гласове, които не са започнали да мутират преди втория ден на Богоявление. Миналогодишният победител е Уили Чеймбърс, но тази година сигурно ще му сложат хандикап, който да го изключи от състезанието. Просто не знам.

– Ако ми позволите едно предложение, сър.

Изглеждах учудено Джийвс. За пръв път го виждах почти възбуден.

– Да не криеш нещо в ръкава си?

– Да, сър. Уверено мога да твърдя, че победителят в състезанието на хористите пребивава в момента под този покрив. Говоря за Харълд, пажа на милорд.

– Да не би да е онова неапетитно създание в синя униформа е множество копчета, което вечно подпира някой зид? Дявол да го вземе, Джийвс, никой не уважава преценката ти за спортната форма на състезателите повече от мен, но не виждам с какво те е запленил малолетният Харълд. Та той е кръгъл като диня и вечно дреме, облегнат на каквото му падне.

– Момчето може да спечели без дори да положи някакво усилие, сър. То не бяга, а хвърчи.

– Откъде знаеш?

Джийвс се изкашля и в очите му се появи замислено изражение.

– Аз самият бях крайно изненадан, сър, когато се сблъсках за първи път с тази негова надареност. Една сутрин ми се наложи да го преследвам с педагогическа цел...

– Господи, Джийвс! Ти?

– Да, сър. Момчето е твърде прямо по натура и си позволи някои узвители бележки по отношение на външния ми вид.

– Какви по-точно?

– Не си спомням, сър – твърдо отсече Джийвс. – Но бяха не доброжелателни. Аз се опитах да го превъзпитам, но то не ми позволи дори да го приближа.

– Това е сензационно, Джийвс. И все пак, щом като е такъв спринтьор, защо никой в селото дори не подозира? Той не играе ли с другите деца?

– Не, сър. Бидейки паж на граф Уикхамърсли, Харълд не общува

със селската младеж.

– Сноб, значи?

– Той изключително остро съзнава ограниченията, налагани от класовите различия, сър.

– Убеден ли си в качествата му? – попита Бинго. – Защото иначе не си заслужава да рискуваме.

– Ако желаете лично да се уверите във формата на момчето, сър, би било твърде лесно да се уреди таен пробен пробег.

– Признавам, че бих се чувствал по-спокоен – казах аз.

– В такъв случай, ако ми позволите да взема един шилинг от нощното шкафче...

– За какво?

– Възнамерявам да подкупя младежа да се произнесе неласкателно за кривогледството на втория общ прислужник, сър. Чарлс е твърде чувствителен за тази своя отличителна черта и със сигурност ще даде повод на Харълд да си прояви качествата. Ако след половин час застанете пред прозореца на коридора към вътрешния двор...

Не си спомням да съм се обличал по-скорострелно. По правило мразя привързаността в облеклото и обичам да избирам старателно връзката, грижовно да я връзвам, да проследя ръба на панталоните и прочее. Тази сутрин обаче навлякох каквото ми падне и бях при Бинго до прозореца с петнайсетминутен аванс.

Прозорецът гледаше към просторен, застлан с плоски камъни двор, който след двайсетина метра завършваше с арка в средата на висока оградата стена. Отвъд арката се виждаха трийсетина метра от алеята за коли, която завиваше и се губеше в буен храсталак. Поставих се на мястото на подраствания и се замислих какви стъпки бих предприел с втори общ прислужник по петите. Пътят беше само един – напред към прикритието на гъсталака, или с други думи около петдесет метра много бързо гладко бягане. Отличен тест. Ако добрият стар Харълд успее да устиска до храстите, няма да има църковен хорист в Англия, който да е преполовил дистанцията, докато той къса лентата. Чаках, побиван от тръпки, цели часове, или поне така ми се стори, ала внезапно отдолу се разнесе врява, нещо валчесто, синьо и копчесто се стрелна откъм задната врата и профуча през арката като волен вятър. Две секунди по-късно зърнахме втория общ прислужник, който изстискваше най-доброто от себе си.

Напразно. Много преди да стигне арката, Харълд се гушеше зад чемширите и го замеряше с камъни. Отдалечих се от прозореца,

просмукан от величайше доволство, а като срещнах Джийвс на стълбите, за малко да му стисна ръката.

– Джийвс, няма спор. Ризата на Устър ще бъде заложена на това момче!

– Много добре, сър.

Лошото на тези провинциални състезания е, че не можеш да се разгашиш на воля при наличието на сигурен победител, защото ще разтревожиш букмейкера. Стегълс, макар и пъпчив, не беше вчерашен и ако вложех колкото ме сърбяха ръцете, като нищо щях да събудя подозренията му. Успях все пак да пробутам една кръгла сумичка за благото на синдиката, въпреки замисления му поглед. На другия ден до мен стигна слухът, че трескаво разпитвал из селото за Харълд, но никой нищо не могъл да му каже и в крайна сметка вероятно бе умозаклучил, че съм се изкушил от трийсетметровия хандикап. Обществено мнение се колебаеше между Джими Гуд с десетметров хандикап и Александър Бартлет с шестметров старт при курс единайсет към четири. Уили Чеймбърс, без хандикап, беше предлаган на публиката при две към едно, че ще загуби, но нямаше кандидати.

Не оставихме нищо на случайността за голямото събитие и в мига, в който заложихме парите си на апетитното сто към дванайсет, Харълд бе подложен на строга тренировка. Работата се оказа съсипителна и чак сега разбрах защо повечето големи треньори са тъжни и мълчаливи страдалци. Човек не можеше за миг да изпусне хлапето от очи. Безрезултатни се оказаха всички приказки за чест, слава и колко ще се гордее с него майка му, като спечели истинска купа – в мига, в който проклетият Харълд разбра, че тренировките означават нищо тестяно, физическо натоварване и отказ от тютюнопушенето, той се възпротиви от все душичка и сърце и ние съумявахме да го държим в някаква форма само благодарение на неотслабващата ни бдителност. Диетата се оказа големият препъни-камък. По отношение на спортната форма успявахме да му уредим с посредничеството на втория общ прислужник едно енергично гладко бягане рано сутрин на гладен стомах. Вярно, че ни излезе соленичко, но целта оправдаваше средствата. Ала когато на едно дете му стига само икономът да обърне гръб, за да разполага на воля с килера, когато му трябва само да намине през пушалнята, за да си натъпче джоба с екстра качество турски цигари, тогава на треньора му идва нагорно. Единствената ни надежда остана природната му надареност.

И тогава една вечер младият Бинго се върна от игрището за голф с

тревожен разказ на уста. Той беше започнал да подлага Харълд на леко физическо натоварване всеки следобед, като го принуждаваше да го съпровожда на игрището и да му разнася стиковете.

Отначало глупакът намираше цялата случка за страховотно забавна. Заливаше се от кикот, докато ми я разправяше.

– Ако знаеш само какво стана! Да беше видял физиономията на Стегълс!

– Стегълс? Какво има да му гледам?

– Ами докато онзи наблюдаваше как Харълд спринтира.

– Господи! Нима си позволил на Харълд да спринтира пред Стегълс!

Ченето на Бинго увисна.

– Боже, хич се и не сетих – съкруши се той. – Не беше по моя вина. Ние със Стегълс си направихме едно кръгче и после се отбихме в бара на клуба да се почерпим, а Харълд остана отвън да пази стиковете. След около пет минути излизаме и какво да видим? Диването практикува голф удари с любимия стик на Стегълс и остър камък. Като ни видя, запокити стика и дим да го няма. Стегълс остана като гръмнат. А и за мен беше като откровение. Неприятно, разбира се, но пък от друга страна – живна той – какво значение? Взехме му добра цена. Няма какво да губим, дори ако се разчуе за спортната му форма. Курсът му ще падне, разбира се, но за нас вече е без значение.

Аз погледнах Джийвс. Джийвс погледна младия господар.

– Има значение, ако изобщо не стартира.

– Точно така, сър.

– В какъв смисъл? – учуди се Бинго.

– Ако питаш мен – отвърнах, – смятам, че Стегълс ще се опита да го извади от строя преди надбягването.

– Господи! И през ум не ми мина! – пребледня Бинго. – Допускаш ли...

– Поне ще опита най-добросъвестно. Стегълс е решителен мъж. Отсега нататък, Джийвс, никакво изпускане на Харълд от ястребови очи.

– Несъмнено, сър.

– Непрестанна бдителност.

– Именно, сър.

– Не би ли искал да спиш в стаята му, Джийвс?

– Не, сър, не бих.

– По дяволите, допуснахме да се обезсърчим! Това е пълно изтърване на нервите! Не бива така! Няма начин Стегълс да докопа Харълд,

дори ако реши!

Младият Бинго обаче не се поддаваше на утеха.

– Безброй са начините, по които може да се попречи на фаворита да стартира – обяви той с гробовен глас. – Би трябвало да четеш повече романи за конни надбягвания. В „Покушение на хиподрума“ лорд Джаспър Мольверерас елиминира Хубавата Бетси като подкупи главния коняр да ѝ пхне кобра под седлото в нощта преди Дерби (Ежегодни надбягвания за тригодишни коне (с дистанция 2400 м.) на хиподрума Епсъм Даунс недалеч от Лондон. На името на граф Дерби, организираше първите такива надбягвания през 1780. – Б. пр.)!

– Какви са шансовете Харълд да бъде ухапан от кобра, Джийвс?

– Познавайки отблизо момчето, сър, бих се притеснявал изключително само за здравето на змията.

– Въпреки това, Джийвс, отсега нататък нашият девиз е зоркост и осторожност.

– Разбира се, сър.

През следващите няколко дни направо ми писна от Бинго. То си е редно, като имаш фаворит в конюшната, да му трепериш и да упражняваш надлежна грижовност, но Бинго, в моите очи, се засиня. Съзнанието му бе безвъзвратно пропито от художествена литература на хиподрумна тематика и доколкото можах да разбера, на никой кон не му било позволено да се състезава без поне десет покушения върху живота му. Той се впи в Харълд като лейкопласт. Нещастното дете крачка не можеше да направи, без да открие Бинго в най-интимните си среди. Признавам, че състезанието означаваше много за клетия Бинго, защото щеше да му предостави финансовата независимост да зарече даскалъка и да се завърне в родния Лондон, но все пак едва ли беше необходимо две нощи подред да ме буди в три часа – единият път да ми предложи сами да приготвяме храната на Харълд, за да избегнем евентуалното му отравяне, а вторият път да ме осведоми, че в храстите нещо шавало. Всяка граница бе пристъпена обаче, когато настоя да се явя на вечерна служба в събота – деня преди празненството.

– За какъв дявол? – ядосах се аз, защото от малък не си падам по вечерните служби.

– Ами защото аз съм възпрепятстван. Заминавам днес за Лондон с младия Егбърг. – Егбърг е синът на лорд Уикхамърсли, когото Бинго обучаваше. – Ще ходи на гости в Кент и трябва да го изпратя от гара Чаринг Крос. Крайно неприятно. Ще се върна чак в понеделник следобед.

Ще пропусна повечето спортни прояви. Така че всичко зависи от теб, Бърти.

– Но защо да ходя на вечерна служба? – не мирясах аз.

– Може ли да си толкова загубен! Ами нали Харълд пее в църковния хор!

– Е и? Как ще му попреча да си изкълчи врата на горно „до“?

– Боже, боже, с какъв човек съм се захванал! Не знаеш ли, че Стегълс също пее в хора? След службата може да извърти някой мръснишки номер.

– Тук вече прекали.

– Така ли? В такъв случай нека те осведомя, че в „Жокейката Джо-ни“ злодеят отвлеche в нощта преди голямото надбягване жокея, който яздеше фаворита, а само той разбираше особената душевност на коня и единствен умееше да го контролира. Ако героинята не се беше предпришила като...

– Добре, добре, добре! Като е толкова опасно, най-добре ще е Харълд изобщо да не се явява на спявка в събота вечер.

– И дума да не става! Ти изглежда имаш това пъклено изчадие за стълб на добродетелната праволинейност и може би си въобразяваш, че е поголовно обичан. А той се радва на най-разклатената репутация от всички деца в селото. Толкова често е бягал от репетиции, че викарият се е закарал при още едно отсъствие да го изхвърли от хора. Ще има да се блещим, когато го задраскат от списъка един ден преди състезанието!

При това положение, разбира се, вечерната служба не ми се разминаваше.

Нещо във вечерните селски служби прави човека дремлив и безтревожен. Като красив завършек на великолепен летен ден. Старият Хепън-стол си беше горе на амвона и неговото монотонно бръмчене допринасяше много за потока на съзнанието ми. Вратата на църквата беше отворена и въздухът бе пропит от смесените ухания на дървета, орлови нокти, плесен и празнични селски премяни. Докъдето взорът стигаше, фермери и фермерши седяха в ленна отмора и дишаха равномерно, а децата от паството, които в началото на службата място не можеха да си намерят, сега се бяха разплули в коматозен унес. Последните лъчи на ртмиращото слънце просветваха иззад стъклописите на прозорците, птичките цвърчаха, женски рокли прошумоляваха морно в застиналата пасторалност. Усещах се умиротворен. Всички се усещахме умиротворени. Затова експлозията, която ни връхлетя, се прие като непредизвестен край на

всичко земно.

Използвам термина експлозия, защото точно така прозвуча. В един миг, значи, цари унесена смълчаност, нарушавана единствено от мънкането на стария Хепънстол по повод задълженията ни към ближния, а в следващия миг тя е раздрана от неистово врещене, което халоса паството между очите, премина като нож през целокупния ни гръбнак и се вряза в подметките.

– Иииииииииии! Ооо! Ииииииюуши!

Все едно, че опашките на шестотин прасета бяха извити едновременно, но всъщност са оказа само малкият Харълд, обладаван от истеричен пристъп с неизяснен произход. Мяташе се напред-назад и се шляпаше по врата, докъдето му ръката стигаше, без да забравя регулярно да си поема въздух за следващия врясък.

Подобно поведение по време на вечерна служба трудно ще мине незабелязано. Паството бе рязко извадено от транса си и побърза да се покатери по скамейките за по-добра видимост. Старият Хепънстол млъкна наред изречението и рязко се извърна назад. Двамата клисари, запазили завидно присъствие на духа, се метнаха тигрово през пътеката, забърсаха все още врещящия Харълд и го отнесоха зад кулисите. Аз си грабнах шапката и хукнах през глава към ризницата, примррял от неназовани опасности. Умът ми не побираше какво се е случило, но в дъното на произшествието злокобно прозираше ръката на подлеца Стегълс.

Докато се добера дотам, докато си издействам някой да ми отвори вратата, която се оказа заключена, вечерната служба практически приключи. Старият Хепънстол с много чувство калайдисваше злощастния Харълд наред гълпа от хористи, клисари, курати и други подобни. Сварих едва края на цветистото му порицание.

– Как така си позволяваш...

– Ама много ми е чувствителна кожата.

– Не е сега моментът да обсъждаме кожата ти!

– Някой ми пусна буболечка във врата!

– Що за глупости!

– Вярно е! Усетих я как ми се гърчи.

– Престани!

– Доста необедително, не мислиш ли? – обади се някой до мен.

Беше Стегълс, мътните да го отнесат. Издокаран в белоснежна стола, или стихар, или сутана, или както там му викат, и с израз на дълбоко неодобрение. Има и циничното нахалство да ми срещне погледа, без

дори да премигне.

– Ти ли му пусна бръмбар зад яката? – креснах аз.

– Аз? Аз?!?

Старият Хепънстол си надяна черната шапчица за произнасяне на смъртната присъда.

– Не вярвам и на една твоя дума, лошо момче! Нееднократно съм те предупреждавал, но сега вече ще пристъпя към действие. От този момент преставаш да си член на църковния хор, проклето дете!

Стегълс се вкопчи в ръкава ми.

– В такъв случай – каза – онези залози, сам разбираш... Боя се, че си изгуби парите, старче.

Изгледах го, както заслужаваше. Каква ли полза, естествено.

– И това ми било спортсменско! – казах с много чувство, но кой да ме чуе.

Джийвс посрещна храбро новината, но видях как вътрешно се олюля.

– Господин Стегълс е доста изобретателен млад джентълмен, сър.

– Долен мошеник искаш да кажеш.

– Подобни инциденти не са изключение на хиподрума, сър, и е безполезно да се скърби.

– Де да имах твоя слънчев характер, Джийвс!

– Сега вече ще разчитаме почти изцяло на госпожа Пенуърти, сър. Ако тя оправдае препоръките на господин Литъл и покаже класа в надбягването на майки в чували, нашите загуби ще се балансират от печалбата.

– Без да ни остане нищо. Голяма утеха, когато си предвкушвал тлъста плячка.

– Има една вероятност да се озовем на зелено в крайна сметка, сър. Преди господин Литъл да отпътува, аз го убедих да инвестира малка сума за синдиката, в който така любезно ме включихте, сър, в състезанието с яйце и лъжица.

– На Сара Милс ли заложил?

– Не, сър. На аутсайдер с висока котировка в курса. Малката Пруднс Бакстър, сър, дъщерята на главния градинар на милорд. Баща ѝ ме увери, че ръката ѝ не трепвала. Всеки следобед му носела кана бира от селската кръчма и досега капка не била разляла.

Това, че контролира ръцете си, добре. Ами бързината? При наличието на печени изпълнители като Сара Милс, състезанието всъщност се

превръща в обикновено надбягване и скоростта е от жизненоважно значение.

– Съзнавам, че шансовете ни не са от най-добрите, сър, но все пак прецених риска като основателен.

– Е, да се надяваме, че това няма да е първата ти издънка, откакто те познавам.

– Благодаря ви за доверието, сър.

По правило разбирането ми за добре прекаран следобед включва максимална отдалеченост от всякакви селски тържества поради лепкавото им естество. Но в случая по обясними причини погълнах предубежденията си и се явих собственолично. Най-страшните ми опасения се оказаха изцяло оправдани. Денят бе горещ, а територията на замъка представляваше гъста, почти втечнена маса селячество. Бъкаше и от малолетни. Едно от тях, което определих на око като невръстен субект от женски пол, се впи в ръката ми, докато си пробивах път през навалицата към мястото, където финишираше надбягването на майки в чували. Не бяхме официално представени, но малката явно бе преценила, че ще й свърша не по-лоша работа от всеки друг, като я изслушам на тема парцалената кукла, която бе спечелила в състезанието по ловене на ябълки с уста в каца вода.

– Ще я нарека Гертруда – разпростря се тя на темата. – Всяка вечер ще я събличам и ще я слагам да си легне, а сутрин ще я будя и ще я обличам, а вечер ще я събличам и ще я слагам да си легне, а на другата сутрин ще я събуждам и ще я обличам...

– Слушай, стара приятелко – прекъснах я аз. – Не че се опитвам да те спеша, но защо все пак не сбиеш повествованието? Много държа да видя края на това състезание. Благоденствието на Устърови е заложено на неговия изход.

– И аз скоро ще се състезавам – прибра тя куклата от дневния ред и слезе на по-земни теми.

– Така ли? – попитах учтиво, колкото да държа разговора по-далеч от Гертруда, и същевременно се опитвах да надзърна през пролуките в тълпата. – В кое състезание?

– С яйце и лъжица.

– Нима? Да не си Сара Милс?

– Как не! – засегна се малката. – Аз съм Прудънс Бакстър.

Това, естествено, постави отношенията на съвсем различна нога. Аз се взрях в нея с нескрит интерес. Член от моята конюшня. Опечали ме

фактът, че нямаше бързоходен вид. При по-обстоен преглед се оказа къса на ръст и излишно закръглена. Усъмних се в кондицията й.

– Виж какво – казах, – в такъв случай не е редно да се шураш напред-назад в това слънце. Трябва да съхраниш енергията си, стара приятелко. Ела да поседнеш на сянка.

– Не ща да сядам!

– Тогава го давай по-кратко!

– Аз съм добро момиче – прехвъркна тя с волнокрила лекота на друга тема. – А Харълд е лошо момче. Снощи е вдигал врява в църквата и затова не му разрешиха да дойде на празника. Много се радвам – продължи това украшение за своя пол, като сбърчи добродетелно нос, – защото в петък ми дръпна плитките. Харълд няма да дойде! Харълд няма да дойде! Харълд няма да дойде! – взе да скандира напевно.

– Стига ми влива в сърце отрова, скъпа градинарска щерко – примолих се аз. – Може да не ти е известно, но темата боли като сол в откритата рана.

– А, Устър! Значи си се запознал с младата дама?

Старият Хепънстол, обилно лъчезарен. Душата и сърцето на компанията.

– Толкова се радвам, скъпи ми Устър – продължи той, – че вие, младите, така охотно участвате в това наше малко селско празненство.

– Така ли?

– О, да! Дори Рупърт Стегълс. Признавам, че мнението ми за Рупърт Стегълс претърпя подчертано благоприятен обрат днес следобед.

Не и моето.

– Между нас да си остане – продължи преподобният, – но винаги съм имал Рупърт Стегълс за крайно себичен млад човек. Никога не бих допуснал, че ще положи някакво усилие, за да благоприятства добруването, на ближния си. А ето че на два пъти вече го виждам да съпровожда най-грижовно госпожа Пенуърти, съпругата на нашия достоен тютюнопродавач, до павилиона с подкрепленията.

Аз само изтръсках ръката на младата Бакстър и препуснах през глава към мястото, където вече финализираше надбягването на майки в чували. Глождеше ме зловърно предчувствие за поредно вероломство. И налетях на младия Бинго. Незабавно го сграбчих за ръкава.

– Кой спечели?

– Не знам. Не обърнах внимание. – В гласа му имаше озлобление. – Но не беше госпожа Пенуърти, холерата да я отнесе! Бърти, велзевулът Стегълс се оказа кобрата, за която все се опитвах да те предупредя. Не

знам как е научил, но явно е прозрял опасността откъм нея. Знаеш ли какво е сторил? Подмамил нещастната женица в павилиона пет минути преди състезанието и така я натъпкал със сладкиши, че тя предаде дух още на първите двама метра! Просто се претъркули и остана да си лежи в прохода! Слава богу, че още си имаме Харълд.

Аз зейнах срещу нещастника.

– Харълд! Че ти не чу ли?

– Какво да чуя? – Бинго стана нежнозелен. – Нищо не съм чул. Пристигнах едва преди пет минути. Идвам право от гарата. Какво се случи? Каж ми!

Казах му. Той ме гледа известно време като премазан, изхърка задгробно и запревдита крака през тълпата. Ударът беше страшен и не можех да го виня, че така си развали настроението.

Започнаха да разчистват пистата за състезанието с яйца и лъжици и реших да си остана на мястото, за да наблюдавам финала. Не че хранех някаква надежда. Младата Прудънс беше надарена събеседничка, но нямаше телосложението на победител в спортно състезание.

Доколкото можах да видя през гъстите фермерски редици, стартът беше удачен. Водеше ситно рижо дете, следвано от луничава блондинка, а Сара Милс с лекота поддържаше третото място. Номинираната от нас плетеше крака далеч зад водачите. Дори на този ранен етап победителката се открояваше като брадавица на носа. В начина, по който Сара Милс крепеше своята лъжица, имаше естествена грация и тренирана прецизност. Носеше се като пролетен повей, а яйцето дори не трепваше в ръката ѝ. Родена яйценосачка.

Класата си каза думата. На тридесет метра от лентата рижото се препъна в краката си и изстреля яйцето на пистата. Луничавото се бори спортменски, но силите му изневериха на правата отсечка, Сара Милс я подмина и скъса лентата с изопната юзда и няколко дължини преднина. Второ финишира русото. Подсмърчащо създание в син сукман надбяга в последния момент една розова флъонга, а Прудънс Бакстър, избраницата на Джийвс, се класира пета или шеста, не можах точно да видя.

В следващия миг тълпата ме понесе към подиума, от който старият Хепънстол връчваше наградите. За голямо мое неудоволствие се видях застанал рамо до рамо с върколака Стегълс.

– Здравсти, старче – много сърдечно ме поздрави той. – Май не ти провървя днес.

Изгледах го в безмълвно презрение, но защо ли се изхахих?

– Не си само ти, ако това ще те утеши – продължи кръвопиецът. – Горкият Бинго затъна здравата в състезанието с яйце и лъжица.

Нямах намерение да си бърбря с нечестивеца, но той ме сюрпризира.

– В какъв смисъл здравата? Ние... той заложи съвсем слабо.

– Зависи на кое викаш слабо. Трийсет лири за първо място и още толкова за класиране на малката Бакстър.

Пейзажът придоби вълнисти очертания.

– Какво!

– Трийсет лири при курс десет към едно. По едно време се уплаших да не би да е дочул нещо, но явно случаят не е такъв. Състезанието протече изцяло по таблицата.

Аз немощно се опитвах да извърша наум някои аритметични действия. Тъкмо бях преполовил загубите на синдиката, когато от далечината до мен бе довян гласът на стария Хепънстол. До този момент звучеше бащински доброжелателен, докато връчваше наградите, ала сега изведнъж премина в горест и покруса. Взря се горчиво в множеството и заговори:

– Що се отнася до надпреварата с яйце и лъжица, която току-що приключи, принуден съм да изпълня един болезнен дълг. Изникнаха обстоятелства, които не мога да оставя без последствие. Меко е да се каже, че съм огорчен.

Даде пет секунди на населението да се пита от какво толкова е огорчен, преди да продължи:

– Преди три години, както много добре знаете всички, бях принуден да зачеркна от списъка на мероприятията на тогавашния фестивал дисциплината четвърт миля гладко бягане за бащи, тъй като до слуха ми достигнаха сведения, че се приемат силни залози в селската кръчма върху изхода на състезанието. Съществуваше и основателното подозрение, че това надбягване веднъж вече е било продадено от най-бързия състезател. Този злочест прецедент разклати вярата ми в човешката природа, но съществуваше поне една дисциплина, която с пълна увереност очаквах да се опази от миазмата на професионализма. Имам предвид състезанието с яйце и лъжица за момиченца до осем години. Уви, оказах се прекомерно лековерен.

Той отново млъкна, за да се пребори с обзелите го силни чувства.

– Няма да ви дотягам с нечистоплътните подробности. Само ще спомена, че преди състезанието един чужденец в нашите среди, личен прислужник на гост в замъка – няма да давам излишни уточнения – е отишъл при няколко от състезателките и им връчил по пет шилинга при

условие те да...ъ... финишират. Закъсняло покаяние го доведе при мен да си признае, но уви, злото бе сторено и възмездието трябва да се получи. Тъй като съм против половинчатите мерки, ще бъда твърд и ще постановя следното: Сара Милс, Джейн Паркър, Беси Клей и Роузи Джукс – първите четири, достигнали до финиша, са нарушили аматьорския си статут и затова ги дисквалифицирам. А тази прекрасна кошница за ръкоделие, подарък от лорд Уикхамърсли, връчвам на следващата финиширала състезателка Прудънс Бакстър. Ела, Прудънс, качи се при мен.

15 СТОЛИЧЕН ЗАМАХ

Едва ли някой цени повече от мен добрия стар Бинго. По един или друг начин той е съумявал да прави живота ми интересен още от онзи паметен ден в първо отделение, когато седна върху масилницата ми и после цял ден си топих перото в панталоните му. Ще го предпочета пред всеки за компаньон на кое да е пиршество. Но от друга страна, не мога да си затварям очите пред явните му недъзи. Основна негова слабост е навикът му да се влюбва във всяко момиче, имало неблагоприятното да се изпречи на пътя му, а на второ място слагам тенденцията му без капка свян да разголва пред света тайните на своето сърце. Ако търсите боязлива съдържаност, не ходете при Бинго, защото той е дискретен като реклама за сапун.

Един пример. Получавам, значи, от него една ноемврийска вечер следната телеграма. Беше изминал близо месец от престоя ми в Туинг Хол.

„Чувай Бърти старче може ли да си представиш приятелю най-сетне се влюбих. Тя е най-прекрасното създание Бърти стари приятелю. Най-накрая Бърти зърнах светлина в тунела. Идвай веднага и доведи Джийвс. О да не забравя. Нали го знаеш онзи магазин за тютюн на Бонд Стрийт от лявата страна като вървиш към Оксфорд Стрийт. Иди да ми купиш сто къса от техните специални цигари и веднага ми ги изпрати. Моите привършиха. Знам че като я видиш Бърти дори ти ще си дадеш сметка че е чудо на чудесата. Не забравяй Джийвс. Не забравяй цигарите. БИНГО“

Телеграмата бе изпратена от селската поща в Туинг. С други думи, Бинго собственоръчно бе поднесъл това лигаво излияние пред ококорените очи на местната пошаджийка, на която населението несъмнено се осланяше за всяка свежа клюка. Едва ли можеше да разчита на по-сигурен резултат, ако бе наел селския глашатай. Като малък много обичах да чета за рицари и викинги, дето се изтъпанчват без срам и свян наред някой многолюден банкет и без да чакат покана и по всяка вероятност за голямо неудоволствие на невинно пируващите започват да си дерат гърлото на всеослушание как от тяхното момиче по-добродетелно няма.

Винаги съм подозирал, че Бинго би се чувствал у дома в онези славни времена.

Джийвс ми беше донесъл телеграмата заедно с вечерната напитка и аз му я подадох за мнение.

– Време беше, разбира се – казах. – Не се е влюбвал вече втори месец. Интересно коя е жертвата този път.

– Госпожица Мери Бърджес, сър, племенница на преподобния господин Хепънстол. Отседнала е във викарията на Туинг.

– Господи! – Знам, че за Джийвс няма тайни на този свят, но този път си беше направо ясновидство. – Откъде знаеш?

– Докато гостувахме в Туинг Хол това лято, сър, завързах приятелски отношения с иконома на господин Хепънстол. Той има любезността да ме държи в течение на местните новини. От неговите писма съдя, сър, че младата дама се отличава със завидни добродетели. Имала сериозна интелектуална нагласа, доколкото разбрах. А господин Литъл бил твърде увлечен. Брукфийлд, моят кореспондент, пише, че миналата седмица нееднократно го е наблюдавал при пълнолуние как изпива с поглед прозореца му в напреднал час на нощта.

– Чий прозорец? На Брукфийлд?

– Да, сър. Поради безпочвеното убеждение на господин Литъл, че това е прозорецът на младата дама.

– Но какво прави в Туинг този човек?

– Господин Литъл е бил принуден да се върне към преподавателската си дейност при сина на лорд Уикхамърсли, сър, поради неуспешни спекулативни операции на надбягванията в Хърст Парк в края на октомври.

– Има ли нещо, което да не знаеш, Джийвс?

– Не бих могъл да кажа, сър.

Взех отново телеграмата.

– Явно иска от нас да му се притечем на помощ.

– Такъв е общият извод от тона на телеграмата, сър.

– Е, какво ще кажеш? Да откликнем ли?

– Бих ви препоръчал подобен ход, сър. Ако ми позволите да изкажа мнение, господин Литъл би трябвало да бъде насърчен и всячески подпомогнат в преследването на тази конкретна цел.

– Смяташ, че този път по недоглеждане се е спрял на печеливш кон, така ли?

– Чувам само свръхпохвални отзиви за младата дама, сър. Мисля, че тя несъмнено ще има благотворно въздействие върху господин

Литъл, ако се стигне до щастлив завършек. Подобен съюз би възвърнал благоволенията на чичото на господин Литъл, тъй като младата дама е с издигнато потекло и независим източник на средства. Накратко казано, сър, смятам, че ако можем да направим нещо, не бива да се бавим.

- Щом ти си зад гърба му – казах, – не виждам начин да не успее.
- Много сте любезен, сър.

* * *

Бинго ни посрещна на другия ден на гарата в Туинг и настоя да отпратя Джийвс с колата и багажа, а ние да се разходим пеш. Джийвс още палеше мотора, когато той започна да се словоизлива.

– Ах, колко е прекрасна тя, Бърти, ако само знаеш! Не е като тези лекомислени повърхностни съвременни момичета. Тя е сладко сериозна и красиво интелигентна. Напомня ми за... как ѝ беше името?

– Мери Лойд (Сценичен псевдоним на Матилда Уд (1870–1922), знаменитата актриса от английския мюзик-хол. – Б.пр.).

– Света Сесилия (Християнска мъченица, живяла през II век. Въпреки дадения обет за непорочност, била принуден да се омъжи. Според легендата пеела, докато я измъчвали. – Б.пр.), ето коя! – изръмжа Бинго и ме изгледа с омраза. – Кара ме да се стремя да стана по-благороден, по-свестен, по-задълбочен, по-разностранен мъж.

– Едно не проумявам – отплеснах се аз по свой си поток на съзнаването. – Какъв е принципът, по който ги подбиращ? Говоря за момичетата, в които се влюбваш. Каква ти е системата? Едно с едно не си прилича. Първо Анабела келнерката, после Хонория Глоеъп, последвана от онзи трън в очите Шарлот Корде Роуботъм...

Чест му прави на Бинго, че потрепера. При мисълта за Шарлот и мен ме побиваха тръпки.

– Нали не говориш сериозно, Бърти? Нали не възнамеряваш да сравняваш чувствата ми към Мери Бърджес, възвишеното обожание, духовното единение...

– Да оставим това – прекъснах го аз. – Слушай, старче, нямаш ли чувството, че се изгубихме?

Туинг Хол е на три километра от гарата, а вече доста път бяхме избъхтели. Вместо да се придържаме към главното шосе, вероятно за понапряко минахме по един черен път, после през рядка горичка, изкатерихме два баира и сега прекосявахме някаква нива, зад която се виждаше втори черен път.

- Ами тя понякога извежда брат си на разходка по тези места –

обясни Бинго. – Реших, че няма да е зле да я зърна.

– Разбира се, подобни силни усещания биха задоволили и най-взискателния. Не ще и спор, че зърването е достойна награда за петкилометров преход през разорани ниви, но все пак не ни ли се полага нещо повече? Не подаваме ли ръка на момичето, за да му правим компания?

– Господи! – потресе се Бинго. – Как можа да допуснеш, че ще имам наглостта? Аз само я съзерцавам отдалече и толкоз. Бързо! Идва! Не, сбърках.

Също като в онази песен на Хари Лодър (Хари Лодър (1870–1950) – сценичен псевдоним на Хю Макленан, шотландски комик от мюзикхола. – Б. пр.), дето той чака да се появи момичето и пее: „Ето я-я-я! Не, то било заек!“. Та младият Бинго ме остави десет минути да ме брули суров североизточен вятър, като през цялото време ме държа нащрек с поредица от лъжливи тревоги, та накрая ми идеше да го зарежа и да се лиша от рядкото удоволствие, което ми готвеше. Изведнъж обаче иззад ъгъла изприпка фокстериер и Бинго се олюля като трепетлика. После на хоризонта изникна маломерно дете от мъжки пол и той се затресе като малеби. И накрая, като звезда, чиято зрелищна поява е била подготвена грижливо от персонала на ансамбъла, се зададе самото момиче и мен ме заболя, като гледах Бинго какви ги преживява. Лицето му пламна алено, а като притурим бялата якичка и посинелия от вятъра нос, все едно, че насреща ми плющеше френският трибагреник. Стъгна се одве в кръста като подкосен и ми трябваше време да съобразя, че се кланя.

Тъкмо вдигаше почтително два пръста към шапката си, когато рязко осъзна, че момичето не е само. Придружаваше я млад мъж в свещенически одежди и тази гледка никак не понесе на Бинго. Лицето му стана по-наситено червено, носът – по-син, а пръстите му изтърваха шапката.

Момичето кимна, куратът каза „А, Литъл! Кофти време“, кучето изля, групата си продължи по пътя и забавлението ни приключи.

Куратът изненада и мен. Докладвах за появата му на Джийвс още щом се прибрах в замъка. Джийвс, естествено, знаеше всичко по въпроса.

– Това е преподобният господин Уингъм, новият курат на господин Хепънстол, сър. Разбрах от Брукфийлд, че се явява съперник на господин Литъл и за момента младата дама му отдава предпочитанията си. Господин Уингъм се ползва с несъмненото предимство, че пребивава под един покрив с младата дама. Дватама свирят на четири ръце след

вечеря, което им служи за духовна свързка. В тези случаи господин Литъл, както ми бе докладвано, броди в тъмното под прозорците и видимо негодува.

– Този несретник явно вече не го бива за друго освен да негодува. Изгубил е яката си хватка. Ако щеш вярвай, но преди малко, когато я срещна, не му стигна елементарното мъжество да каже „Добър вечер“.

– Дочух, че чувствата на господин Литъл били примесени обилно със страхопочитание, сър.

– Е как да помогне човек на плашлив заек? Имаш ли някакво предложение? Ще го видя след вечеря и първото нещо, от което ще се интересува, е твоят съвет.

– Смятам, сър, че най-препоръчително би било господин Литъл да съсредоточи вниманието си върху младия джентълмен.

– Братчето ли имаш предвид? В какъв смисъл?

– Да се сприятели с него, сър. Да го извежда на разходки.

– Не ми звучи като най-доброто ти хрумване. Признавам, че очаквах нещо по-така.

– Би било добро начало, сър.

– Ще му докладвам. Тя ми хареса, Джийвс.

– Изключително благопристойна млада дама, сър.

Вечерта подхвърлих на Бинго идеята на Джийвс и с радост наблюдавах как той се освежи като полято цвете.

– Джийвс винаги е прав – заяви бодро. – Как не се сетих сам! Още утре започвам.

Забележителна бе промяната, която наблюдавах. Много преди да се прибера в Лондон, за Бинго стана почти всекидневие да поздравява момичето. Вече не се препарирваше, щом я зърнеш. Братчето служеше за свързващо звено, далеч по-яко от дуетите с курата. Момичето и Бинго започнаха заедно да го извеждат на разходки. Попитах го за какво си говорят и той ми отвърна, че обсъждали бъдещето на малкия Уилфред. Момичето се надявало един ден Уилфред да стане курат, но Бинго бил категорично против. Нещо в куратите не му харесвало.

Денят, в който си тръгнахме, той дойде да ни изпрати, а Уилфред ситнеше до него като дългогодишен приятел. От прозореца на влака видях как Бинго го черпи бонбони и шоколад от автомата на гарата. Уютна сцена, която ме изпълни със светли надежди.

За това бях така стреснат, когато след две седмици пристигна телеграма:

„Бърти приятелю слушай Бърти дали не би могъл да дойдеш тук веднага. Всичко тръгна наопаки ама всичко ти казвам. Господи Бърти просто трябва да дойдеш. Аз Бърти съм в лапите на най-грозното отчаяние и сърцето ми е разбито. Би ли ми изпратил още сто къса от онези цигари. Доведи и Джийвс Бърти. Просто трябва да дойдеш на всяка цена разбра ли Бърти. Разчитам на теб. Не забравяй да доведеш Джийвс. БИНГО“

За човек, който е вечно материално затруднен, Бинго е най-разточителният телеграмаджия. Понятието телеграфен стил нищо не му говори. Гламавото магаре просто застава над бланката и си излива изранената душа по два пенса на дума, без изобщо да се замисли.

– Как оценяваш това, Джийвс? – попитах аз. – Взе да ми писва. Не мога час по час да си зарязвам ангажиментите, за да търча да помагам на Бинго. Прати му телеграма да иде до селския вир и да сложи край на мъките си.

– Ако сте съгласен да се лишите за известно време от мен, сър, бих могъл да отскоча до Туинг и да проуча на място случая.

– Никак не ми се иска, честно казано. Как ще се оправя без теб? Ама, няма как. Пък и в края на краищата не му трябвавам аз, а ти. Добре, върви.

Джийвс се прибра късно на другия ден.

– Е? – попитах.

– Направих каквото можах, сър, но признавам, че перспективите пред господин Литъл не са никак светли. Докато ни е нямало, сър, е настъпил зловещ и твърде тревожен обрат.

– Какво е станало?

– Сигурно си спомняте господин Стегълс, сър – младия джентълмен, който учеше за изпити с господин Хепънстол във викарията?

– Че какво общо има Стегълс със случая?

– Разбрах от Брукфийлд, сър, който случайно дочул един разговор, че господин Стегълс е проявил интерес към аферата.

– Господи! Да не приема залози?

– Да, сър. Срещу господин Литъл, за чиито шансове няма високо мнение.

– Това никак не ми харесва, Джийвс.

– Да, сър. Звучи крайно прокобно.

– Доколкото познавам Стегълс, ще последват мръсни задкулисни

машинации.

– Те вече са започнали, сър.

– Вече?

– Да, сър. Разбрах, че господин Литъл, следвайки политиката, която така любезно ми позволи да му препоръчам, завел мастър (Почтително обръщение на прислужник към малолетен господар. – Б. пр.) Бърджес на църковния базар. Там срещнал господин Стегълс в компанията на помалкия син на преподобния господин Хепънстол, който си бил у дома от Ръгби (Едно от деветте най-престижни частни мъжки средни училища, намиращо се в град Ръгби, графство Уорикшир. Основано през 1567 г. – Б. пр.) след прекарана заушка. Срещата станала в бюфета, където господин Стегълс бил завел мастър Хепънстол на чай и сладкиши. Накратко казано, сър, двамата джентълмени били изключително заинтригувани от начина, по който по-младите джентълмени се угощавали, в резултат на което господин Стегълс предложил да подкрепи с една лира своя избраник в наядждане срещу мастър Бърджес по половин килограм сладкиши на година възраст. Господин Литъл призна, че изпитал известно колебание по отношение на последствията, в случай че до госпожица Бърджес достигнат слухове за конкурса, но спортната му кръв удържала връх и той приел залога. Двамата младежи също проявили добра воля и ентузиазъм и в последна сметка мастър Бърджес оправдал доверието на господин Литъл, но само след равностойна и крайно оспорвана борба. На другия ден и двамата състезатели били в плен на мъчителни коремни страдания. Последвало допитване, били изтръгнати признания и господин Литъл, както разбрах от Брукфийлд, който случайно минавал покрай вратата на салона, имал изключително неприятна сцена с младата дама, която завършила с молба от нейна страна никога вече да не ѝ се мярка пред очите.

Винаги съм знаел, че ако някой не бива да бъде изпускан от очи, това е Стегълс. Макиавели би могъл да се учи от него задочно.

– Работата е била нагласена, Джийвс. Всичко е било изработено от Стегълс най-целенасочено. Старата му практика с осакатяването на фаворита.

– Несъмнено, сър.

– Явно е извадил Бинго от бойния строй.

– Такова е преобладаващото мнение, сър. Брукфийлд ми докладва, че в „Кравата и конете“ – това е селската кръчма в Туинг, сър – се предлага курс седем към едно срещу господин Уингъм, но няма желаещи.

– Боже! Нима в селото вече залагат?

– Да, сър. Също и в прилежащите села. Аферата е предмет на все-народен интерес. Според Брукфийлд дори най-отдалеченото Долно Бингли е обхванато от спортна страст.

– Какво да се прави. Щом като Бинго е такъв мухльо...

– Боя се, че битката е губеща, сър. Но все пак се осмелих да препоръчам на господин Литъл курс на действие, който може да се окаже състоятелен. Посъветвах го да се потопи във вършенето на добри дела.

– В какъв смисъл?

– В смисъл да върши добри дела из селото, сър. Да чете на прикованите към леглото, да беседва с болните и да участва активно в църковните мероприятия. Можем само да се надяваме, че ще постигне благотворни резултати.

– Току-виж се получило нещо – казах със съмнение в гласа. – Но бога ми, ако бях болен, последният човек, когото бих допуснал да пелтечи край леглото ми, е младият Бинго.

– Не отричам този аспект на проблема, сър – призна Джийвс.

Седмица-две нито гък от Бинго, в резултат на което реших, че е намерил вършенето на добри дела за непосилно и е зарязал всичко. Една нощ обаче, малко преди Коледа, се прибрах възкъсно у дома след бурни танци в „Ембаси“. Едва се крепях от умора, защото бях мятал копита от веднага след вечеря до два часа през нощта и леглото ме мамеше неудържимо. Съдете тогава за степента на моето огорчение, когато при щракването на ключа осветих безобразните черти на младия Бинго връз цялата възглавница. Мерзавецът се бе материализирал от нищото и спеше в леглото ми като безметежен младенец с размазана по лицето блага, леко идиотска усмивка.

Ама не, как може, такава, в края на краищата! Ние, Устърови, изцяло подкрепяме славното средновековно гостоприемство, но като се стигне дотам някой да ти обсебва постелята, започваме видимо да се цупим. Свалих си обувката, замерих го, Бинго изгъркори и седна в леглото.

– Кво става? Кво става?

– Какво правиш в леглото ми?

– А, Бърти! Благоволи да се прибереш, значи!

– Благоволих. Какво търсиш в леглото ми?

– Дойдох по работа за една нощ.

– Но защо в леглото ми?

– Божичко, Бърти – раздразни се той. – Леглото ти, та леглото ти!

Приготвено ти е друго в стаята за гости. Собственоочно видях Джийвс да го оправя. Допускам, че го е предназначил за мен, но като те знам какъв си безупречен домакин, предпочетох да се възползвам от това тук. Знаеш ли, Бърти, стари приятелю – продължи той, явно изчерпал темата с леглото, – виждам светлина.

– Каква светлина в три часа през нощта бе, идиот?

– Изразявам се фигуративно. Искам да кажа, че съм спокоен от надежда. За Мери Бърджес става дума. Седни да ти разправа всичко.

– А не! Лягам да спя.

– Като начало – подпря се Бинго удобно на възглавниците и си запали цигара от личните ми запаси – държа да изтъкна за сетен път заслугите на добрия стар Джийвс. Соломон на нашето съвремие. Вече се гърчех безпомощно в калта, когато той дотърча на помощ със съвет, който ми застла пътя – изразявам се сдържано и дори консервативно – с цветя и рози. Може да е споделил с теб, че ми препоръча да си възвърна изгубените позиции, като ръся невъздържано добри дела. Е, Бърти, старче, през последните две седмици така безразборно съм утешавал болни и онеправдани, че ако имах брат и ми го доставиш тук умиращ на носилка, кълна се, че ще го замеря с тухла. Но макар да ме износи до краен предел, замисълът свърши разкошна работа. Тя се размекна пред очите ми още преди края на първата седмица. Пак взе да ми кима на улицата, а преди два дни за една бройка да ми се усмихне – едва-едва, като светица, – когато се сблъсках с нея пред викарията. А вчера... Слушай, спомняш ли си онзи грозник, курата Уингъм с дългия нос?

– Има си хас. Твоя съперник.

– Съперник? – учудено повдигна вежди Бинго. – Е, евентуално би могъл да го наречеш така при по-свободно боравене с терминологията. Макар да ми звучи пресилено.

– Нима? – повдигнах и аз вежди, защото ми се догади от неговото блажено самодоволство. – В такъв случай, позволи ми да те уведомя, че според последния бюлетин от хиподрума, в „Кравата и конете“ в Туинг, та чак до Долно Бингли, са предлагали седем към едно срещу курата без някой да се съблазни.

Бинго се стресна и щедро поръси пепел по чаршафа.

– Залагали са! – изграчи той. – Нима са залагали върху това свято, свещено, съкровено... Ама не, как може! Хората изгубиха всякакво чувство за благопристойност! Вече нищо не може да убегне от лепкавите им, пръсти. Дали пък – додаде Бинго замислено – да не се облажа при седем към едно? Какъв курс а! Кой го предлага, знаеш ли? Или не, все

пак, може би, не е редно. Не, не бива.

– Виждаш ми се крайно самоуверен. Аз пък си мисля, че Уингъм...

– Той изобщо не ме притеснява. Тъкмо щях да стигна до него. Уингъм се зарази от заушка и за няколко седмици е във от строя. Но колкото и красиво да ти прозвуча това, то не е всичко. Разбираш ли, той е продуцент на Коледния училищен концерт, но като последица от непредвиденото усложнение, организацията бе поверена на мен. Отидох снощи при стария Хепънстол и откъгнах договора. Сам се досещаш какво означава това. Аз ще бъда сърцето и душата на селския живот цели три седмици, а като завършек на всичко ме очаква невидан триумф. Всички ми се кланят и ми се лезят. Въздействието върху Мери ще е мощно и неотразимо. Тя най-сетне ще проумее, че съм способен на големи дела, че съм фразкан с достойнства, че макар да ме е мислила за лекомислена пеперуда, пръхаща от цвят на цвят, аз съм по същество...

– Добре де, добре. Мини нататък.

– Този Коледен концерт е голямото събитие на годината. Старият Хепънстол за нищо друго не мисли и не говори. Ще се стекат от всички околни села. Свайерът (Местният земевладелец, помешчик. – Б. пр.) ще присъства с цялото си семейство. Какъв шанс за мен, Бърти, момчето ми, и аз възнамерявам да го оползотворя с гръм и трясък. Разбира се, ръцете ми са частично вързани от факта, че не съм оглавил начинанието още от първия ден. Можеш ли да си представиш, че този лишен от капка въображение недопечен пудинг, куратът, е възнамерявал да поднесе на публиката някаква мижава вълшебна пиеска, изсмукана от детска книжка отпреди половин век! Не открих в сценария нито един свестен виц, нито дори подобие на комична сценка! Вече е много късно да го прекроя генерално, но поне ще им напиша нещо стръвно, което да разведри вечерта.

– Ти не можеш да пишеш.

– Като казвам пиша, имам предвид, че ще открадна оттук-оттам по нещо. Нали затова съм тук. Тази вечер изгледах „Всички на борда“ в театър „Палейдиъм“. Какъв мюзикъл, а! Тъпкан до хрилете с ведрина и свежест. Разбира се, едва ли ще успеем да докараме същите сценични ефекти в кметството на Туинг без декори и с гламави хористки на възраст от девет до четиринайсет, но все някак ще се справя. Ти успя ли видиш „Всички на борда“?

– Два пъти.

– В първо действие има доста подходящ материал и без никакво затруднение ще мога да възпроизведа кажи-речи всички номера. В

„Палас“ също имат нова постановка и утре, преди да отпътувам, ще изгледам сутрешното представление. Изключено е да няма какво да забърша. Хич, не се притеснявай, че не ме бива в писането. Остави тази работа на мен. А сега, скъпи ми приятелю – заключи Бинго и се гушна уютно между завивките, – не ме дръж буден цяла нощ. Лесно ви е на вас, богатите лентяи, но аз съм делови мъж. Лека нощ, старче. Затвори тихичко след себе си и изгаси лампата. Закуска в десет. Лека нощ.

През следващите три седмици не се видях с Бинго. Той се превърна в Глас Отдалече, защото разви навика да ми звъни от провинцията и да се консултира с мен за различните проблеми, възникнали при репетициите, до деня, в който ме измъкна от леглото в осем сутринта, за да ме пита дали „Весела Коледа!“ е подходящо заглавие за шоуто му. Аз му отвърнах, че тропвам с крак и слагам край на неговите глупости, та той практически напусна моя живот до онзи следобед, когато се прибрах у дома, за да се преоблека за вечеря, и заварих Джийвс надвесен над извънмерен плакат, праметнат през облегалката на едно кресло.

– Господи, Джийвс! Какво е това?

– Господин Литъл го изпрати, сър, с молбата да привлече вниманието ви към него.

– И успя, момчето ми.

Разгледах плаката. Той определено ловеше окото и не го пускаше. Два метра дълъг, а буквите изписани с най-кървавата боя, която бях виждал.

КМЕТСТВОТО НА СЕЛО ТУИНГ

петък, 23 декември

Ричард Литъл

представя Ново и Оригинално Ревю

озаглавено „Здрасти, Туинг!“

Сценарист *Ричард Литъл*

Текст на песните *Ричард Литъл*

Музика

Ричард Литъл

С участието на младежкия

кор дьо бале и хор на Туинг

Сценични ефекти

Ричард Литъл

Продуцент *Ричард Литъл*

– До какви изводи стигаш, Джийвс?

– Признавам, че храня известни съмнения, сър. Мисля, че господин Литъл би трябвало да се придържа към съвета ми и да ограничи дейността си във вършенето на добри дела из селото.

– Смяташ ли, че продукцията ще се провали?

– Не бих рискувал да изказвам предположения, сър. Но от личен опит знам, че онова, което допада на лондонската публика, не винаги е приемливо за селския ум. Столичният замах понякога се оказва прекалено екзотичен за провинциите.

– Май се налага да видя спектакъла.

– Допускам, че господин Литъл ще се засегне, ако не ви види сред присъстващите, сър.

Кметството на Туинг е маломерно здание, миришещо на ябълки. Залата беше препълнена, когато цъфнах там на двацет и трети вечерта, защото съвсем умишлено бях планирал появата ми да съвпадне с началото на враждебните действия. Житейският ми опит вече бе обогатен с не едно аналогично преживяване и затова не бях склонен да се подлагам на риска да пристигна рано и да бъда настанен на първия ред, откъдето няма начин човек да се изсули дискретно, ако случаят повелява подобна неотложност. Осигурих си стратегическа позиция недалеч от изхода в дъното на залата.

От мястото си имах добра видимост към аудиторията. Както винаги в подобни случаи, предните редици бяха населени с Важни Клечки, състоящи се в случая от сквайерът – червендалесто, или по-скоро мораводалесто старче с добре гледани бакенбарди, цялата му челяд, табун от местни свещеници и двацетина видни енориаши. Следваше гъста каша от... аз бих ги нарекъл Долните Прослойки на Средната Класа. На задните редици социалното ни ниво спадеше с трясък, тъй като съседите ми представляваха почти поголовно ценна колекция от Главорези, стекли се тук не от любов към изкуството, а заради безплатната почерпка след представлението. Като цяло доста представително сборище на живота и мисълта в Туинг. Важните Клечки шепнеха помежду си съдържано и самодоволно, Долните Прослойки стояха като колосани, а Главорезите убиваха времето в трошене на орехи и размяна на селски клюки. Мери Бърджес свиреше валс на пианото, а до нея стоеше куратът Уингъм, явно възстановен от болестта. Измерих на око температурата в залата – не по-малко от четирийсет и шест.

Някой ме ръгна сърдечно в ребрата и като вдигнах очи, съзрях

вампира Стегълс.

– Здравсти – каза. – Не знаех, че се каниш да идваш.

Колкото и да не понасяме човека, ние, Устърови, сме добре възпитани.

– О, да – отвърнах. – Бинго ме помоли да хвърля едно око на представлението.

– Дочух, че е поставил нещо крайно амбициозно – продължи Стегълс. – С големи ефекти и прочее.

– И до мен достигнаха тези слухове.

– Разбира се, той е заложил всичко на успеха. Чу вече за момичето, нали?

Глух да бях, чуването пак нямаше да ми бъде спестено.

– Да. Освен това подразбрах, че даваш седем към едно за него – добавих аз и го изгледах, както си знам.

Той дори не трепна.

– Ами нали трябва да одухотворим с нещо еднообразието на селския живот – рече. – Само че не си съвсем наясно с фактите. Долу в селото го предлагат за седем към едно, а аз мога да ти уредя къде-къде поизгоден курс, ако си настроен спекулативно. Какво ще кажеш за десетачка при сто към осем?

– Господи! Толкова много ли предлагаш?

– Да. Не знам защо – продължи той замислено – ме гложди едно чувство, наречи го шесто или седмо, че нещо ще тръгне накриво тази вечер. Познаваш го Литъл. Няма равен на себе си по оплитането на конците. Та нещо ми подсказва, че представлението ще се издъни. Ако това стане, момичето ще бъде доста предубедено срещу него. Позициите му и без това са крайно разклатени.

– Да нямаш намерение да провалиш спектакъла? – строго попитах аз.

– Кой, аз? Че какво мога да направя? Извинявай за малко, трябва да поговоря с един човек.

И той отпраши нанякъде, като ме остави крайно разтревожен. В очите му прочетох, че е замислил нещо в своя си стил и разбрах, че Бинго трябва да бъде предупреден. Но нито разполагах с време, нито можех да се добера до него. Защото веднага, след като се разделих със Стегълс, завесата се вдигна.

Освен като суфлър, Бинго не се прояви натрапчиво в ранните етапи на представлението. В началото станахме свидетели на обичайната плачевна драма, каквато можеш да изровиш от всяка втора книжка,

издавана по Коледно време и озаглавена примерно „Дванайсет малки пиески за малчугани“. Децата се лигавеха по присъщия си начин, гръмовержният бингов баритон прокълтяваше периодично иззад кулисите, когато тъпчовците си забравяха репликите, а публиката се намести удобно за изпадане в обичайния за подобни случаи унес. Тогава настана време за първата Бингова заимка от „Палас“. Оказа се онзи номер, в който Какйбешеимето пее... ще се сетите веднага, ако ви изтананикам мелодията, само че все не мога да я запомня, проклетата. В „Палас“ винаги я викат поне три пъти на бис и сега също се прие много мазно, въпреки скръцливия глас на детето, което прескачаше от гама на гама като палава алпийска коза. Дори Главорезите много си паднаха по песничката. В края на втория куплет цялата зала крещеше за бис, детето с глас на сенокосачка си пое дълбоко въздух и отвори уста. В този миг светлините угаснаха.

Не си спомням да ми се е случвало нещо по-опустошително. Те не премигнаха. Те просто угаснаха. Залата се потопи в безпросветен мрак.

Естествено, това наруши магията, ако мога така да се изразя. От всички страни полетяха гръмогласни указания какво да се прави, Главорезите затропаха с крака и се приготвиха да си прекарат добре. И, то се знае, младият Бинго неминуемо трябваше да покаже що за глупаво магаре е. Гласът му внезапно проряза тъмнината:

– Дами и господа, нещо стана със светлините...

Главорезите примряха от радост при това съобщение направо от източника. Поеха го като боен зов. След около пет минути лампите също тъй безпредупредително светнаха и представлението бе възобновено.

Десет минути бяха необходими на публиката, за да си възвърне полагаемото полусънно състояние, но общо взето нещата се канализираха и всичко продължи подозрително гладко. До момента, в който едно малко момченце с лице на кефал се промъкна странишком пред завесата, спусната след една твърде болезнена сцена относно проклятие на фея или пръстен, изпълняващ три желания, и отпочна оная песен на Джордж Забравихкаксеказва от „Всички на борда“. Знаете я „Вслушвайте се винаги в съветите на майките си, момичета!“ е лаконичното заглавие на песента, и публиката винаги се присъединява към Джордж и приглася на припева. Страхотно зряла и дори възвряла балада, бих я нарекъл, и аз самият я изпълнявам с много чувство под душа, но в никой, ама в никой случай – както би съобразил всеки с изключение на безподобния тиквеник Бинго – не е подходяща за детска коледна забава в старо селско кметство. Още в началото на първия куплет по-качествената половина

на публиката се колоса по местата си и дамите взеха да си веят с ветрилата, младата Бърджес акомпанираше на пианото по един замаян, механичен начин, а куратът извърна страдалчески очи. Главорезите обаче много я одобриха.

В края на втория куплет детето млъкна и взе да се прокрадва тихо-мълком към кулисите. При което дочухме следния кратък, но съдържателен диалог:

МЛАДИЯТ БИНГО (гласът му долита гръмовно, вибриращ сред гредите на тавана): Хайде, давай!

ДЕТЕТО (свенливо): Не ща!

МЛАДИЯТ БИНГО (още по-гръмовно): Давай, диване такава, или ще те удуша!

Малкият изглежда бързо съобразяваше, защото мълниеносно прецени, че Бинго, бидейки в можност да го докопа, е най-добре да бъде умиротворен, пък за цената после ще се мисли. Затова спря да се приплъзва странично, затвори очи, изкикоти се истерично и обяви:

– Дами и господа, а сега ще помоля свайер Тресидър да ни направи честта да се присъедини към нашия рефрен!

Знаете ли, въпреки най-благодетелните ми чувства към младия Бинго, има времена, когато просто не мога да се отърся от подозрението, че мястото му е в някое специализирано здравно заведение. Клетото същество, по всяка вероятност, бе предвкушало гореизложеното като гвоздеа на програмата. Явно бе виждало в болното си въображение как свайерът скача с радостен възглас на крака и песента просто се рони звънко от устните му, докато наоколо се вихри повсеместно веселие. Разбира се, случу се това, че старият Тресидър – и аз изобщо не го виня – просто занемя на място, като само се изду и стана още по-морав. Долните Прослойки на Средната Класа се смръзнаха в безмълвие и зачакаха падането на тавана. Единственият сектор в публиката, приел с безрезервно одобрение Бинговото хрумване, бяха Главорезите, които дадоха спонтанен звуков израз на възторга си. За Главорезите това бе достоен завършек на изминалата година.

При което светлините повторно угаснаха.

Когато пак стана светло след минута-две, можам да видим как свайерът се оттегля сковано начело на родата си, а Мери Бърджес седи пред пианото с бледо, съсипано изражение. Куратът се бе вторачил в нея и нещо в изражението му подсказваше, че макар заобикалящите ни събития да са несъмнено присърбни, той лично е забелязал и нещо много красиво.

Шоуто за пореден път се поднови. Последваха няколко предълги откъса от „Десетина пиески за невръстни хлапета“, след което пианистката удари първите акорди от прелюдията към „Портокаловото момиче“ – най-големия хит в ревюто на „Палас“. Туктаки загрях, че това е победоносният Бингов финал. Цялата трупа се изнесе на сцената, готова да даде своя принос по даден знак. Да, това несъмнено бе финалът. Не мина много време, преди да осъзная, че е нещо повече от финал. Това бе краят.

Не може да не сте слушали „Портокаловото момиче“ в „Палас“. Текстът на песента звучи горе-долу така:

О! Няма ли тарам-папам-папам портокали?

Моите не помня какво портокали!

Моите не помня какво портокали!

О! Няма ли забравих думите портокали.

Тарам-папам как беше тук портокали.

О!... или нещо подобно.

И текстът си го бива, а за музиката да не говорим, но гвоздеят на номера е, когато момичетата започнат да вадят портокали от кошниците си, нали разбирате, и да ги мятат по зрителите. Не знам дали ви е направило впечатление, че публиката неминуемо припада от възторг, когато я замерят с нещо от сцената. Всеки път, когато съм бил в „Палас“, клиентелата направо пошурява на това парче.

В „Палас“, естествено, портокалите са направени от оранжев памук и момичетата не толкова ги запокитват, колкото ги подхвърлят гальовно на седящите в първия и втория ред. Аз заподозрях, че тазвечерният режисьор има друго художествено виждане, едва когато чух свистене покрай ухото си и в стената зад гърба ми се разплъска нещо, сред излишеството от семки и гнилоч. Вторият портокал сочно шляпна по врата една Важна Клечка от първия ред. Третият, за жалост, не ме подмина и за известно време изгубих интерес към произходящото.

След като остъргах лицето си и за минутка спрях сълзенето в едното око, успях да установя, че селската забава се доближава по събитийност до оживена нощ в Белфаст. Въздухът бе натезал от писъци и цитрусови плодове. Малолетните енориаши върху сцената, които изобразяваха момичетата от „Палас“ и сред които се открояваше пощръклеият от отчаяние Бинго, се удоволстваха от все сърце. Те ясно си даваха

сметка, че това не може да продължава вечно, поради което оползотворяваха до краен предел уникалната възможност. Главорезите се юрнаха да събират малкото оцелели портокали, за да ги вкарат в повторно действие, така че публиката се оказа в прегръдките на двупосочен обстрел. Суматохата бе забележителна, но тъкмо когато нещата истински се напекоха, светлините за кой ли път изгаснаха.

Аз прецених, че е време да си ходя и се плъзнах навън, но едва бях поел глътка коледен въздух и зрителите ме последваха масово. Те се стичаха покрай мен на двойки и на тройки и никога не бях чувал поединодушна публика. Всички до един проклинаха горкия Бинго и в непосредствената ми близост спонтанно взе да се оформя философска школа, чиято обединяваща идея бе да причакат Бинго на излизане и да го изплакнат хубавичко в селския вир.

Броят на ентузиазираниите привърженици на тази школа растеше тъй лавинообразно, тяхната решимост бе тъй непоклатима, че за мен оставаше само да се проввра отзад и да предупредя младото говедо, че е време за перука, тъмни очила и страничен изход. Намерих го зад кулисите, седнал върху един сандък, обилно потящ се и приличащ повече от всякога на отбелязано с кръстче място, където е станала злополука. Косата му стърчеше нагоре, ушите му висяха надолу и една строга дума несъмнено би го накарала да избухне в сълзи.

– Бърти – прошепна той глухо, щом успя да фокусира върху мен погледа си, – беше онзи Стегълс! Сгасних едно от хлапетата, преди да успее да го драсне, и с подръчни средства изтръгнах от него признания. Стегълс подменил с истински портокали памучните топки, които бях изработил собственоръчно с пот на чело и при разноски от близо една лира за материали. Сега съм се запътил да го издира и да го разкъсам на парчета. Ще го хвана и ще започна от...

Мразех се, задето се налагаше да прекъсна мечтанията му, но нямаше как.

– Божичко, човече, сега не е време за лекомислени забавления. Трябва незабавно да се спасяваш!

– Бърти – продължи той с безжизнен глас, – ТЯ беше тук преди малко. Каза, че аз съм виновен за всичко и повече не желае да разговаря с мен. Каза, че винаги била подозирала, че съм точно такъв безсърдечен дебелашки шегаджия, но сега вече го знаела със сигурност. Каза... Абе доста неща каза.

– Това да са ти главоболията! Не си ли даваш сметка, че около двеста туингаджии в добра спортна форма те чакат отпред, за да те

удавят в езерото?

– Не!

– Да!

Това го досмаза. Но само за част от секундата. Винаги съм знаел, че в жилите на Бинго тече немалко булдогска кръв. След миг лицето му бе озарено от една такава неповторима, сладка усмивка.

– Много важно! – каза. – Аз пък ще се промъкна през мазето, ще се прехвърля през стената, ще пропълзя през улицата и ще претичам през задните дворове. Мен ли ще сплашат!

След не повече от седмица Джийвс ми донесе сутрешния чай и внимателно отклони вниманието ми от спортната страница на „Морнинг Поуст“, за да го пренасочи към едно от съобщенията в колоната за сватби и годежи.

В него немногословно се докладваше, че в скоро време ще бъде сключен брак между Достопочтения (Титла, която носят синовете на благородници, които не са преки наследници. Титлата на бащата и цялото богатство се наследява от най-големия син, вторият обикновено става офицер, третият – свещеник, четвъртият – дипломат и т.н. – Б.пр.) преподобен Хюбърт Уингъм, трети син на граф Стъридж, и Мери, единствена дъщеря на покойния Матю Бърджес, собственик на Уедърли Корт в Хантс.

– Да си призная, Джийвс, донякъде го очаквах.

– Да, сър.

– Тя не би могла някога да му прости.

– Не, сър.

– Е – казах, докато отпихах от ароматната вряла течност, – на Бинго едва ли ще му трябват векове, за да се съвземе, макар че не вярвам да му се е случвало повече от седемдесет и четири пъти. Жал ми е обаче за теб.

– За мен, сър?

– Ами да, по дяволите! Нима забрави що шуране беше насам-натам, за да оправяш бинговите бакии? Кофти, че целият този труд отиде на вятъра.

– Не съвсем на вятъра, сър. Не отричам, че моите усилия да допринеса за матримониалното единение на господин Литъл и младата дама не се увенчаха с успех, но аз въпреки това гледам със задоволство на отминалите събития.

– Защото направи каквото можа ли?

– Не съвсем, сър, макар че и тази мисъл ми носи немалко удовлетворение. Но аз по-скоро имах предвид факта, че извлякох от цялата история значителна финансова изгода.

– Финансова изгода? В какъв смисъл?

– Когато научих, че господин Стегълс проявява жив интерес към състезанието, сър, аз влязох в съдружие с моя приятел Брукфийлд и откупих от собственика на „Кравата и конете“ правото да приемам залози. Начинанието се оказа крайно печеливша инвестиция. Закуската ви ще бъде готова всеки момент, сър. Бъбречета и гъби върху препечен хляб. Ще ви ги донеса веднага щом ми позвъните.

16

КЛОД И ЮСТИС НАПУСКАТ СЦЕНАТА, МАКАР И С ГОЛЯМО ЗАКЪСНЕНИЕ

Чувството, което ме облада, след като леля Агата ме стащи онази сутрин в леговището ми и изплю страшната новина, бе, че най-сетне късметът ме е зарязал наред калта. Защото по правило мен не ме намесват в Семейни Скандали. В случаите, когато една Леля се обажда на друга Леля като мастодонт, ревящ над праисторически блата, или когато писмото на чичо Джеймс относно озадачаващото поведение на братовчедката Мейбъл минава от ръка на ръка („Моля те, прочети го внимателно и го препрати на Джейн“), кланът има тенденцията да не помни за съществуването ми. Това е едно от преимуществата на статута ми на ерген, или, според любящите ме, на слабоумен ерген. „Всякакви опити да заинтересуваме Бърти са хвърлени на вятъра“ е приблизителният им лозунг и аз го крепя с две ръце. На мен ми дайте мир и спокойствие. Затова осъзнах, че Проклятието най-сетне ме е споходило, когато леля Агата нахълта с надути платна в гостната ми, тъкмо когато мирно и кротко си пушех и си гледах в любимата точка пред себе си, и взе невъздържано да споделя с мен за Клод и Юстис.

– Слава богу – каза тя, – че най-сетне уредихме Клод и Юстис.

– Уредихме ли ги? – изненадах се аз.

– В петък отплават за Южна Африка. Господин Ван Алстин, приятел на горката Емили, им осигури места в своята фирма в Йоханесбург и ние се надяваме най-после да си седнат на... местата и да просперираат.

Пак нищо не разбрах.

– В петък? За вдругиден ли става дума?

– Да.

– Южна Африка?

– Да. Отплават на „Единбург Касъл“.

– Но за какъв дявол? Сега е средата на семестъра в Оксфорд.

Леля Агата ме закова с полярен поглед.

– Ти наистина ли се опитваш да ми кажеш, Бърти, че дотолкова не проявяваш и елементарен интерес към делата на най-близките си роднини, че чак сега чуваш за изключването на близнаците от Оксфорд? Оттогава има две седмици!

– Стига бе!

– Не, ти си просто безнадежен! А аз си мислех, че все пак би могъл...

– Защо са ги изритали?

– Поляли с лимонада заместник-декана на своя колеж... И не виждам нищо забавно в тази възмутителна постъпка, Бърти!

– Така е, права си – побързах да се съглася. – Не се смеех, а се задавих. Нещо ми заседна на гърлото.

– Горката Емили – продължи неумолимо леля Агата, – която е от тези глупави, всеотдайни майки, дето погубват с глезотии децата си, какво ли не направи да ги задържи в Лондон. Щяла да им намери място в армията, можеш ли да си представиш! Аз обаче бях непреклонна. Колониите са най-подходящото място за необуздани младежи като Клод и Юстис. Затова ще отплават в петък. Последните две седмици прекараха при чичо ти Клайв в Уърстършир. Утре вечер ще бъдат в Лондон, за да хванат в петък сутринта влака за пристанището.

– Не е ли прекалено рисковано? Да не се развилнеят утре вечер сами в Лондон?

– Няма да са сами. Ти ще отговаряш за тях.

– Аз!?

– Да. Ще отседнат при теб за през нощта и ти ще имаш грижата на сутринта да се качат на влака.

– Ама не, такава!

– Бърти!!!

– Как така, не може, ще знаеш, такава! Не че имам нещо против двамата, свестни момчета са и прочее, ама и дума не може не става. Те не са с всичкия си, сама знаеш. Винаги ми е приятно да ги видя, но чак да ги приютявам за цяла нощ в квартирата си...

– Бърти, нима до такава степен си се потопил в самодоволно себеугаждане, че не можеш да си нарушиш и за няколко часа удобствата заради родните си...

– Добре – магнах с ръка. – Съгласен.

Защо ли изобщо съм взел да споря. Леля Агата винаги ме превръща в желирана змиорка. Никой не е излязъл на глава с нея. Като ти каже „Скачай, момче!“, дори не поглеждай надолу в пропастта, ами затваряй очи и добре се засили.

След като си тръгна, аз звъннах на Джийвс да му съобща новините.

– А, Джийвс. Господин Клод и господин Юстис ще преспят тук утре вечер.

– Много добре, сър.

– Радвам се, че мислиш така. Лично аз съм черноглед. Нали ги знаеш шо за стока са!

– Младите джентълмени имат доста висок дух, сър.

– Аз бих ги определил като циреи върху чувствителните седалищни части. Само те ми липсваха!

– Ще желаете ли нещо друго, сър?

Аз се изпъчих високомерно. Ние, Устърови, се стягаме като не знам какво, когато дирим съчувствие, а срещаме хладна резервираност. Знаех каква е работата, разбира се. Ледена пелена се бе спуснала над дома ми от вчера насам заради джазовите гети, на които бях налетял по време на златотърсаческа експедиция в Бърлингтънската аркада (Пасаж с много скъпи бутици на улица Пикадили. – Б. пр.). Някакъв крайно мозъчен изобретател, по всяка вероятност същият, комуто бе хрумнала страхотната идея да произведе табакери в цветовете на дъгата, бе приложил същото красотно виждане върху серия живописни гети. Представете си значи вместо обичайното сухо сиво или бяло, да си наденете самата лазур в гамата на вашия полк или на любимото старо училище. Трябва да си далеч по-силен мъж от мен, за да устоиш коравосърдечно на онзи слънчев чифт гети в краските на родния ми Итън, който ми се усмихна от витрината. Вече бях сключих сделката, когато ме светна през ума, че Джийвс може да не ги одобри. И в интерес на истината, той не понесе удара. Макар да мога с увереност да твърдя, че Джийвс е най-добрият личен прислужник в цял Лондон, няма защо да си затваряме очите пред неговата реакционна консервативност. Този дебелокож слепец е върл враг на Прогреса.

– Друго няма, Джийвс.

– Много добре, сър.

И като хвърли поглед като кофа студена вода върху гетите ми, той вирна глава и си излезе. Ама не, може ли така, на какво прилича!

Нивга не бях лицезрял нещо по-кипящо и сияйно от близнаците, нахлули в апартаента ми, докато се обличах на другия ден за вечеря. Аз съм само пет или шест години по-възрастен от тях, но те неизвестно как съумяват да ми внушат, че съм техният овехтял вуйчо, който кротко и безропотно чака сетния си час. Още не бях свикнал с мисълта, че са сред мен, когато те вече бяха успели да обсебят най-удобните кресла, да се почерпят от специалните ми цигари, да си наляят по едно уиски със сода и да зачуруликат безгрижно, сякаш бяха постигнали заветната си

амбиция, а не ги грозеше безвъзвратно изгнаничество.

– Как си, Бърти, старче? – започна Клод. – Много мило от твоя страна да ни приютиш.

– Няма нищо – отвърнах. – Само ме е яд, че няма да останете за по-дълго.

– Чу ли, Юстис? Иска да останем за по-дълго.

– То ще му се види достатъчно дълго – философски отбеляза Юстис.

– Чу ли за нашата малка лудория, Бърти? Искам да кажа нашата неприятност.

– О, да. Леля Агата не ми спести нищо.

– Напускаме завинаги страната – каза Юстис.

– Ще има да стенат в бара, като опънем платната – закани се Клод.
– Какво ти каза леля Агата?

– Каза, че сте напръскали заместник-декана с лимонада.

– Защо, по дяволите – раздразни се Клод, – хората не се научат да предават точно фактите? Първо не беше заместник-деканът, а главният преподавател.

– И не беше лимонада – доуточни Юстис, – а най-обикновена газирана вода. Горкият взе, че застана под прозореца ми тъкмо когато се бях надвесил навън със сифон в ръка. И има глупостта да вдигне нагоре лице. Е, съгласи се, че не можех да изхвърля на боклука възможност, каквато я се предостави на човека веднъж в живота, я не. Пръкнах го право в окото.

– Така е, не можеше – съгласи се Клод.

– Втори път едва ли – каза Юстис.

– Едно на хиляда – обобщи Клод.

– А сега, Бърти – смени Юстис темата, – какво си предвидил като развлечение за гиздавите си гости тази вечер?

– Намерението ми беше да вечеряме тук. Джийвс вече приготвя необходимото.

– А после?

– Ами мислех да си побъбрим уютно и после по-раничко да си легнем, защото влакът ви потегля в тъмни зори.

Близнаците се спогледаха.

– Бърти – започна Юстис. – Програмата я бива, но с едно малко недоглеждане. Ето как аз виждам тазвечерното разписание: след вечеря се замъкваме в „Сайрос“ и по този начин ще убием времето докъм два-три часа.

– След което добрият Господ ще се погрижи за нас – допълни Клод.

– Ама аз мислех, че ще искате хубаво да се наспите.

– Да се наспим? – залитна Юстис. – Чакай, ти да не си допуснал, че имаме намерение да си лягаме тази нощ?

Лошото е там, че вече не съм каквото бях. Целонощните подвизи отдавна не крият за мен едновременната неотразима привлекателност. Спомням си, че като студент в Оксфорд един бал в Ковънт Гардън до шест сутринта, последван от закуска в „Хамъндс“ и няколко рунда свободна борба с отбрани хамали беше за мен като предписано от лекар. Днес обаче два часа е горната ми граница, а в два часа близнаците тъкмо бяха заграли и се канеха да започнат.

Доколкото имам някакъв спомен, след „Сайрос“ двамата ме замъкнаха не знам къде и играхме бакара с някакви момчета, които виждах за пръв и, надявам се, последен път в живота си. Минаваше девет, когато незнайно как се намерих у дома. Дотогава, що се отнася до мен, първичната лекомислена свежест се бе поизтъркала, та силите ми едва стигнаха да се сбoguвам с близнаците, да им пожелаая приятно пътуване и много щастие в Южна Африка, преди да изпадна в блажено забвение. Последният ми спомен е как онези пееха на два гласа под студения душ, като прекъсваха изпълнението си само за да изкрещят на Джийвс да побърза с яйцата и бекона.

Минаваше един часът, когато след кратка схватка със себе си отлепих клепахи. Чувствах се като нещо, отхвърлено от Комисията за здравословни храни, но една бодра мисъл ми повдигна духа, а именно, че по това време близнаците стоят, облепени на парапета на презокеанския лайнер, и хвърлят последен поглед към родните брегове. Именно тази оптимистична мисъл направи шокът непосилен, когато вратата на спалнята ми се отвори и вътре влезе Клод.

– Добрутро, Бърти. Добре ли поспа? Насъбра ли сили? Какво ще кажеш за един хубав обяд?

От мига, в който главата ми бе докоснала възглавницата, бях торозен от толкова много изпълнени с въображение кошмари, че в първия момент си останах да лежа спокойно, твърдо убеден, че това е поредният от тях, само дето е по-страшен. Чак когато Клод седна върху краката ми, до мен достигна потресаващата истина, че това е строгата неумолима действителност.

– Мамо! – изпищях аз. – Какво, по дяволите, правиш тук?

Клод ме изгледа с много укор.

– Не очаквах подобен тон от домакина си, Бърти. Та ти едва снощи

изрази съжалението, че няма да ти гостувам по за дълго. Е, мечтата ти се сбъдна. Ще ти гостувам донасита.

– Но защо не си на път за Африка?

– Знаех си, че ще искаш обяснения – огорчи се братовчед ми. – Работата е следната, старче. Помниш ли онова момиче, с което ни запозна снощи в „Сайрос“?

– Какво момиче?

– Че то беше само едно – хладно ме смъмри Клод. – Само едно, за което си заслужава изобщо да се говори. Името ѝ е Марион Уордър. Ако се напънеш, ще се сетиш, че аз доста потанцувах с нея.

Нещо взе да се промъква в мъглата. Марион ми е дългогодишна приятелка. Много е свежа. Участва в онова шоу в „Аполо“. Взех да си припомням, че я зърнах в „Сайрос“ и че близнаците настояха да ги представя.

– Ние сме създадени един за друг, Бърти – продължи Клод. – Стигнах до този извод призори и колкото повече мислех по въпроса, толкова повече се убеждавах в неговата истинност. Случва се, ще знаеш, две сърца да туптят като едно и така нататък. С две думи, на гара Ватерло се изхлузих от Юстис и право тук. Не е справедливо да се забия в Южна Африка, докато това момиче стои самичко тук в Лондон, Единодушно подкрепям имперската идея и не възразявам колониите да получат своя дял пълноценна кръв, ама няма как. В края на краищата – изтъкна той напълно основателно, – Южна Африка доста сносно се е оправяла досега без мен и не виждам защо да не устиска още малко.

– Ами Ван Алстин или как му беше името? Той ще ви чака с изплезен език.

– Нали ще получи Юстис! Това би трябвало да го засити на първо време. Юстис е много кадърно момче. Ще свърши живота си като магнат и аз ще следя развитието му с буден интерес. А сега би ли ме извинил за минутка, Бърти? Искам да издирия Джийвс и да го убедя да ми забърка една доза от динамитния си специалитет. Не разбирам какво е това главоболие, какво е това чудо!

И ако щете вярвайте, вратата едва се бе затворила подире му, когато в стаята нахълта Юстис с грейнало сутрешно лице, от което ме заболяха очите.

– О не! Не!

Юстис се закикоти неудържимо.

– Страхотна изработка, Бърти, направо страхотна! Жал ми е за горкия Клод, но нямах избор. Приспах бдителността му на Ватерло и се

изплъзнах в такси. Горкото старо магаре сигурно се тюхка сега къде ли съм. Но какво да се прави. Ако искрено, с чиста съвест си очаквал от мен да се погребва жив в Южна Африка, нямаше защо за мен да се запознаваш снощи с госпожица Уордър. Искам сега да ме изслушаш, Бърти – започна той и се намести удобно върху краката ми. – Аз не съм от мъжете, които се влюбват във всяко срещнато момиче. По-скоро бих се определил като силен, мълчалив мъж. Но когато срещна своята заветна половинка, аз не си губя времето. Аз...

– Божичко! И ти ли си се влюбил в Марион Уордър?

– И аз? Как така „и“ аз?

Тъкмо да му разкажа за Клод, и онзи влетя персонално с изумително живнал вид. Джийвсовите бърканици имат същия ефект и върху египетски мумии. Клод се кокореше като току-що полята саксия, но за една бройка да си възстанови увехналата форма при вида на проклетия си брат, който му се звереше иззад таблата на леглото.

– Какви, по дяволите, ги правиш тук? – пожела да узнае той.

– Какви, по дяволите, ти ги правиш тук?

– Да не си дошъл да натрапваш гнусното си присъствие на госпожица Уордър?

– А ти затова ли се върна?

Продължиха в този дух още доста време.

– Е – рече най-накрая Клод, – щом вече си тук, нека спечели подобрият!

– Ама не, не може така! – реших да се вместя аз в диалога. – Какви се ги намислили? Къде, според вас, ще живеете, докато сте в Лондон?

– Ами че тук – изненада се Юстис.

– Къде другаде? – повдигна вежди Клод.

– Ти, Бърти, нали нямаш нищо против да ни подслониш? – попита Юстис.

– Разбира се, че няма – сръза го Клод. – Бърти е джентълмен.

– А бе, глупави магарета, ами ако леля Агата узнае, че ви укривам тук, когато се предполага, че сте в Южна Африка? Къде ще си намеря място?

– Вярно бе. Къде ще си намеря място? – обърна се Клод към Юстис.

– Все ще се оправи някак – успокои го Юстис.

– Разбира се – грейна Клод. – Той е оправно момче.

– И още как! – възхитено ме изгледа Юстис. – Много е находчив този наш Бърти.

– А сега – каза Клод, изчерпал веднъж завинаги темата, – какво стана с онзи обяд, за който ми говореше преди малко, Бърти? От този джийвсов коктейл в сърцевината ми зейна незапълнима хралупа, но да се надяваме, че шест пържоли и пудинг с масло ще свършат работа на първо време.

Всеки мъж минава през черни периоди в живота си, към които не може да погледне назад, без да го парят очите и треска да го втресе. За някои, съдейки по романите напоследък, това си е ежедневието. Но на човек като мен, със закръглени независими доходи и завидно храносмилане, рядко му се пука гумата на возилото на живота. По тези причини гледам само в краен случай да възраждам в съзнанието си спомена за онази изтерзана, изстрадана епоха. Защото дните, последвали неочакваното възкресение на триждипроклетите близнаци, бяха тъй необозримо страшни, че нервите ми щръкнаха от телосложението и се навиха по краищата на масури. Състоянието ми до голяма степен се дължеше на факта, че ние, Устърови, сме честни, прями и открити, и ни боли, когато лъжем и мамим.

На другия ден леля Агата намина да си побърбим. Двайсет минути да беше подранила, щеше да свари близнаците с пълни усти с яйца и бекон. Тя рухна в едно кресло и тутакси ми направи впечатление, че не е обичайната ми слънчева леля Агата.

– Бърти – каза, – много съм тревожна.

Аз също. Не знаех нито колко време ще остане, нито кога ще цъфнат близнаците.

– Започвам да се питам – продължи тя, – дали не бях неоправдано сурова с Клод и Юстис.

– Не, не би могла!

По този въпрос бях непоклатим.

– Какво искаш да кажеш?

– Ами... ъ... ти не би могла да бъдеш сурова с когото и да било, лельо Агата.

Много съм бърз. На старата роднина й стана хубаво и тя ме изгледа с по-малко погнуса от друг път.

– Много мило, че го казваш, Бърти, но все си задавам въпроса дали са в безопасност.

– Дали са в какво?

Употребата на тази дума във връзка с близнаците, които са ненавърнени като две млади тарантули, направо ме гръмна.

– Смяташ ли, че всичко е наред с тях?

– В какъв смисъл? – предпазливо помолех аз за уточнение.

Леля ме изгледа с една особена премреженост.

– Да ти е минавало през ума, Бърти, че чичо ти Джордж е ясновидец или екстрасенс?

Защо имах чувството, че прехвърча от тема на тема?

– Екстрасенс?

– Възможно ли е, според теб, да вижда неща, които са невидими за обикновеното око?

Твърде възможно, макар и малко вероятно. Чичо Джордж е празнично настроено старо яйце, чийто живот минава във волно сноване от клуб в клуб, за да се черпи с други празнично настроени стари яйца. Замержелее ли на хоризонта, келнерите ше си изпотрошат краката да търсят тирбушона. Именно чичо Джордж е великият откривател, който изнамери, че алкохолът е храна и с това изпревари значително съвременната медицинска мисъл.

– Чичо ти Джордж вечеря с мен снощи и беше силно разтърсен. Твърди, че по средата на пътя между Девонширския клуб и клуб „Будълс“ внезапно съзрял фантазма на Юстис.

– Кое на Юстис?

– Фантазма. Това е термин, с който се обозначава материалната изява на духа на тяло, намиращо се на хиляди мили разстояние. В първия момент помислил, че вижда Юстис в плът и кръв, ала фигурата изчезнала зад ъгъла и когато чичо ти Джордж стигнал там, вече нямало нищо за гледане. Крайно озадачаващо и притеснително. Въздействието върху чичо ти е забележително. Цяла вечер пи газирана вода и държанието му е крайно неадекватно. Мислиш ли, че горкичките момчета са в безопасност, Бърти? Дали не им се е случило нещо неопишуемо страшно?

Потекоха ми лигите при тези думи, но казах – не, едва ли им се е случило нещо неопишуемо страшно. За мен Юстис беше нещо неопишуемо страшно, а Клод – нещо още по-неопишуемо страшно, но премълчах. А тя си тръгна все тъй угрижена.

Когато онези двамата се върнаха, аз им поставих въпроса ребром. Колкото и да е приятно да изкараш акъла на стария чичо Джордж, все пак не беше редно да се развяват при пълна видимост из столицата.

– Ама старче – каза Клод, – бъди разумен. Нищо не бива да сковава нашите действия.

– И дума да не може да става – подкрепи го Юстис.

– Цялата същност на въпроса е, че трябва да сме волни, за да се

придвижваме необезпокоявани тук и там.

– Сега сме тук, после сме там – поясни братът.

– Но, по дяволите...

– Бърти! Не пред детето!

– Донякъде обаче разбирам гледната му точка – замислено изрече

Клод. – Защо не си купим маскировки?

– Скъпо мое момче! – погледна го Юстис с нескрито възхищение. –

Каква идея! Сам ли се сети?

– Не, Бърти ми я подсказа.

– Аз?!

– Нали ни разправи онази вечер за Бинго Литъл и брадата, която си лепнал, за да не го познае чичо му.

– Ако си въобразявате, че ще допусна двама и без това грозни тръни в очите човешки да влизат и излизат от апартамента ми с развети бради...

– Има право – призна Юстис. – Тогава рунтави бакенбарди.

– И изкуствени носове – додаде Клод.

– И, щом казваш, изкуствени носове. Значи, Бърти, момчето ми, свалихме канара от плещите ти. За нищо на света не бихме те притеснили по време на това импровизирано малко гостуване.

Отидох да търся Джийвс за утеха, но той само изрече нещо за буйната младежка кръв. Ни капка съчувствие.

– Добре, Джийвс. Отивам на разходка в парка. Пригответи ми Итънските гети.

– Да, сър.

След два дни Марион Уордър пристигна у дома към пет часа, тъкмо когато се канех да пия чай. Огледа предпазливо стаята, преди да седне.

– Братовчедите ти няма ли ги, Бърти?

– Не, слава богу.

– Тогава ще ти кажа къде са. В моята всекидневна. Гледат се на кръв от два срещуположни ъгъла и ме чакат да се прибера. Бърти, на това трябва да се сложи край.

– Ти май доста ги виждаш напоследък?

В този момент влезе Джийвс с чая, но горкото момиче беше тъй разбълникано, че не го изчака да се махне, за да продължи с бележките си. Имаше вид на прескрипан заек.

– Крачка не мога да направя, без да се препъна в единия или другия. Най-често и в двамата. Развиха навика да се явяват

едновременно, след което сядат мрачно и чакат; да видят кой ще издържи по-дълго. Изнемогвам до пълната крайност!

– Знам – казах с много разбиране. – Знам.

– Казвай тогава какво да правя.

– Хабер си нямам. Защо не кажеш на прислужницата да им съобщава, че те няма?

Тя потрепера.

– Опитах вече. Те опънаха палатка на стълбището и не можах да мръдна от къщи цял следобед, а имах много важни ангажименти. Защо не ги убедиш по някакъв начин да си вървят в Южна Африка, където явно ги искат.

– Май силно си ги впечатлила.

– И още как. Сега пък започнаха да ми правят подаръци. Или поне Клод. Снощи настоя да приема тази табакера. Дойде в театъра и отказа да се махне, докато не я взема. Макар да съм длъжна да призная, че никак не е лоша.

И не беше. Забележителна изработка от масивно злато с неприлична тлъст диамант, забучен в средата. А най-интересен беше смътният спомен, че някъде съм виждал подобна вещ. Акълът не ми стигаше откъде Клод е изнамерил налични за подобен разкош.

Другият ден беше сряда и тъй като обектът на тяхното благоговение имаше сутрешно представление, близнаците бяха свободни от дежурство. Клод понесе бакенбардите си към Хърст Парк за конните надбягвания, а ние с Юстис си беседвахме у дома. Или по-скоро той беседваше, а на мен ми се искаше да го няма.

– Любовта на една прекрасна жена, Бърти, трябва да е нещо неопируемо вълшебно. Понякога... Божичко! Какво е това?

Външната врата се бе тряснала и откъм коридора проехтя гласът на леля Агата, който питаше въщи ли съм. Гласът на леля ми е всепронизващ и всепроникващ, но веднъж в живота си аз бях благодарен за това. Разполагахме само с две секунди, за да разчистим терена, но и те бяха достатъчни за Юстис, който с невиджана чевръстина се гмурна под канапето. Последната му обувка тъкмо се бе изгубила от оцъкления ми взор, когато леля връхлетя в стаята.

Видът ѝ бе разтревожен. Крайно време беше, доволно си рекох аз, всички да се поразтревожат.

– Бърти – попита тя, – какви са непосредствените ти намерения?

– Ами ще вечерям с...

– Нямам предвид тази вечер. Зает ли си следващите няколко дни?

Разбира се, че не си – сама си отговори услужливо. – Ти никога нищо не вършиш. Целият ти живот е едно плътно, едно безкрайно... но за това друг път. Дойдох да ти съобщя, че искам да заминеш с горкия си чичо Джордж в Харогит (Минерални бани в графство Йоркшир. – Б. пр.) за няколко седмици. Колкото по-бързо тръгнете, толкова по-добре.

Това вече ми дойде толкова нанагорно, че изквечах в знах на протест. Не че имам нещо против чичо Джордж, но такава, и дума да не става. Опитах се да ѝ го разясня, но тя само махна с ръка да си затварям устата.

– Ако в теб е останала капка човешина, Бърти, ще правиш каквото ти казвам. Горкият ти чичо Джордж е преживял съсипителен шок.

– Пак?

– Той е убеден, че само пълен покой и опитна медицинска помощ ще могат да възстановят нервната му система до обичайната ѝ непоклатимост. В миналото бил извлечал много полза от харъгитските води и сега желае пак да бъде отведен там. Ние преценихме, че не бива за миг дори да остава сам, затова ти ще го придружиш.

– Ама такава!

– Бърти!

В разговора настъпи кратка пауза.

– От какво естество е поредният шок? – попитах глухо.

– Между нас да си остане – зловещо зашепна леля Агата, – но лично аз смятам, че всичко е плод на превъзбуденото му въображение. Ти си все пак член на семейството, Бърти, затова ще си позволя да говоря пред теб открито. Знаеш не по-зле от мен, че горкичкият Джордж от години вече е... е развил навика да... как да се изразя?

– Да се изживява като сьонгер?

– Пардон?

– Да лочи без задръжки?

– Не одобрявам разюздания ти речник, но съм принудена да призна, че чичо ти не е може би въздържателят, който бихме искали да бъде. Лесно е възбудим и... Накратко казано, претърпял е тежък шок.

– Пак не разбрах какъв точно.

– Ами именно това не можем да измъкнем от него поне с приблизителна точност. Въпреки положителните си качества, чичо ти Джордж има тенденцията да става нечленоразделен, когато е в плен на силни чувства. Можаш само да изкопча от него, че е станал жертва на обир.

– Обир!

– Някакъв непознат с ужасяващи бакенбарди и много особен нос

нахлул с взлом в апартаментата му на Джърмин Стрийт в негово отсъствие и задигнал някои от вещите му. Когато Джордж се прибрал, той заварил непознатия в гостната си, но веднага хукнал да бяга.

– Чичо Джордж?

– Непознатият. А чичо ти твърди, че му липсва изключително ценна табакера. Лично аз съм склонна да отдам всичко на неговото въображение. Не е на себе си, откак си внуши, че е срещнал Юстис на улицата. Така че от теб искам, Бърти, да заминеш с него за Харъгит не по-късно от идната събота.

И като ми обърна решително гръб, тя напусна стаята, а Юстис изплезя изпод канапето. Непрокопсаникът беше силно развълнуван. Аз също. Беше ми причерняло при мисълта за няколко седмици наедине с чичо Джордж между четирите стени на Харъгит.

– Значи ето откъде била табакерата, гръм да го уцели дано! – огорчено се провикна Юстис. – Може ли такъв мръсен номер! Да окраде собствената си плът и кръв! На този човек мястото му е в тъмница!

– Мястото му е в Южна Африка – казах аз. – Също и твоето.

И с красноречие, което силно ме изненада, аз не млъкнах поне десет минути на тема задължения към семейството и други такива. Призовах към човешината му. Разхвалявах му стръвно Южна Африка. Казах му всичко, за което се сетих, в по-голямата си част два пъти. А на онзи само пяна му излизаше от устата относно братовата му низост. Неизвестно защо беше убеден, че благодарение на красивия дар Клод го води поне с една точка. Последва болезнена сцена, когато онзи се върна от Хърст Парк. Цяла нощ ми надуваха главата. Не бях виждал някой да минава с по-малко сън от тези двамата.

В апартаментата става напрегнато, тъй като Клод и Юстис не си говореха. Аз съм дружелюбна животинка и много страдам, когато съм принуден да делия покрив с двама близнаци, всеки от които не забелязва присъствието на другия върху географията и отрича правото му на живот.

Човек неминуемо започва да си мисли в такива случаи, че това просто не може да продължава и слава богу, то не продължи. Ако някой обаче ми се беше явил предишния ден за да ми каже какво щеше да се случи, аз само шях да се усмихна вяло, Тъкмо бях изпаднал в непоклатимото убеждение, че нищо по-слабо от динамит не е в състояние да откърти тия двамата от непосредствената ми близост, когато Клод се промъкна в петък сутринта при мен в спалнята и ми снесе своята новина.

Аз се усъмних, че чувам добре.

– Бърти – каза той, – много мислих над въпроса.

– Кой въпрос?

– Целия. Дето си губя времето в Лондон, докато мястото ми е в Южна Африка. Не е почтено – с много чувство добави той, – не е правилно. С две думи, Бърти, старче, утре заминавам.

Аз залитнах и добре, че още си лежах.

– Заминаваш? – хлъцнах обезсилено.

– Да – потвърди Клод. – Ако, разбира се, имаш добрината да изпратиш Джийвс да ми купи билет. Боя се, че ще трябва да те обруля за пътните разноски, старо. Нали не възразяваш?

– Да възразявам! – изкрещях аз и се вкопчих спазмотично в ръката му.

– Значи всичко е наред. О, между другото, нали ще си мълчиш пред Юстис за моите намерения?

– Ама той не идва ли с теб?

Клод потрепера.

– Не, слава на господа! Направо ме втриса при мисълта да бъда затворен с този подлец на един кораб. Не, нито дума на Юстис. Слушай, дали ще успееш да ми осигуриш билет за толкова кратко време?

– И още как!

По-скоро стях да купя кораба, отколкото да допусна подобна възможност да ми се изплъзне.

– Джийвс! – разкрещях се аз, щом се втурнах в кухнята. – Бързо в кантората на „Юниън-касъл“ да осигуриш една койка за господин Клод на утрешния параход. Той ни напуска, Джийвс!

– Да, сър.

– Господин Клод изрично помоли дума да не се споменава пред господин Юстис за тези му намерения.

– Да, сър. Господин Юстис изрази идентични желания, когато ме изпрати да му купя билет за същия кораб.

Аз зейнах.

– И той ли си тръгва?

– Да, сър.

– Нищо не разбирам.

– Да, сър.

При различни обстоятелства бих дал по-изразителна изява на чувствата си пред Джийвс. Бих поподскачал от радост и покрещял от възторг, но онези гети препречваха като непреодолима бариера общуването

ни. Със съжаление трябва да спомена освен това, че не пропуснах да му натрия носа. Беше ме изтормозил с липсата на съчувствие в час на безподобна несгода, затова просто си го просеше да му натякна, че хепиендът е осъществен без дори най-малката му намеса.

– Такива ми ти работи, Джийвс – подсмивах се невъздържано. – Край на болезнения епизод. Знаех си, че нещата ще се оправят от само себе си, ако не ги припираме и им дадем да отлежат и – най-важното – ако запазим присъствие на духа. Много момчета на мое място биха загубили въпросното присъствие.

– Да, сър.

– Биха се юрнали да молят за помощ.

– Не е изключено, сър.

– Но не и аз, Джийвс.

– Така е, сър.

И с тези думи го оставих да мисли, та белким му дойде акълът в главата.

Дори мисълта, че ще трябва да се заточа с чичо Джордж в Харъгит, не успя да ме депресира в събота, докато оглеждах внимателно апартамента и се опитвах да свикна с мисълта, че Клод и Юстис не са в него. Бяха се измъкнали крадливо и поотделно веднага след закуска, Юстис за да хване влака от гара Ватерло, а Клод за да се промъкне в гаража, където си държа колата. Не можех да допусна двамата да се сблъскат на гарата и да си променят решението, затова подсказах на Клод колко по-приятно би било да отиде с кола до Саутхамптън.

Лежах по гръб на любимата кушетка, съзерцавах миролюбиво мухите по тавана и си мислех в какъв прекрасен свят живеем, когато в стаята влезе Джийвс с писмо върху подноса.

– Донесе го специален куриер, сър.

Разкъсах плика и първото нещо, което изпадна отвътре, беше банкнота от десет лири.

– Божичко!

Самото писмо бе надраскано с молив и не беше никак многословно:

Скъпи Върти,

Би ли предал приложеното на твоя прислужник с думите, че само да можех, бих го обсипала със злато.

Първият ми щастлив ден от една седмица насам!

Твоя М. У.

Джийвс стоеше де мен, протегнал десетачката, припърхала на пода.

– Задръж я – казах. – Доколкото разбирам, предназначена е за теб.

– Сър?

– Казвам, че парите са за теб. Госпожица Уордър ти ги изпраща.

– Много мило от нейна страна, сър.

– Защо, по дяволите, те обсипва със злато? Твърди, че си й спасил живота.

Джийвс се усмихна снизходително.

– Госпожицата надценява моите услуги.

– И какви бяха тези услуги, ако не е тайна?

– Свързани е господин Юстис и господин Клод, сър. Надявах се госпожица Уордър да не повдига пред вас този въпрос, тъй като не желаех да си мислите, че своеволнича.

– В какъв смисъл?

– Случайно се намирах в стаята, когато госпожица Уордър се оплакваше с много плам от начина, по който господин Юстис и господин Клод й натрапват обществото си, затова си помислих, че при възникналите обстоятелства евентуално би било оправдано да предложа употребата на незначителна измама, за да й помогна да се освободи от тяхното внимание.

– Майчице! Да не искаш да кажеш, че ти си в дъното на тяхното скоротечно отплаване!

Ето че ме изкара глупаво магаре в собствените ми очи! След като му натърках носа в неговата непричастност към благословеното отървяване.

– Просто ми хрумна, че ако госпожица Уордър спомене пред господин Клод и господин Юстис поотделно, че възнамерява да отплава за Южна Африка поради сключване на театрален ангажимент, може и да се постигне желаният ефект. Както стана ясно, предвижданията ми се оказаха основателни. Младите джентълмени попиха думите й, без да зададат и един въпрос.

– Джийвс – започнах аз, – ние Устърови може и да гафим безподобно, но поне не сме прекалено горделиви, за да не си го признаем. Ти просто нямаш равен на себе си.

– Благодаря ви, сър.

– Ама чакай! – изведнъж ме трясна ужасяваща мисъл. – Като се качат на кораба и открийт, че нея я няма, кое ще им попречи да дотърчат обратно?

– Предвидих и тази евентуалност, сър. По мое предложение

госпожица Уордър осведоми младите джентълмени, че ще пътува по суша до Мадейра и там ще се присъедини към тях на плавателния съд.

– Кое е следващото пристанище след Мадейра?

– Няма следващо, сър.

Известно време просто полежах, за да може щастието да ме просмуче. Картината имаше един единствен дефект.

– Яд ме е само – казах, – че на такъв голям лайнер те ще могат успешно да се отбягват взаимно. Толкова ми се иска Клод да получи неограничена доза Юстис в обратното.

– Боя се, че така и ще стане, сър. Осигурих на двамата джентълмени двуместна каюта. На едната койка ще спи господин Клод, а на другата господин Юстис.

Въздъгнах с чист, неразреден екстаз. Срамота беше все пак в такъв радостен ден да се затрия от столицата подръка с чичо Джордж.

– Започва ли вече да ми стягаш багажа, Джийвс?

– Багажа, сър?

– За Харъгит. Нали заминавам днес е чичо Джордж.

– Да, разбира се, сър. Забравих да ви осведомя. Сър Джордж се обади тази сутрин, докато още спяхте, и предаде, че е настъпила промяна в намеренията му. Отказал се е от престоя в Харъгит.

– Е не, толкова щастие на едно място!

– И аз допуснах, че ще останете доволен, сър.

– Каза ли кое го е накарало да зачеркне планове? си?

– Не, сър. Но научих от неговия прислужник Стивънс, че вече се чувства задоволително и не изпитва необходимост от поглъщане на минерални води. Позволих си да дам на Стивънс рецептата за моя освежителен коктейл, който вие толкова високо цените. По данни от Стивънс сър Джордж го информираше тази сутрин, че се чувствал като нов.

Е, оставаше ми само едно. И аз го направих. Не твърдя, че сърцето не ме болеше, но не виждах алтернатива.

– Джийвс! По повод онези гети.

– Да, сър?

– Искрено ли не ги харесваш?

– От все сърце, сър.

– Не бих ли могъл по някакъв начин да те склоня да погледнеш на тях с по-бащинско око?

– Изключено, сър.

– Е, няма как тогава. Точка по въпроса. Можеш да ги изгориш.

– Много ви благодаря, сър. Аз вече го сторих тази сутрин преди

закуска. Сивият цвят ви отива много повече, сър. Благодаря, сър.

17

БИНГО И МИЛАТА ЖЕНИЦА

Една седмица след отплаването на Клод и Юстис налетях на младия Бинго Литъл в пушалнята на Старшия Либерален Клуб. Беше се плюснал в едно кресло с увиснала уста и кретенско изражение в очите, докато на два метра от него белобрадо деде го наблюдаваше с толкова напрегната омраза, че дори на мен веднага ми стана ясно, че Бинго му е обсебил любимото кресло. Това му е най-лошото на чуждия клуб – без никакви злосторни намерения непрекъснато настъпваш по мазола и посегателствата върху неотменните права на Старите Обитатели.

– Здравсти, грозньо – поздравих аз.

– Привет, дъртъо – откликна Бинго и побърза да поръча две малки за преди обяд.

Веднъж в годината управителният съвет на „Търтеите“ решава, че на стария клуб добре ще му понесе едно измиване и измазване, та ни изритват навън и ни натрисат за няколко седмици на някоя с нищо непривинила се институция. Тази година жестокият жребий се падна на Старшия Либерален Клуб и лично аз намирах напрежението трудно поносимо. Ако си свикнал на клуб, в който замеряш с филия хляб човека, чието внимание държиш да привлечеш, неминуемо се чувстваш в усмирителна риза, когато най-младият член около теб на осемдесет и седем и не е прието да встъпваш разговор ако не сте се сражавали заедно в Бурската война. Затова така се зарадвах на Бинго и веднагъ заподеляхме с приглушени гласове.

– Този клуб – изсъсках аз – ще ме довърши.

– На мен вече ми видя сметката – оплака се и Бинго. – Убеден съм, че онзи дядка до прозореца е мъртъв от три дни, но не ми стиска да повдигна въпроса.

– Обядва ли вече?

– Не, защо?

– Защото имат сервитьорки вместо келнери.

– Божичко! Аз пък мислех, че след подписването на примирието келнерите са се върнали от фронта. – Той се позамисли и взе разсеяно да си оправя вратовръзката. – Ъ... хубавички ли са?

– Не.

Той се разочарова, но бързо се стегна.

– Е, поне кухнята им се слави като най-добрата в Лондон.

– Тогава какво чакаме?

– Виж какво, в края на обяда момичето вероятно ще попита „Заедно ли ще плащате или поотделно, сър?“. Кажи „заедно“, защото съм без пени в джоба.

– Чичо ти още ли не ти е простил?

– Още, да пукне дано!

Тази новина ме огорчи, затова реших да нагостя бедния в буквалния смисъл на думата Бинго като хората. Затова се заех напрегнато да изучавам менюто.

– Какво ще кажеш за следното, Бинго? – обадох се след доста време. – Първо няколко фаршировани яйца, по една хубава супа, малко студена съомга, последвана от къри и накрая торта с боровинки и парче сирене?

Не твърдя, че съм очаквал да се разкрещи от радост, въпреки че съвсем целенасочено и съсредоточено бях подбрал любимите му блюда, но все пак редно беше да каже нещо. Вдигнах поглед и установих, че вниманието му блуждае извън моя обсег. Беше впил в келнерката поглед на куче, което най-сетне си е спомнило къде е заровило кокала.

Тя беше височко момиче с топли, малко заваяни кафяви очи. За пръв път я виждах в клубния ресторант и трябва да призная, че доста повдигаше класата на заведението.

– Какво ще кажеш? – дръпнах го аз за ръкава, защото обичам да приключа овреме с формалностите, за да стисна здраво ножа и вилицата.

– Ъ? – попита Бинго разсеяно.

Аз повторно изрецитирах набеязаното.

– Да, добре – каза той, преди да съм свършил. – Каквото кажеш.

Момичето тръгна да изпълнява, а той извърна към мен изскочили от орбитите очи.

– А ти, Бърти, си седнал да разправяш, че не били хубави! – каза с много укор.

– А не! – запротестирах аз. – Само не започвай пак да ми се влюбваш и то в момиче, което едва си зърнал!

– Има времена, Бърти, когато един взор е повече от достатъчен, когато, минавайки през тълпата, ти срещаш нечий поглед и нещо в теб изсраква и ти нашепва в ухото...

На това място пристигнаха фаршированите яйца и той млъкна, за да ги натъпче в устата си.

– Джийвс – казах вечерта, след като се прибрах. – Имай готовност.

– Сър?

– Излъскай стария мозък и бъди нащрек. Много скоро господин Литъл ще дотърчи за съвет и съчувствие.

– Неприятности ли има господин Литъл?

– Нещо такова. Взе, че се влюби. За петдесет м трети път. Питам те, Джийвс, виждал ли си през живота си нещо подобно?

– Господин Литъл е несъмнено крайно топлосърдечен.

– Топлосърдечен! Ако това е топлосърдечие, той би трябвало да носи азбестови жилетки. Така че, бъди готов, Джийвс.

– Много добре, сър.

И наистина, след не повече от десетина дни старото магаре вече реवेशе за доброволци, които да направят крачка напред и да му отърват кожата.

– Бърти, ако си приятел, сега е моментът да го докажеш!

– Продължавай, грозилище. Поне ще те изслушам.

– Помниш ли, дето ме черпи един обяд в Стария Либерален Клуб преди няколко дена? Обслужи ни едно...

– Спомням си. Висок, строен екземпляр.

– Как смееш да я наричаш екземпляр! Тя е ангел!

– Добре. Продължавай.

– Аз я обичам!

– Добре, продължавай.

– За бога, не ме побутвай! Остави ме да разкажа със свои думи. Обичам я, Бърти, и искам ти, стари приятелю, да отскочиш до чичо по малка дипломатическа работа. Трябва да ми възстанови дажбата и то без никакво протакане. Освен това ще трябва и да я увеличи. С много.

– Защо не изчакаме? – предложих аз, защото поръчението никак не ми се усмихваше.

– Да чакам? За какъв дявол да чакам?

– Ами сам знаеш какво става, когато се влюбиш. Нещо неминуемо тръгва накриво и ти оставаш на сухо. Дай да отидем при чичо ти чак след като се стигне до нещо окончателно.

– Окончателно е. Тя каза „да“ тази сутрин.

– Божичко! Ти май не си губиш времето. Няма и две седмици, откак я видя за пръв път.

– В този живот – уточни Бинго. – Тя обаче е убедена, че сме се познавали доста добре в предишно наше съществуване. Има смътния

спомен, че съм бил вавилонски цар, а тя – робиня-християнка. Лично аз, да си призная, нищо не помня, но ѝ имам пълно доверие.

– О, господи! – впечатлих се аз. – Така ли говорят в днешно време келнерките?

– Откъде да знам как говорят в днешно време келнерките?

– Ами време ти е вече да установиш това. Първата ми среща с твоя чичо се осъществи по вина на твоето страстно намерение да се ожениш за келнерката Анабела от закусвалнята на Пикадили.

Бинго подскочи. Безумен блясък просветна в очите му и преди да се усетя, той вдигна ръка и я стовари със сочен шляпък върху обутото ми в тънки летни панталони коляно.

Аз изквечах от болка.

– Прощавай – каза Бинго. – Поувлякох се. Ти обаче ми подсказа една идея, Бърти. Върни мислите си назад към въпросния случай. Спомняш ли си изящния замисъл, който роди изтънченото ми въображение? Да му кажем на чичото, че ти си онази Какйбешеимето, дето пише разни буламачи?

Как да забравя! Страшният спомен бе свеж като сутрешна мимоза в изтерзаното ми съзнание.

– Предприемаме същата нападателна стратегия – взе да се горещи се Бинго. – Връщаме се в старите окопи! Ще атакуваме повторно с името на Роузи М. Банкс на уста!

– Съжалявам, че трябва да охладя воинския ти дух, млади момко, но както казваме ние в Испания – но пасаран! Втори път сърчицето ми няма да издържи.

– Дори заради моето единствено щастие?

– Дори заради всички твои минали, сегашни и бъдещи единствени щастия.

– Никога не съм допускарал – натъжи се Бяно, – че ще чуя такива думи от моя Бърти Устър.

– Е, вече ги чу. – Бях неумолим. – Напиши ги на лист хартия, съдвечи ги и ги глътни.

– Бърти, та ние сме съученици!

– Не по моя вина.

– Приятели сме от деца!

– Знам. Ще се опитам до края на живота си да забравя този факт.

– Бърти, старче – придърпа Бинго стола си още по-близо до мен и се зае да ми масажира лопатката. – Прояви малко разум!

Няма защо да ви казвам, че след десетина минути аз вече му бях

позволил да ме омотае на пръста си. Всеки може да ме омотае на пръста си и това е трагедията на моя живот. Ако бях в трапистки (Католически монашески орден, чиито членове са дали обет за мълчание. – Б. пр.) манастир, първата ми работа щеше да бъде да се оставя на някой красноречив шарлатанин да ме въвлече в най-идиотския заговор посредством езика на глухонемите, въпреки неистовата съпротива на здравия ми разум.

– Е, какво искаш да направя? – сдах аз багажа.

– Като начало изпрати на стария един екземпляр от последното си произведение с ласкателно посвещение и автограф на първа страница. Това страхотно ще го погъделичка. А след това го фрасваш между очите.

– Кое е последното ми произведение?

– „Жената, устояла на всичко“. Навсякъде я продават. Витрините на книжарниците са тъпкани само с нея. Съдейки по обложката, всеки мъж би се възгордял да бъде неин автор. Той, разбира се, ще държи да я обсъди с теб.

– А! – живнах аз. – Ето това захвърля на боклука целия ти пъклен замисъл. Аз хабер си нямам за какво става дума в книгата.

– Е, ще се наложи да я прочетеш, естествено.

– Да чета! А не, тук вече...

– Бърти! На един чин сме...

– Добре, де, добре!

– Знаех си, че мога да разчитам на теб. Имаш златно сърце. – Джийвс – обърна се той към верния ми помощник, влязъл в стаята с поднос в ръце, – господин Устър има златно сърце.

– Много добре, сър.

Като изключим спортната страница на „Таймс“ и таблиците за залагане, аз не принадлежа към четящия елит, затова борбата ми с „Жената (чумата да я тръшне!), устояла на всичко“ бе титанична. Въпреки всичко успях да се справя тъкмо навреме, защото едва бях стигнал пасажа, където устните им се сливат в една дълга, бавна целувка и всичко замира, ако не се брои нежната въздишка на летния ветрец в брястовете над главите им, и специален куриер ми донесе бележка от стария Битълшам с покана за обяд.

Заварих го в настроение, което мога да опиша само като разтопено. На масата до него, докато обядвахме, стоеше екземплярът с личното ми посвещение и той не спираше да го прелиства с разтреперани,

прочувствени пръсти, помежду желирани ордьоври и френски салати.

– Господин Устър – преглътна той парче пьстърва, – искам да ви поздравя най-искрено. Вашият талант съзрява с всяка изминала книга. Прочел съм всичките ви творби, знам наизуст „Безумната Мъртъл“, но с тази вие дърпате непосредствено струните на човешкото сърце.

– Ами!

– Ами я! За трети път я препрочитам, откак имахте добрината да ми я изпратите – позволете ми отново да ви благодаря за очарователното посвещение – и смея да твърдя, че сега съм по-добър, по-сладък, по-дълбок човек. Преливам от добродетелност и доброжелателност към себе-подобните си.

– Вярно?

– Вярно.

– Всичките си себеподобни?

– До един.

– Дори младия Бинго? – рискувах аз да го подложа на доста неспособно изпитание.

– За племенника ми Ричард ли говорите? – Той се замисли, но устоя и не помръдна от мъжката си дума. – Да, дори към Ричард. Е... все пак, такава... може би... да, дори към Ричард.

– Това е добре, защото тъкмо за него се канех да ви говоря. Той много е закъсал с финансите, ще знаете. Би приел неограничено количество лири стерлинги, изплащани на редовни тримесечни вноски.

Старият се зае да дъвчи угрижено студено яребишко. Попрелисти пак книгата и тя взе, че се отвори на страница двеста и петнайсата. Не можах да си спомня какво точно съм писал на страница двеста и петнайсата, но трябва да е било твърде стръвно, защото изражението му се промени и той вдигна към мен замъглен поглед, сякаш бе прекалил с дижонската горчица.

– Много добре, господин Устър. Не съм в състояние да не откликна толкова скоро след прочитането на тази ваша благородна творба. Ричард ще си получи стипендията.

– Браво! – похвалих го аз. – Канаара ще смъкнете от плещите му. Той, знаете, е решил да се жени.

– Не, не знаех. И не съм сигурен, че одобрявам. Коя е дамата?

– Ами, честно казано, тя е келнерка.

Той подскочи от място без засилване.

– Не думайте, господин Устър! Това е направо забележително! Никога не съм допускал такава последователност у този развейпрах!

Неподозирани похвални качества! Спомням си, че преди близо година и половина, когато за пръв път имах рядкото удоволствие да се запозная с вас, Ричард пак щеше да се жени за същата тази келнерка!

Реших много деликатно да го просветя.

– Не бих казал, че е съвършено същата. Дори забелязах известни разлики, но пак си е келнерка.

Любящата светлина угасна в погледа на стария.

– Хм! – каза с известно съмнение. – Тъкмо си помислих, че Ричард демонстрира постоянство, което тъй рядко се среща в съвременната младеж. При това положение... трябва да си помисля.

На това се разделихме и аз отидох да разправа на Бинго как стоят нещата.

– Стипендия – да – казах. – Чичовата благословия под въпрос.

– Сватбените камбани не го ли разтопиха?

– Оставих го замислен. Ако приемах залози, курсът е сто към осем, че няма да омекне.

– Значи не си подходил както трябва. Знаех си, че всичко ще оплескаш – ядоса се младият Бинго, което, предвид изтърпяното заради него, ми се стори по-остро от змийски зъб. – Много неприятно. Много, много неприятно – продължи той. – Не мога да споделя сега с теб подробности, но ти ме постави в крайно деликатно положение.

И като загреба замислено шепа от специалните ми цигари, той си тръгна угрижен.

Три дни от него ни звук, ни стон. Рано следобед на третия ден нахлу устремно с цвете в бутониерата и с вид на ударен по темето с чорап, пълен с мокър пясък.

– Привет, Бърти.

– Привет, стара ръпо. Къде се губиш толкова време?

– Ами тук и там. Къде ли не. Страхотно временце, а, Бърти?

– Бива си го.

– Разбрах, че банките свалили лихвата.

– Не думай!

– Новините от Долна Силезия обаче силно ме обезпокоиха.

– Ай-ай-ай!

Той взе да се разхожда напред-назад, без да млъква, но и без да каже две думи, с които да ме убеди, че му е рано за стая с меко тапицирани стени. Направи ми много грозно впечатление.

– А, Бърти! – каза изведнъж и изтърва вазата, с която си играеше. –

Спомних си какво исках да ти кажа. Аз се ожених.

18 ВСИЧКО Е НАРЕД

Аз се изверих. Флората в бутониерата... Замаеният поглед... Симптомите наистина бяха налице, но въпреки това не ми се вярваше. Работата е там, че съм бил свидетел толкова – да ги нарека безчет – пъти как любовните дела на Бинго започват с ойларипи на уста, след което започват да тракат и да пуфкат по нанадолнището, докато на правата отсечка колата неминуемо се преобръща и аз търча да събирам разпилените тленни останки. Затова не можех да приема току-така, че най-накрая е довел нещо до някакъв край.

– Оженил си се!

– Да. Тази сутрин в кметството в Холбърн. Оттам идвам.

Аз заех удобна позиция в стола. Тази история се нуждаеше от всестранно проветряване.

– Нека систематизирам фактите – казах. – Ти наистина ли се ожени?

– Да.

– За същото момиче, в което беше влюбен онзи ден.

– В какъв смисъл?

– Ами нали се познаваш. Каж ми сега, кое те накара да извършиш нещо толкова безразсъдно?

– Ама не, престани да ми говориш така! Ожених се, защото я обичам, по дяволите! Най-прекрасната женица на този скапан свят!

– Не възразявам, но много ми е интересно чичо ти какво ще каже. При последната ни среща не подскачаше от нетърпение и не питаше кога да започне да ръси конфети.

– Бърти, ще ти призная нещо. Всъщност милата женица ме подкороса. Разправих ѝ за чичо и вижданията му за брачното ми бъдеще и тя заяви, че ако не я обичам достатъчно, за да му се противопоставя, като се оженим още на другия ден, то тя ще ме остави. Затова си купих цвете, бучнах го в илика и право в кметството.

– И какво възнамеряваш да правиш сега?

– О, всичко съм обмислил! След като се видиш с чичо и му съобщиш много деликатно новината...

– Какво!

– След като се видиш...

– Нали не се опитваш да ми кажеш, че ще ме натикаш в частната си помийна яма!

Той ме изгледа замайно като Лилиан Гиш (Лилиан Гиш (1896–1993) – американска филмова звезда от 20-те години, продължила да играе до средата на 80-те. – Б. пр.), която излиза от поредния си припадък.

– Това гласът на Бърти Устър ли беше? – попита с много мъка в гласа.

– И още как!

– Бърти, старче – взе Бинго да ме потупва тук и там, – не се чуваш какви ги плещиш! Та нали сме съжчени...

– Добре де, добре!

– Bravo! Знаех си, че мога да се осланям на теб. Тя чака долу в коридора. Ще я забършем и право към чичови!

Бях виждал булката единствено в келнерската ѝ премяна и затова очаквах от нея на сватбения ден да се н издокара в нещо умопомрачително. Първият лъч надежда, откак бе започнала тази мрачна афера, ме озари, когато я зърнах там в коридора – вместо бели коприни, облаци парфюми и шапки, конкуриращи ботаническата градина, тя се бе нагласила с неочаквано добър вкус. Нищо натрапчиво. Нищо истерично. Направо да си кажа, по отношение на екстериора, все едно че идваше право от Бъркли Скуеър (Живописен площад в аристократичната част на централен Лондон. – Б. пр.).

– Скъпа, това е моят най-стар приятел Бърти Устър – представи ме Бинго. – Ние сме съжченици от първи клас, нали, Бърти?

– Да – неохотно си признах аз. – Много ми е приятно. Струва ми се, че се видяхме ъ... на обяд преди десетина дена.

– О, да. Радвам се да ви видя отново.

– Чичо ми гледа Бърти в очите – гордо обясни Бинго. – Затова ще дойде с нас и ще прекопае почвата, за да ни постеле на меко. Ей, такси!

Мълчахме в таксито и дори усетих някакво напрежение. Затова с радост изскочих пръв и, след като заряхах Бинго и Бинговица да чакат в преддверието, побързах да се кача в гостната и да изстрелям иконома да ми доведе голямото началство.

Докато крачех напред-назад из стаята и го чаках да благоволи, внезапно зърнах проклетата „Жена, устояла на всичко“ върху една от масичките. Беше разчекната на страница двеста и петнайсет и окото ми бе запленено от един дебело подчертан пасаж. След като се зачетох, изведнъж загрях, че държа маслото, с което ще смажа машината:

„– Нима има сила – попита Матилда и очите ѝ святкаха, докато се вираше в суровия възрастен мъж, – която да надделее над всепоглъщащата любов? Нито царства, нито власт, милорд, нито жалките забрани на разни родители и настойници са в състояние да ни разделят! Аз обичам вашия син, лорд Миндърмиър, и нищо не ще устои на силата на нашите чувства. Тази наша любов бе предопределена от съдбата. Кой сте вие, за да се противите на повелите на Съдбата?

Графът я изгледа проникателно изпод рунтавите си вежди.

– Хъмф! – Каза той.“

Преди обаче да успее да си освежа паметта с отговора на Матилда, вратата се отвори, старият Битълшам се търкулна в стаята и, както винаги, целия ме олигави.

– Скъпи мой господин Устър, какво неочаквано удоволствие! Настанете се удобно, умолявам ви. С какво мога да ви бъда полезен?

– Ами да си кажа правичката, идвам като посланик на любовта – отвърнах ала Матилда, но за всеки случай побързах да уточня: – Искам да кажа като посредник на младия Бинго.

Любвеобилността му видимо подаде в центъра, но тъй като не ме изрита, аз дръзко продължих:

– Много е трудно, ще знаете, да се пребори човек с чистата и всепобеждаваща любов. Може и да може, но ако питате мен, зарежете тази работа.

Очите ми мятаха мълнии към суровия възрастен мъж, но за всеки случай също пошвах заплашително с вежди. Той взе да пуфти и да сменя палитрата на лицето си. Не стана ясно дали съм му взел страха или е време за стратегическо отстъпление заднешком.

– Ние вече обсъдихме този проблем по време на последната ни среща, господин Устър – заговорих той. – И тогава, ако си спомняте...

– Да, ама междувременно отбелязахме значителен напредък. Работата е там – докопах аз бика за рогата, – че тази сутрин младият Бинго я свърши, каквато я свърши. Запуши си носа и – буф! – от кея в най-дълбокото.

– Божичко! – скочи той с пъргавина, която силно ме впечатли на фона на окръглите му дадености, а устата му зейна живописно. – Защо? Къде? От кой кей?

Взех да се дразня от неговата непробиваемост. Човек му говори, но кой да го слуша!

– Изразих се иносказателно, ако това е думата, която имам наум. Исках да ви осведомя, че Бинго се задоми.

– Задомил се!

– Да. Направо взе, че се ожени. Нали нямате нищо против? Кипяща млада кръв и прочее. Две влюбени сърца, туптящи като едно, ако не се лъжа.

Той се запъхтя.

– Крайно съм разстроен от тази новина. Смятам, че ми е ъ... хвърлено предизвикателство. Да аз съм предизвикан!

– Но кой сте вие, за да се противите на повелите на Съдбата? – попитах аз, след като крадешком си направих справка в разворената до лакътя ми книга.

– Ъ?

– Ами такова... тази тяхна любов е предопределена от Съдбата. Откак свят светува, ще знаете.

Признавам, че ако беше казал „Хъмф!“⁶, щеше силно да ме затрудни. За щастие не беше находчив и вместо това се възцари мълчание, по време на което чичото явно си напъваше мозъка. Очите му изведнъж се спряха на книгата и той се сепна.

– Господи, господин Устър, та вие цитирате!

– По памет.

– Знаех си аз, че ми звучи познато. – Цялото му изражение рязко се промени и той дори се изкикоти. – Ах, вие! Знаете слабото ми място. – Взе четивото и се задълбочи в него за минута-две, та чак реших, че ме е забравил. След малко обаче взе да бърше очи. – Е няма какво да се прави – каза.

Аз зашавах с крака и отпратих кратка, но съдържателна молитва към Всевишния.

– Няма какво да се прави – повтори той. – Не бива да съм втори лорд Миндърмиър, нали, господин Устър? Кажете ми, имахте ли прототип за този суров герой?

– А не. Просто ей-така го измислих и право в книгата.

– Гений! – прошепна старият. – Най-обикновен гений. Е, господин Устър, вие ме продумахте. Кой съм аз, както изтъкнахте, та да се противопоставям на повелите на Съдбата? Още тази вечер ще пиша на Ричард и ще го уведомя за доброжелателното си отношение към неговата женитба.

– Можете лично да го фраснете с новината. Той чака долу в коридора, барабар с жената. Ей сега ще слеза и ще ви го изстрелям. Е, всичко най-добро. Бинго ще получи удар от радост.

Бингови седяха долу на два стола, като пациенти пред

зъболекарски кабинет.

– Е? – изразително попита Бинго.

– Опекох каквото има за печене. За теб остана само да му стиснеш прочувствено ръката – казах аз и го шляпнах по гърба. – Хайде, тичай горе да другаруваш с чичото. Знаеш къде да ме намериш, ако пак ти потрябвам. Моите поздравления и тям подобни глупости.

И побързах да се оттегля, защото много мразя да ме гледат с кравешка признателност.

На този свят няма нищо сигурно. Ако някога съм бил убеден, че напълно си заслужавам извоювания с кървава пот отдиш, това бе същата онази вечер, когато се прибрах у дома, вирнах крака върху масичката и засърбах ароматния, чай, който Джийвс ми бе поднесъл. Свикнал съм в течение на дълги и многострадални години моите избраници да изпуснат въздух в последния момент и да финализират последни, но не виждах основания за тревога в случая с Бинго. Когато го оставих в къщата на Паунсби Гардънс, от него се изискваше само да се качи горе с госпожата и да обере плодовете на моята тънка дипломатическа работа. Бях тъй спокоен, че когато след не повече от половин час той нахълта запъхтян в дневната ми, единствената спходила ме мисъл бе, че се явява да ми пелтечи несвързано своите благодарности и да ми обяснява, че сам не знам колко съм прекрасен. Затова скромно се ухилих, примигах благосклонно срещу скъпия приятел и тъкмо да му предложи цигара, когато си дадох сметка, че видът му е угрижен. Дори направо казано имаше вид на халосан в слънчевото сплитане.

– Какво ти става, старо? – попитах аз. Бинго взе да снове из стаята.

– Сега ще се успокоя – каза той и събори една масичка. – Ей-сега ще поема дълбоко въздух и ще се успокоя – закани се повторно и прекатури един стол.

– Нещо да не е станало? – усъмних се аз. Той изквича глухо.

– Какво може да стане, след като ти си се бъркал, където не ти е работата? Най-много всичко да се сгромоляса, но няма това има някакво значение? Знаеш ли какво се случи, след като ти си тръгна? Помниш ли онази идиотска книга, дето настоя да изпратиш на чичо ми? Казвам ти недей, но кой да те слуша!

Аз лично не бих описал точно така случая, но старото другарче явно бе разстроено, та не се впуснах в уточнения.

– „Жената, устояла на всичко“ – казах. – Чудесна работа свърши. Чичото омекна едва след като го замерих с шепа сочни цитати.

– Чудесна работа свърши и след като ние влязохме в гостната. Лежеше си на една масичка и като поговорихме за туй-онуй, женицата взе, че я забеляза. „О, чели ли сте тази книга, лърд Битълшам“? – пита. „За трети път я препрочитам“ – хвали се чичо ми. „Голкова се радвам“ – вика тя. „Как, и вие ли сте почитателка на Роузи М. Банкс?“ – възкликва дъртият. „Аз съм Роузи М. Банкс“ – скромно казва милата ми женица.

– Майчице! Не може да бъде!

– Може.

– Но това е изключено! Нали ни замеряше с фаршировани яйца в Старшия Либерален Клуб?

Бинго изглежда мрачно канапето.

– Наела се на работа, за да събере материал за книгата, над която работи – „Клубът на Мървин Кийн“.

– Можеше да ти каже.

– Ами тя така се възражда, когато разбрала, че я обичам заради самата нея въпреки скромното ѝ положение в обществото, че решила да си премълчи. Както обясни, искала по-късно да ме изненада.

– Хубаво те изненада. После какво стана?

– Последва една рядко болезнена сцена. Старият щеше да получи апоплектичен удар. Нарече я самозванка. Двамата се вкопчиха в косите си, разкрещяха се едновременно и накрая тя хукна с такси към издателството, за да домъкне коректурите с цел получаване на писмено извинение от дъртия. Не знам какво ще става. Като оставим настрана факта, че онзи ще е бесен като мокра кокошка, когато установи как си го лъгал и мамил, женицата също ще ми причини не една безсънна нощ, щом разбере, че номерът с твоето авторство върху нейните произведения ти е бил необходим, за да ме ожениш за друга. Зашото тя ме обикна преди всичко защото разбра, че е първата ми любов.

– Ти ли ѝ го каза?

– Аз!

– Господи!

– Че то си е самата истина. Другото брои ли се? Има голяма разлика между... Но за това друг път. Въпросът сега е какво да правя.

– Не знам.

– Благодаря ти – каза Бинго. – Както винаги, много ми помогна.

На другата сутрин ми се обади тъкмо когато бях погълнал бекона с яйцата, които неизменно ме настройват съзерцателно и на човек му се иска да размисли над живота, необезпокояван от никого.

– Бърти!

– Здравсти.

– Историята се нажежи.

– По-точно?

– Чичо ми хвърли едно око на коректурите и призна авторските права на женицата. Току-що чух от него по телефона няколко крайно сочни и оригинални мнения за себе си. Твърди, че по моя вина изглеждал пълен глупак в собствените си очи и че мога да целуна за последно сбогом лелеялите си доходи.

– Много съжалявам.

– Не се хаби мен да съжаляваш – посъветва ме Бинго с мрачно задоволство. – Защото още днес ще се яви лично при теб да ти иска собственоустно обяснение.

– Мамо!

– Мамо я! Женицата също ще се яви да ти иска собственоустно обяснение.

– Божичко!

– Ще следя е жив интерес бъдещата ти кариера – доволно обяви младият Бинго.

– Джийвс! – ревнах аз.

– Да, сър?

– Спасявай младия господар!

Разясних му обстоятелствата и зачаках с изплезен език.

– На ваше място, сър, незабавно бих приел поканата на господин Пит-Уейли да половувам в имението му в Норфолк.

– Вярно бе! Господи, Джийвс, както винаги си прав. В един часа те чакам на гарата с багажа. А сега тичам право в клуба да се скатая там докато стане време за влака.

– Желаете ли да ви придружа по време на тази визита, сър?

– Не искаш ли да дойдеш?

– Бих предпочел да остана тук и да поддържам връзка с господин Литъл, сър. Не е изключено да се предостави някакъв изход от положението, който да е от полза за всички заинтересовани.

– Дадено. Ако и тази работа свършиш, ти наистина нямаш равен на себе си.

Не мога да кажа, че се удоволствах в Норфолк. През цялото време не спря да вали, а когато случайно не валеше, аз подскачах при най-малкия шум, което никак не допринесе за успешния лов. Към края на

седмичата вече не издържах. Виждаше ми се възмутително да стърча заточен вдън земя само защото бинговият чичо и жена му искат да си поговорят с мен. Реших да се промъкна обратно у дома и да проявя силния си мъжки характер, като се спотая под канапето и накарам Джийвс да казва на всички, че ме няма.

Уведомих Джийвс с телеграма и щом пристигнах в столицата, веднага взех едно такси до Бингови. Държах да си изясня кое на какъв хал е. Него явно го нямаше. Подържах замислен палец върху звънеца и тъкмо да се оттегля, когато дочух стъпки и вратата се откряна. Не бих казал, че ококорените очи на лорд Битълшам, в които се възрях, бяха най-щастливата гледка, на която съм разчитал в този живот.

– О! Ъ! Здравейте – казах аз. Отсреща – нищо.

Не мога да обясня какво точно съм очаквал от стареца, ако не дай боже някога пак го срещна, но общо взето нямаше да се изненадам, ако беше полилавял и ме бе пернал през ухото. Затова така се изненадах, когато той само се усмихна отпаднало. Една такава изнурена, замръзнала, дори измъчена усмивка. Освен това взе да върти очи и да преглъща.

– Ъ... – каза.

Закахах го да продължи, но явно се беше наприказвал.

– Бинго? – попитах след едно крайно напрегнато мълчание.

Той само поклати глава и пак се заусмихва. И изведнъж, тъкмо когато разговорът отново взе да линее, той подскочи акробатично назад и трясна вратата.

Аз се замислих. Но тъй като събеседването ни явно бе приключило, реших да се омитам. И тъкмо взех да слизам, когато върху ми налетя прevesелият Бинго, вземащ по три стъпала наведнъж.

– О, Бърти! – зарадва ми се той. – Откъде изникна? Не беше ли на село?

– Току-що се прибрах. Наминах да видя какви са последствията.

– А, онова ли? – небрежно махна с ръка Бинго. – Всичко отдавна се уреди. Гълъбът на мира пляска с криле над целокупното домашно огнище. Джийвс оправи къде каквото имаше за оправяне. Този човек е истинско чудо, Бърти, винаги съм го твърдял. Споходи го Поредното гениално хрумване.

– Браво! – зарадвах се аз.

– Знаех си, че ще останеш доволен.

– Честито.

– благодаря.

– Какво измисли Джийвс? На мен самият нищо не ми каза.

– Нали ти казвам, че от мига, в който той пое твоята каша в ръце, до изгребването ѝ не мина и половин час. Чичо и госпожата сега са гъсти като съучастници в Убийство. По цели дни обсъждат дълбоки литературни проблеми. Всеки ден се отбива вкъщи при нея.

Това ме подсети.

– Той и сега е тук. Бинго, как се чувства напоследък чичо ти?

– Както винаги. Защо питаш?

– Да не би напрежението да си е казало думата? Видя ми се много особен преди малко.

– Видяхте ли се вече?

– Ами той отвори на позвъняването ми, след което стоя като ошавен и омръзнало ме изпива с оцъклен поглед, а накрая ми затвори под носа. Задръсти ме, ще знаеш. Нямах да се учудя, ако беше започнал да ми тегли ушите, но като си помисля сега, видът му беше на човек, комуто са изкарали акъла.

Младият Бинго само дете не получи колики от смях.

– Всичко е наред – каза през сълзи. – Забравих да те предупредя. Мислех да ти пиша, но май съм забравил. Той те има за психопат.

– Той... какво?!

– Да. Това именно беше джийвсовото хрумване, с което така находчиво реши всичките ни проблеми. Предложи да обясня на чичо, че съм действал в пълно неведение, когато съм те представил в дома му като Роузи М. Банкс, тъй като съм бил чувал многократно от тези твои устици, че ти наистина си въпросната писателка и не съм имал основания да се съмнявам в това. Откъде да зная, че си жертва на халюцинации и изобщо не си редовен? За потвърждение се обадихме на сър Родерик Глосъп – съшия, чиято рожба ти има глупостта да блъснеш в езерото в Дитъредж Хол. Той без да чака да го ръчкаме с готовност ни разправи как дошъл у вас на обяд и заварил спалнята ти фрашкана с котки и риби, след като съшия ден си му задигнал шапката от минаваща кола. Така че версията най-убедително се потвърди. Винаги съм казвал, че с Джийвс до себе си ти просто няма от какво да се страхуваш.

Много нещо мога да изтъпя, но всичко си има граници.

– Това е най-идиотското, най-... Бинго не вярваше на ушите си.

– Ами ти да не би да си раздразнен?

– Раздразнен? Само защото половия Лондон се разхожда с убеждението, че дъската ми хлопа та пушек се вдига? Да пукна, ако...

– Бърти, ти ме учудваш и нараняваш. Ако пък през ум ми е минало, че ще имаш нещо против да окажеш най-елементарната услуга на човек,

който през целия си живот ти е бил най-предания приятел, който е делеял с теб...

– Ама не може така!

– Или вече забрави – поинтересува се Бинго, – че ние с теб сме съученици?

Завлякох се в родното гнездо, изпусках пара през ушите и огън през ноздрите. В едно нещо бях сигурен – за двама ни с Джийвс вече нямаше място под един покрив. Страхотен личен прислужник, не ще и дума, несъмнено най-добрият в цял Лондин, но аз нямаше да допусна този довод да ме размекне. Нахлух в дневната като северозападен вятър, свъсих вежди, скръстих ръце пред гърдите и изведнъж видях кутията с цигари върху малката масичка, илюстровните списания на поставката до лакътя ми, чехлите, приготвени до креслото и всичко толкова както трябва да бъде, че неволно изпуснах парата и се почувствах като кандидат-главорез, който чува внезапно песента, пъта някога от майка му над люлката. Абе с една дума, разкиснах се.

И тогава от кухнята се зададе милият Джийвс с табла, натоварена с най-жизнено необходимото, и само като го зърнах...

Не. Вкоравих сърцето и му дадох да се разбере.

– Току-що се видях с господин Литъл, Джийвс.

– Нима, сър?

– Тъй... ъ... ми разказа как всеотдайно си му помогнал.

– Направих каквото можах, сър. Радвам, че сега всичко е мирно и спокойно. Уиски, сър?

– Благодаря. Ъ... Джийвс!

– Да, сър?

– Друг път...

– Да, сър?

– Ами... нищо. По-малко сода, Джийвс.

– Много добре, сър.

Тръгна да си излиза.

– О, Джийвс!

– Да, сър?

– Бих искал все пак... Според мен... Искам да кажа... Не, нищо.

– Много добре, сър. Цигарите са до вас. Вечерята ще е готова точно в осем без петнайсет, освен ако не желаете да вечеряте навън.

– Не, ще си остана тук.

– Добре, сър.

- Джийвс!
- Да, сър?
- Не, нищо.
- Много добре, сър.

КРАЙ

© 1923 П. Г. Удхаус
© 1994 Жечка Георгиева, превод от английски

P. G. Wodehouse
The Inimitable Jeeves, 1923

Разпознаване и редакция: Теодора, 2008

Публикация:

П. Г. Удхаус. Неподражаемият Джийвс
Английска
Превод: Жечка Георгиева
Художествено оформление: Момчил Колчев
Печатни коли: 15. Формат: 84/108/32. 240 с. 20 см
ИК „Колибри“, 1994
Печат „Балкан Прес“, София
ISBN 954-529-047-1

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/5815>]